nokta

12 EYLÜLZEDE TERÖR UZMANLARI NOKTA'YA KONUŞTU

"BİZ OLSAYDIK TERÖRÜ ÖNLERDİK"

SEKS UYARICILARI İŞPORTADA...

50 BİN LİRAYA CİNSEL MUTLULUK

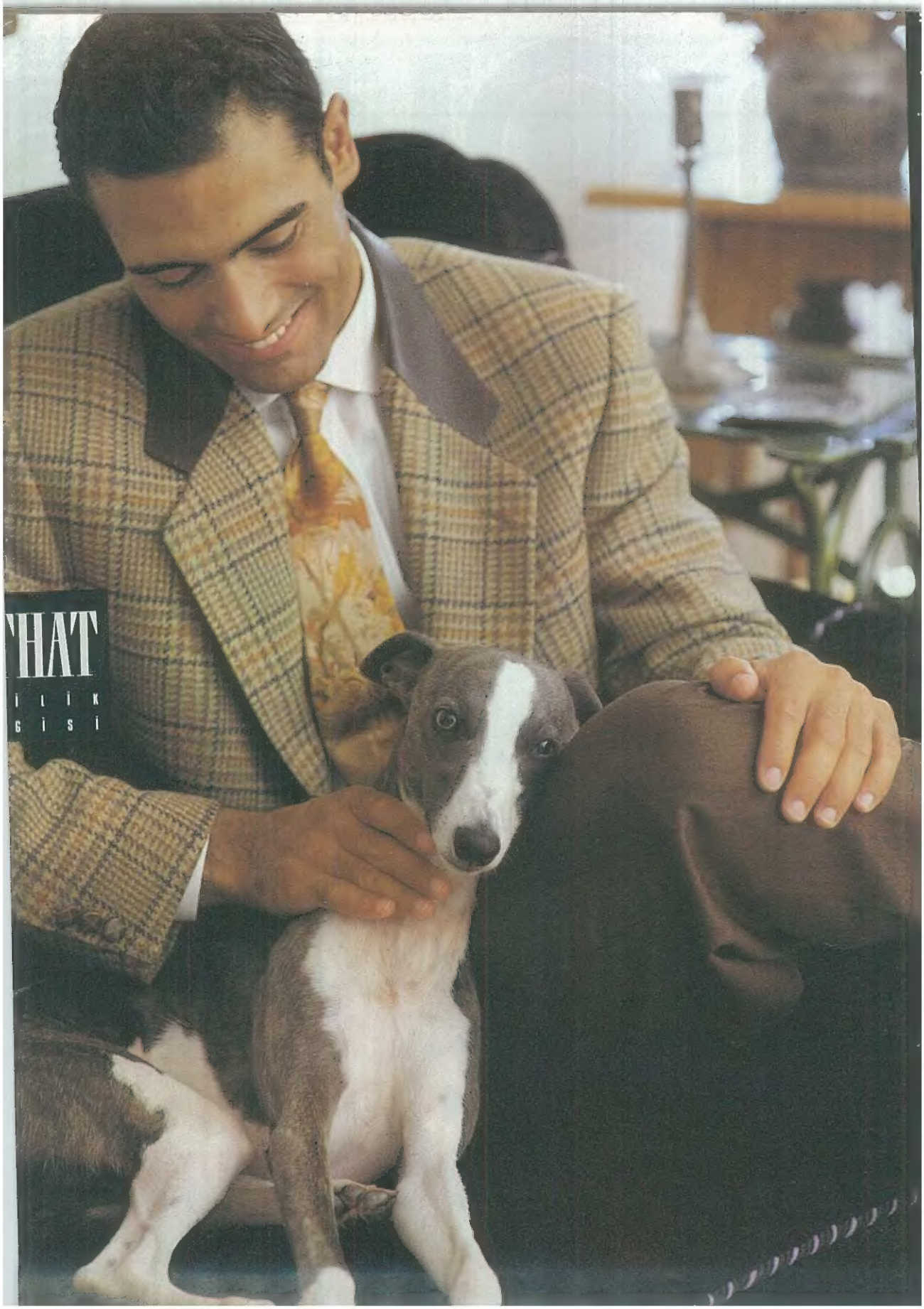
THAT
İLİK
GİSİ

Sahibi:
İNTERPRESS BASIN VE YAYINCILIK A.Ş.
Hürrem Filâ

Başkan: Bülent H. Şemiler

Başkan Vekili ve Genel Yönetmen:
Masum Türker

Yayın Kurulu: Masum Türker, Bülent Denli, Duygu Asena, Figen Akşit, Levent Çevik, Aydın Demirer, C. Uğur Kutay, Sinan Şemiler, K.Engin Vardar

Genel Yayın Yönetmeni: Bülent Denli
Yayın Koordinatörü: Levent Çevik
Yayın Yönetmen Yardımcısı: Ali Boratav
Yazışleri Yönetmeni: Tülay Bilginer
Ankara Temsilcisi: Mehmet Ali Yula
Haber Müdürü: Figen Akşit
Sorumlu Müdür: Can San

BÜROLAR
İstanbul: Mehmet Açar, Şule Arasan, Ümit Bayazoğlu, Mete Çubukçu, Füsun Çelik, Füreyya Ersoy, Mehmet Güç, Rasime Hazer, Miyase İlknur, Viki İzrail, Sevin Okyay, Serhat Öztürk, Erdir Zat
Ankara: Erdal Kılıçoğlu (İstihbarat Şefi), Can Karakaş, Müşerref Seçkin, Nedret Ersanel
Yurt Dışı:
İSVEÇ Abdullah Görgün, İTALYA Gülmen Pucci, YUNANİSTAN Mihail Vasiliadis, KIBRIS Mesut Günsev, ALMANYA Lâle Çakıroğlu, MOSKOVA Şener Levent İNGİLTERE Faruk Eskioğlu

Görsel Yönetmen: Mustafa Eren
Teknik Sekreterler: Tahsin Armağan, Nejat Ceyhan, Tekin Ergun
İllüstratör: A. Bülent Baran
Fotoğraf: Ertuğrul Balıkçıoğlu (Fotoğraf Editörü), Adem Altan, Sedat Aral, Çağrı Kılıççı, Oktay Ankın, Feyyaz Tandoruk (Stüdyo)
Belge Bilgi Merkezi: Tuncay Güngör (Şef)
Bilgisayar Grafik: Tanju Güngör
Katkıda Bulunanlar: Elvan Omay, Timur Danış, Esmehan Aykol, Mehmet Atak, Nihat Ün, Aslı Küçükkömürcü

****

Genel Müdür Yardımcısı (Mali-İdari):
M. Refik Öner
Genel Müdür Yardımcısı (Reklam):
K. Engin Vardar
Kadriye Ünlü (Reklam Müdürü),
Uluğ Küntay (Ankara Reklam Temsilcisi)
Satış Müdürü: Ertan Yağızer
Abone ve Tanıtım Müdürü: Filiz Şamlıoğlu
Teknik Müdür: Güman Birincioğlu
Ufuk Doğrusözsöyleyen (Şef- Montaj),
Ruhi Dilgimen (Şef-Kamera),
Nusret Karıksız (Şef-Renk Ayrımı),
Savaş Kayar (Şef-Fotoğraf Laboratuvarı)
Teknik: Recep Sabırlı, Uğur Kılıç, Ayhan Özbek, Süleyman Perol
Adres: INTERPRESS Basın ve Yayıncılık A.Ş. Büyükdere Cad. Ali Kaya Sokak No: 8 80720 Levent-İSTANBUL
Tel: 169 66 80 (20 hat), Fax 169 66 99
Ankara Bürosu: Konur Sokak, No 7/4 Kızılay, Tel: 417 44 50 (5 hat), Fax Tel: 418 35 27

Basıldığı Yer: Ge-Pa Basım Sanayii ve Ticaret A.Ş-İstanbul
Dağıtım: GAMEDA

INTERPRESS

YANLIŞ İSTİHBARAT

Zor bir haftayı geride bıraktık. Sevimsiz, kara lık suratlı, sıkıntılı... İlk sevimsizlik aldığın zam kararıydı. Artık sizin de bildiğiniz klas nedenlerle, girdilerdeki artışlar maliyetle olumsuz etkilediği için Nokta'nın fiyatını bin ra artırdık. Doğrusunu isterseniz böyle kararları almak k lay değil. Bazılarımız için yerde bulsak eğilip almayacağ mız bin lira, bazılarımız için bir ekmek parası. Haftanın i günü böyle bir ikilem içinde karar vermek zorunda ka dık... Zam sıkıntısını üzerimizden atamadan salı günü Magic Box Genel Koordinatörü Yekta Okur'un ölüm h beri ile başladık. Sıkıntılı bir dönem geçiren basının us yöneticisinin ilk bakışta kuşkulu gibi görünen bir kaza mı kurban gittiği sorusuyla yüreğimiz daraldı. Bombal malar, tehditler, koruma isteklerini defalarca film şeridi g bi gözümüzün önüne getirip sorgulayıp durduk... Daha n fes almadan teleks, faks ve telefonların aynı anda çınlay felaket tellallığı yaptıkları an geldi... Yine terör.. Ölüm tü carları, bu kez doktor önlüğünün altına sakladıkları ölü makinalarını Bursa Cumhuriyet Başsavcısı Nural Uçı rum'a doğrultmuşlardı. Başsavcı ağır yaralanırken makam şoförü ve yakın koruması ölmüş, ayrıca üç polis ölümcü yaralar almıştı...

Dergiyi yayına hazırladığımız haftanın diğer saatleri v günleri de pek farklı geçmedi. Anadolu Ajansı'nın İzm İstihbarat Şefi Zafer Atalay'ın ölüm haberinin hemen ar dından Diyarbakır'dan kanımızı donduran başka bir habe geldi. 2000'e Doğru Dergisi'nin Diyarbakır Temsilcisi Ha lit Güngen "vahşi" kelimesinin sıradan kalacağı bir yön temle katledildi. İstanbul Ticaret Odası'na yapılan saldı ise tam bir çılgınlıktı. Şöyle bir düşünün; böyle eyleme böyle toplu katliam girişimine nasıl ruh ve düşünce yapısı na sahip insanlar kalkışabilir? İdeoloji, kimlik arayışı, öz gürlük, eşitlik, hak, hürriyet, dil, din, ırk gibi kavramları arkasına böyle bir eylemi gizlemeye çalışmak mümkü mü?...

Ve Muammer Yaşar Bostancı usta... Geçtiğimiz haftı Demirel ile birlikte Amerika dönüşü, Ankara Temsilcimi Mehmet Ali Yula ile uçakta sohbet ediyorlarmış. "Bak Yu la" demiş, "Çok sigara içiyorsun, ben bıraktım zımba gib yim, daha yaşanacak çok şey var"... Mehmet Ali Yula, ölü müne bir türlü inanmak istemediği ustayı tek cümle il özetledi: "Hayatında ilk ve son kez yanlış istihbarat almış

Geride bıraktığımız sevimsiz, karanlık suratlı, sıkıntı haftanın tek sevindirici haberi ise aile ve kadın sorunları dan sorumlu Devlet Bakanı Güler İleri'nin istifasıydı. Te rübesizliğine rağmen bakan olmanın erdemini kısa bir dir nişin ardından anlamış olması bile, bu karanlık haftanı umut ışığıydı. Ne yazık değil mi?

Bülent DENLİ

KAPAK

NOKTA 12 Eylül'de işten el çektirilen terör uzmanlarını buldu 6

POLİTİKA

Toplantılar, seminerler, tartışmalar ve Güneydoğu için uzlaşma adımları 16

Sahte MİT raporları elden ele dolaşıyor 20

İş dünyasının uykusunu kaçıran iş ve işçi güvenliği yasa taslağı TBMM kapısında 23

İzmir Belediyesi'nde 1800 işçiyi kapı önüne koyan Başkan Çakmur baskılara dayanma azminde 26

Türkiye'nin yeni alternatifi: Avrupa Topluluğu'na karşı, ekonomide Türk Topluluğu 28

YAŞAM

Aşkın çevik kuvveti; masaj ya da bir damla kokuyla binbir doyum... 34

308 numaralı otel odasındaki cinayetin sırları 40

Beş milyondan yetmiş milyon aylığa, en iyi para getiren 16 altın meslek 44

Türkiye'deki tek yaşlılar hastanesi kapatılınca... 52

Geceyi sevmeyen ressam çocuklar 54

İNSANLAR

Eski manken, yeni bar sahibi, serseri ruhlu bir işkadını: Mine Baysal 56

TASFİYE EDİLEN TERÖR UZMANLARI

6 Askeri yönetim döneminde bir kısmı teşkilattan atılan, bir kısmı da yaşları genç olmalarına rağmen re'sen emekli edilen terör uzmanları, geçmişin hesabını sorarken terör olayları karşısında yetersiz kalınmasında bu tasfiyenin rolü olduğuna inanıyor. Yeniden göreve dönmek isteyen eski emniyetçiler, hükümetten işaret bekliyor.

BİTMEYEN SENFONİ

82 Mozart'ın 200'üncü ölüm yıldönümü etkinlikleri bitmek bilmiyor. Mozart turizmi milyarlarca liralık bir endüstriye dönüştü. Mozart sayesinde sanat, Avusturya'ya Alpler'deki ünlü kış turizminden daha çok gelir getiriyor.

56 SERSERİ RUHLU İŞKADINI

Manken, bar sahibi ve anne... Kendisini serseri ruhlu bir iş kadını olarak tanımlayan bir zamanların ünlü mankeni Mine Baysal şimdi Heybeliada'da Yoga yapıyor, ata biniyor, balık tutuyor ve en çok da kızıyla uzun yürüyüşlere çıkıyor.

CİNSEL MUTLULUK İÇİN

34 Hassas noktalara küçük dokunuşlar ve aşkın çevik kuvveti: Masaj... Afrodizyak endüstrisi bir damla kokuyla binbir doyum vaadediyor. Doğa da, dağdaki ottan, bahçedeki ağaca ve balkondaki saksıya kadar cinsel kışkırtıcılığı silahlandırıyor.

14 ALTIN KAPI

44 Sigortacılıktan AT uzmanlığına, rehberlikten kameramanlığa, krupiyelikten yatırım uzmanlığına ve müşteri temsilciliğinden iç mimarlığa kadar piyasada geçerli 16 meslek. İşe ilk girişlerde bile asgari ücretin adının okunmadığı bu mesleklerde aylık ücretler 5 ile 70 milyon lira arasında.

CİNAYETİN SIRRI

40 Aksaray Koru Otel'de boğulduktan sonra ağzı dikilmiş olarak bulunan Nevzat Avan'ın ölümünün ardındaki giz henüz çözülmüş değil. Cinayete adı karışan Alman kuyumcu ve Metin adlı kaçakçı için Adalet Bakanlığı devrede.

DÜNYA

Başkanlık maratonunda Bush'a ihtar 6

Ortadoğu: İsrail liderinden seçim yatırımı için kanlı senaryo 6

ABD'li Simon Le Vay'in eşcinselliğin genetik olduğunu açıklayan araştırması. Doğuştan eşcinselliğe genetik kanıt 7

KÜLTÜR-SANAT

İstanbul Film Festivali'nden Nokta'nın seçtikleri 7

Avusturya'da Mozart turizminde bitmeyen senfoni 8

15 yaşında bir yazardan büyüklere "romancık" 8

SPOR

Kış Olimpiyatları'nın ardından 9

DİĞER BÖLÜMLER

Nokta'dan 3

Ahmet Altan / Kum Saati 14

Nokta... Nokta... 3

Yeşil Sayfalar 6

Düygu Asena'dan 6

Reha Muhtar / Yabancılar ve Biz 7

Testus / A. Turhan Altıner 9

Mektuplar 9

Hasan Kaçan / Cork 9

: EYLÜLZEDE TERÖR
ZMANLARI İLE KONUŞTUK:

"Biz olsaydık TERÖRÜ ÖNLERDİK"

okta, Eski İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş'in rtaya attığı ve "Onlar olsaydı terör bir ayda kontrol ltına alınırdı" dediği "terör uzmanları" ile konuştu. örevlerinden nasıl uzaklaştırıldılar? Şimdi eredeler, göreve dönerlerse ne yapabilirler? alen çeşitli dallarda yetiştirilmiş özel giysili, tam çhizatlı timler var ama...

Abdi İpekçi'nin katili Mehmet Ali Ağca'yı yakalayan ve sorgulayan timin başındaydı. Ancak, 12 Eylül askeri yönetimi, "Ağca'yı yakalamak ve sorgulamak da marifet mi?" dercesine onu resen emekli ederek teşkilattan uzaklaştırdı. Oysa 1980 öncesi hükümetler onu devlet parasıyla İngiltere'ye terör konusunda eğitim görsün diye göndermişlerdi. Re'sen emekli edildiğinde Cahit Sıtkı'nın dediği gibi daha yolun yarısındaydı.

Bir süre çöplerden toplanan kullanılmış kağıtları alıp sattı. Ancak ticaret ona göre değildi. Bir sürücü kursunda şoförlük yaptı. O da olmadı. Çevresinde kimse de kalmamıştı. Duvarına asılı takdirnameler, duyduğu acıyı dindirmeye yetmiyordu. İyi günlerinde aranıp sorulan, sırtı sıvazlanan 12 Eylül öncesinin İstanbul Siyasi Şube Müdürü Mustafa Kuşsan'ın psikolojik durumu iyice bozulmuştu. Giderek daha asabi ve sinirli oldu. Ve şimdilerde Kuşsan, Haydarpaşa Göğüs Hastanesi'nde tedavi görüyor, geçmişle ilgili konuşmak istemiyor.

Ulvi Kökten de teşkilatın en gözde elemanlarından biriydi. Ankara Siyasi Şube Müdürü iken başarılı operasyonlar yapan, birçok siyasi olayı çözen Kökten de "çocuklarına anılarını anlatsın" diye 12 Eylül sonrası evine yollandı.

Terörün en yoğun olduğu 1980 öncesi günlerde Kars'ta, daha sonra da Çorum'da Emniyet Müdürlüğü yapan Hasan Uyar. O da birçok siyasi olayın çözülmesine imzasını atmıştı. O da 12 Eylül sonrası kızağa alındı. Ardından da emekli edildi. Şimdi 40'lı yaşlarda olan Uyar, güney sahillerinde bir restoranın müdürlüğünü yapıyor.

Denizli Emniyet Müdürlüğü ya-

pan A.Ümit Türegün, M.Uğur Emirmusaoğlu, Ankara Siyasi Şube'den Zeki Kaman, Rasim Demirkan, Necmi Ertuğrul da öyle. Rasim Demirkan, re'sen emekli edildikten sonra askeri yönetimden alacaklı olarak bu dünyadan göçüp gitti. A.Ümit Türegün, Kuşadası'nda balıkçılık yaparak kendine yeni bir dünya kurdu. İngiltere'de terör kursuna giden Akın Hatipoğlu, Tamer Kırklar, Burhan Ekici, İsmail Baykıl da genç yaşta emekli olanlardan. Terör kursu için yurtdışına gönderilen Orhan Kaymaz ise bugün merkezde açığa alınmış durumda. İngiltere yolcularından Erol Köksal'ın şansına Doğu Anadolu'nun ufak bir ilinde şube müdürlüğü düşmüş. Aynı dönem kursiyerlerinden Macide Erdener, bugün Genel Müdürlük'te Dış İlişkiler Bölümü'nde çalışırken, Güldeken Koçak parmak izi bölümünde görev yapıyor.

Tüm bu isimler ve altlarına eklenebilecek onlarca emniyet mensubu, 1980 öncesi, şiddetin sokaklarda kol diği günlerde aktif görevde bulu birer terör uzmanıydı. 12 Eylül cesi hem sağ, hem sol tüm ger örgütlerinin yapısını A'dan Z'ye yorlardı. Örgütlerin ideolojile eylem biçimlerini, beyin takım nın kimlerden oluştuğunu zihin ne işlemişti. Olayların derinine bilme konusunda geniş bilgi s biydiler. İyi istihbarat alma, iz me, yakaladıkları kişileri sorgul konusunda uzmandılar. Türkiy kazandıkları tecrübeye yurt dışı timi de eklenmişti. Devlet, birço

Emniyet Genel Müdürlüğü Dış İlişkiler Müdiresi olan Macide Erdener de İngiltere'de terör kursu gördü. Erdener, aynı zamanda Türkiye okçuluk şampiyonu

FOTOĞRAFLAR: ADEM ALTAN / NOKTA

Dağıtılan terör uzmanları

12 Eylül'de çıkan 2559 sayılı yasa le emekli edilen üst düzey emniyet nensupları:

Recep Ordulu (Şimdi avukat) **Necati Karaoğlu** (İstanbul'da inşaatçı) **Hüseyin Şahan** (Konya'da galerici) **Hakkı Kaplan** (Göreve döndü- **Musa Kazım Kardağ** (Aydın'da çalışmıyor) **Fethi Gördük** (İzmir'de çalışmıyor) **Aleattin Bulut** (Bilinmiyor) **Fettullah Eraslan** (Ankara'da İşsiz) **Tamer Kırklar** (İzmir'de sigortacı) **Akın Hatipoğlu** (İzmir'de serbest çalışıyor) **Ali Rıza Kılıç** (Mersin'de serbest çalışıyor) **İsmail Metin** (Avukat) **Mahmut Keskinkaya** (İstanbul'da serbest çalışıyor) **İbrahim Sucu** (Avukat) **D.Yılmaz Erkan** (Serbest çalışıyor) **Fahri Yeniayvaz** (Serbest çalışıyor) **Enver Yılmaz** (Boşta) **Naim Yılmaz** (Serbest) **Mustafa Özgen** (Özel sektörde) **Saffet Yüksel** (İnşaatçılık yapıyor.)

12 Eylül'le dağıtılan törer uzmanları:

Mustafa Kuşsan (İstanbul Siyasi Şube Müdürü. Emekli edildi) **Hasan Özen** (İzmir Siyasi Şube. Emekli edildi) **Ulvi Kökten** (Ankara Siyasi Şube Müdürü. Emekli edildi) **Hasan Uyar** (Kars Emniyet Müdürü. Emekli edildi) **Necmi Ertuğrul** (Samsun Emniyet Müdürü. Emekli edildi) **A.Ümit Türegün** (Denizli Emniyet Müdürü. Emekli edildi) **Rasim Demirkan** (Ankara Siyasi Şube Müdüremekli edildi) **Zeki Kaman** (Ankara Siyasi Şube. Emekli edildi) **Dürüst Oktay** (Ankara siyasi Şube. Afyon'da görevli) **Alper Yaz** (Ankara siyasi şube.Eskişehir'de görevli) **Cafer Şahin** (Ankara Siylasi şube.Antalya'da görevli) **Şükrü Kablan** (Ankara siyasi şube.Karaman'da görevlli) **Yalçın Çakıcı** (İzmir Siyasi Şube. Pasif görevde) **Uğur Emirmusaoğlu** (Emniyet Müdürü çalışmıyor) **Ferit Varol** (Siyasi şube müdürü. Çalışmıyor)

1402'lik üst düzey polisler:

Muzaffer Özbayrak (Atama Şube Müdürü') **Okan Ünal** (Emniyet Amiri) **Melih Akbay** (Emniyet Amiri) **Hüseyin Başbuğ** (Başkomiser) **Zekeriya Sarıgül** (Komiser) .

nu ABD ve İngiltere'ye göndermiş, dünyanın en gelişmiş merkezlerinde teröre karşı özel olarak eğitilmelerini sağlamıştı.

Ve sonuçta ne oldu? 12 Eylül sonrası emniyet teşkilatının Pol-Der, Pol-Bir diye bölünmüşlüğü yanı sıra "İhtiyaç yok" gerekçeleriyle çok sayıda uzman emniyet üst düzey görevlisi re'sen emekli edildi. Bazıları pasif görevlere kaydırıldı. Sayıları üç bini bulan yetişmiş polis memuru 1402. Sayılı Sıkıyönetim Yasası uyarınca meslekten atıldı.

Peki, bu emniyet mensuplarının 10 yıl önce görevlerinden uzaklaştırılmalarının günümüz koşullarıyla ne ilgisi vardı? Bu sorunun cevabı aslında uzun süredir tartışılıyordu. Çünkü, sakin geçen birkaç yılın sonrasında terör yeniden kendisini göstermeye başlamıştı. Silahlı saldırılar sürekli artıyordu. Çetin Emeç, Bahriye Üçok, Muammer Aksoy, birçok üst düzey asker ve polis öldürülmüştü. Ama nedense olaylar çözülemiyordu. Aydınlatılan bazı olaylar oluyordu ama çoğu faili meçhul kalıyordu. Son günlerde meydana gelen olaylar eskilere eklendikçe ortaya yeni yeni tartışmalar atılıyordu. Bunların en başında da sayı ve teknik donanım bakımından artan emniyet teşkilatında, terör uzmanı sayısının yok denecek kadar az olduğu görüşleri geliyordu. Ve çözüme kavuşmayan olayların faturası, 12 Eylül sonrası terör uzmanlarının dağıtılmasına çıkarılıyordu.

Konu ilk olarak Star 1 televizyonu Kırmızı Koltuk Programı'nda tartışıldı. Neşe Düzel ve Ahmet Altan, milyonlarca kişi önünde İçişleri eski Bakanı'na terör konusunda sorular yağdırdı. Hasan Fehmi Güneş oldukça önemli bir iddia ortaya attı ve Çetin Emeç, Bahriye Üçok ile Muammer Aksoy cinayetlerinin arkasında kimlerin olduğunu aslında polisin bildiğini, fakat üzerine gidilmediğini söyledi. Ekranda yeterince anlatamadıklarını da Nokta'ya açıkladı:

"12 Eylül ile işbaşına gelen askeri yönetim terör uzmanı polis kadrosunu dağıttı. 1402 sayılı yasa ile özel yetişmiş ekipler teşkilattan uzaklaştırıldı. Bazıları da pasif görevlerle sürgüne gönderildi. Bu nedenle emniyet teşkilatında beyin kalmadı. Yetişmedi. Yerleri doldurulamadı. Böyle olunca da olaylar çözülemiyor"

Uzun süredir tartışılan, ancak eski bakan Hasan Fehmi Güneş'in milyonlarca kişinin önünde ortaya attığı iddia ile ilgili 12 Eylülzede emniyet mensupları acaba ne diyor? Son yıllarda meydana gelen terör olaylarının birçoğunun çözülememesinde, aciz kalınmasında gerçekten de uzman kadroların dağıtılmasının etkisi var mı?

"Bizi askeri yönetim harcadı"

Halen avukatlık yapan Emniyet Genel Müdürlüğü eski Atama Daire Başkanı İsmail Metin sorularımızı yanıtladı:

Nokta: Sebep neydi sizce?

Metin: Dosyaları tertemiz, ama CHP döneminde göreve getirildikleri için 12 Eylül'de tasfiye edildiler. MC hükümetleri sadece pasifize ettiler. Askeri yönetim öyle yapmadı, resmen harcadı.

Nokta: Terörle bugünkü mücadelede yoklukları hissediliyor mu?

Metin: Ayrılanların yeri doldurulamadı. Tabii 12 Eylül'ün ilk dönemlerinde anarşi olmadığı için bunun eksikliği hissedilmedi. Ama şimdi hepsinin başı dertte. Çünkü başedilemiyor. Ben polisin terör olaylarını önleyebileceği kanısındayım.. İyi organize edilip yönetilirse polis, terörün üstesinden gelir.

"Tarikatlar polisin içinde

1980 Öncesinde İstanbul'da Emniyet Müdür Muavini olarak görev yapan Recep Ordulu, Nokta'nın sorularını yanıtladı.

Nokta: Emekli edilişinizi anlatır mısınız?

Ordulu: MC Hükümeti kurulduktan sonra bizi merkeze aldılar. İhtilal oldu. Soruşturmalar geçirdik. Bir şey çıkmadı bu soruşturmalardan. Tekrar aktif görev almayı beklerken resen emekli edildik. Zannediyorum ki, benim gibi sicili bulunan ve çekirdek kadroda yetişmiş polis de az bulunur. Aldığım takdirler de bunu gösteriyorlar. Bir ihtilaldi zaten, dava açmaya olanağımız yoktu. Başvuracak bir mercii de... Ne sebeple görevden alındığımızı da bilmiyorum. Ama tabii biz kafa yapısı olarak demokratız.

Nokta: Görevden alınan emniyet mensuplarının ortak özelliği var mıydı?

Ordulu: Tabii alınanlar arasında sicili iyi olmayan şaibeli insanlar da var. Ancak genelde istikbal vaadeden sicili iyi, eğitimi iyi çok güzel insanlar var içinde. Bunların ortak özelliği bana göre demokrat olmaları.

Nokta: Görevden ayrılmanızın üzerinden 12 yıl geçti. Terör olayları yine tırmanışa geçti. Hiç "biz görevde olsaydık şimdi bu olayı çözerdik" dediğiniz oldu mu?

Ordulu: Siyasi bir sürü kad doldurduldu bu yerlere. Objektif k kamadılar. Polis devletin temsilc olmalı. Oysa bunlar devletin ve h kukun değil belli tarikatların tems cisi. Tabii ki içlerinde teşkilata y rarlı polisler de var. Öyle bir kesi de var ki, "benden olsun nasıl olu sa olsun" diyor. Şimdi polisler re mi kıyafetlerle camiye gitmek iç adeta yarışıyorlar. Amaç belli ye lere mesaj vermek. Bu sistem içi de olayların üstesinden gelme mümkün değil. Emniyetin başın dışarıdan yönetici getiriliyor. İdarı cilik ayrı, polislik ayrı şey. O ki getirildiği makamı atlama tahta yapıyor. Daha iyi yerlere ya da s yasete atılmak için kullanıyor. Pol sin arkasında kimse yoksa ezilmey mahkumdur. Polis kendisini garar tide görmediği için gidip ya bir si yasetçiye, ya bir işadamına ya d mafayaya sığınıyor.

BİZ OLSAYDIK BÖYLE OLMAZDI. İçişleri eski Bakanı Hasan Fehmi Güneş, askeri yönetimin gazabına uğrayan İsmail Metin, Recep Ordulu, Akın Hatipoğlu ve halen Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde pasif görev yapan eski terör uzmanlarına göre, bu soruların cevabı, "Evet."

Nokta'ya görüşlerini açıklayan Hasan Fehmi Güneş, uzman ve deneyimli kadronun dağıtılması nedeniyle teşkilatta bir boşluk meydana geldiğini ve özellikle istihbaratın zayıfladığını söylüyor. Güneş; Çetin Emeç, Bahriye Üçok ve Muammer Aksoy cinayetlerinin hâlâ aydınlatılamamasının ve en ufak bir ipucu bulunmamasını düşündürücü buluyor. Bu cinayetlerin arkasında İslami terör örgütlerinin bulunabileceği varsayımını öne süren Güneş ve görevden alınan emniyet mensupları, bugün teşkilatın içinde tarikatlara mensup polislerin çoğunlukta olmasına dikkat çekiyor.

"1980'den sonra teşkilatta sadece araç-gereç ve polisin kılık-kıyafeti değişti. Görevden alınan terör uzmanı kadronun yerini dolduracak girişimde ve bir eğitim teşebbüsü de bulunulmadı. Sadece önlem o rak polisin kelle sayısını artırm uygun gördüler. Deneyimli ve e timli bir polis yerine isterseniz 1 polis alın. Başarı sağlanması mü

Şiddet olayları için son yıllarda özel olarak eğitilen timlerin, kıyafetleri de özel oluyor

ı değil".
Bu sözler İngiltere'de kurs gören-den Akın Hatipoğlu'na ait. Eski ama Daire Başkanı İsmail Metin bu konuda oldukça iddialı. Şu an- avukatlık yapan Metin şöyle di-r: "Bizim dönemdeki kadro gö-vde olsaydı iddia ediyorum, bir k olayın hakkından gelinirdi. Te-r uzmanı olarak yetiştirdiğimiz emanların görev yaptığı bölgelerde rör geriletilmiştir."
Halen Doğu Anadolu'da pasif bir örevi icra eden eski bir terör uzma- ise şunları söylüyor:
"Kaldı ki, bizim görev yaptığımız dönemde örgütler ve silahlı militanları bugünkü kadar az sayıda değildi. Örgütlerin yapısı karmaşık ve olaylar çetrefilliydi. Şimdi silahlı eylem yapan örgüt sayısı 4'ü 5'i geçmez. Buna rağmen önlenemiyorsa, ciddi istihbarat eksikliği ve sorgulamada eksiklik var demektir. Sorgulama ve istihbarat özel eğitim ister. Oysa 1977'den bu yana özel eğitim amacıyla yurt dışına eleman gönderilmedi."

Hayri Kozakçıoğlu'nun İstanbul Emniyet Müdürü olduğu dönemde Emniyet Müdür Yardımcısı olarak görev yapan Recep Ordulu da aynı şekilde düşünüyor. Bugün polisin güvencesi olmadığı için olayların üzerine yeterince gitmediğini öne süren Ordulu, son yıllarda emniyet teşkilatında dinci polislerin ağırlık kazandığını ve gözde olduğunu söylüyor. Görevde başarı yerine resmi elbiseyle cuma namazına gitmenin, tayin ve terfide yeterli olduğunu da söyleyen Ordulu, bu nedenle polislerin belli tarikatların liderlerine yaranmak dışında etkili bir çalışma yapmadıkları iddiasında.

"SÜRÜNDÜRDÜLER". İhtilal öncesi Ankara Siyasi Şube'de terör uzmanı olarak çalışan, bugün ise Ege'nin

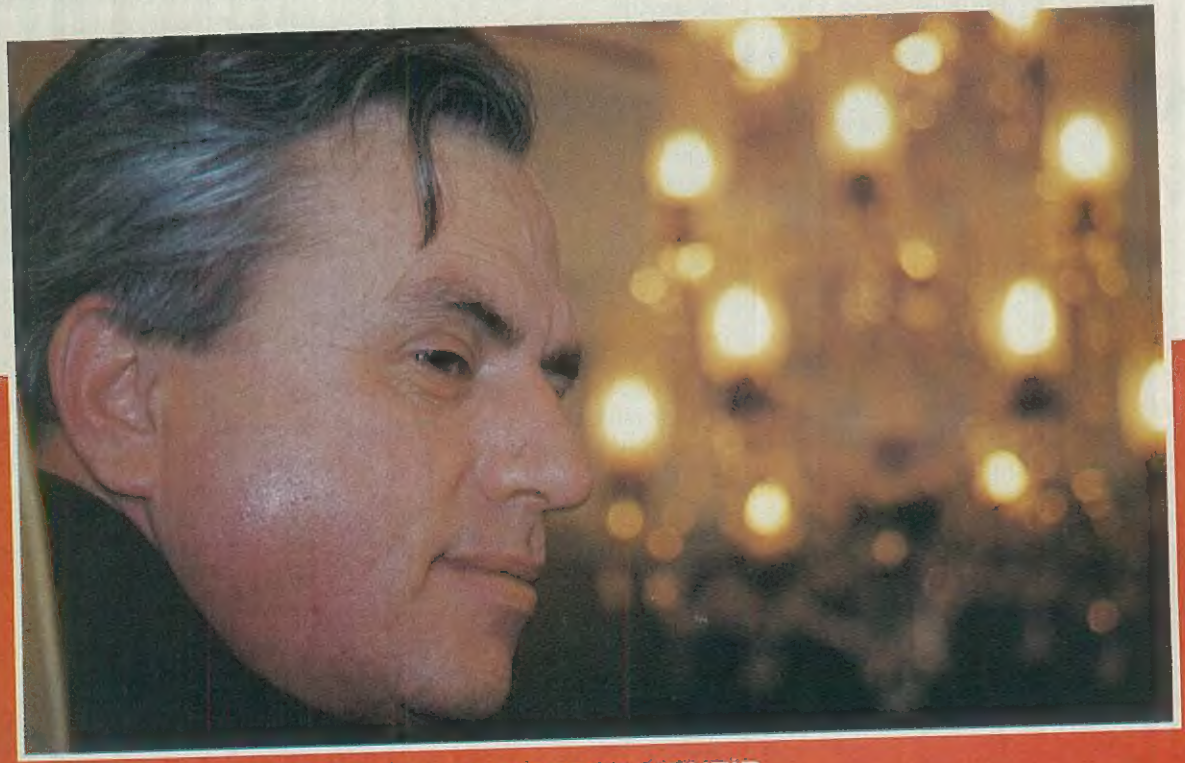

ISTANBUL EMNIYET MUDURU NECDET MENZIR

"Kanunsuzlara sürprizlerim var"

İstanbul'un yeni Emniyet Müdürü Necdet Menzir... 21 Ocak 1991'de Kocaeli Emniyet Müdürlüğü'nden kendi isteği ile emekli olmuş ve 20 Ekim seçimlerinde DYP'den milletvekiliğine adaylığını koymuştu. Seçimi kazanamadı. Emniyet Teşkilatı Kanunu'na göre kendi isteği ile ayrılanlar üç yıl içinde tekrar geriye dönebiliyordu ve Menzir üniformasına İstanbul'da yeniden kavuştu. 1945 yılında Bursa'da dünyaya gelen, 1966'da Polis Akademisi'nden mezun olan ve 1979'dan sonra kesintisiz 11 yıl Emniyet Müdürlüğü yapan Menzir, geceyarısı karakola bir terörist gibi baskın düzenleyerek ani denetimler yapması ile dikkat çekti. Tüm çalışmalarının yasalar çerçevesinde olacağını söyleyen İstanbul Emniyet Müdürü, Levent Çevik ve Deniz Som'un sorularını yanıtladı.

Nokta: İstanbul'u nasıl buldunuz?

Menzir: İstanbul'un sorunlarını tabii önce kağıt üzerinden ve dosyalardan inceledim. İstanbul'da sıkıntı çok

ufak bir ilinde görev yapan 12 Eylülzede bir üst düzey polisin Nokta'ya anlattıklarına gelince;

"Bizi tam anlamıyla süründürdüler. Meslekten ayrılmaya zorladılar. Ayrılmamakta direnenleri kasaba kasaba sürdüler. Arkadaşlarımın deneyimlerine ve liyakatlarına aldırmadan pasif görev verdiler. Beni boşverin, diğer başarılı arkadaşlarımın yanında benim çektiklerim hiç kalır. Karaman'da görevli Şükrü Kablan zamanında ne başarılı terör uzmanıydı. Bugün gidin bakın nerede ne görev verilmiş. Sadece o değil birçok arkadaşımıza aynı muamele yapıldı."

ALIŞAMADILAR. Evet... Özel eğitim görmüş, deneyimli, terörün en azgın ve örgütlerin çetrefilli olduğu dönemlerde üst düzey yönetici olan terör uzmanı polisler emekli edildi. Yaklaşık üç bin polis memuru 1402 sayılı yasayla görevden atıldı. Bunların çoğunluğunu 12 Eylül dönemi direniş yapan polisler oluşturdu. Gerekçe, "İhtiyaç yok" oldu. 2534 sayılı kanuna ek maddeler konularak, mesleğinde fiilen 20 yılını doldurmuşlar için yüzle 25 fazla ikramiye konularak, emeklilik cazip hale getirildi. "Eğer siz ayrılmazsanız Bakanlar Kurulu kararıyla biz ayıyırız" diye yorumlanan bir diğer madde ile de resen emekli edildiler. Eski polis-

CHP döneminde Atama Şube Müdürlüğü görevinde bulunan Muzaffer Özbayrak 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasası'yla kendini teşkilatın dışında buldu

lerin anlattıklarına göre, getirilen maddeler birer bahaneydi. Esas gerekçe "12 Eylül öncesi polisin kutuplara bölünmesi ve bu faturanın da birilerine çıkarılması gerektiği" idi. Dağıtılan uzmanlar hem sağ, hem de sol örgüt konularında çalışan birimlerdendi. Ancak, 12 Eylül döneminde, askeri yönetimin şartlarına uyum sağladıkları için ödüllendirilenler oldu. Bunlar da genellikle siyasi şubelerde "DAL" grubunda çalışan emniyet mensuplarıydı.

Aralarından sadece, Emniyet Genel Müdürlüğü'nde Atama Daire Başkanı olarak görev yapan İsm Metin, İngiltere'ye terör kursu i gönderilen İzmir Kaçakçılık Müd Akın Hatipoğlu ile İzmir Asayiş ş be Müdürü Tamer Kırklar'ın duru farklı. Onlar, atılacaklarını anla kendi istekleriyle emekli olmuşl Sorduğumuzda, "Zaten biz ayrıln sak onlar atacaklardı. Listeler ç önceden hazırlanmıştı. Neden b meslekten koparma keyfini onl verelim?" yanıtını verdiler.

Sonuca gelince... Gerek res emekli edilen, gerekse 1402 say yasa kurbanı polisler, sivil yaşar çok zor alıştılar. Eşleri ve çocukl bile onlara şüpheyle baktı. Ge yaşta görevden alınmak ve ev oturmaya mahkum edilmek ağırla na gitti. Bir süre sonra iş arama koyuldular. Bazıları ticarete atıl Şirketlerde, bankalarda güvenlik g revlisi olarak çalışmaya başlayanl oldu. Bir kısmı psikolojik bunalı geçirdi kendini alkole vurdu. Tab aralarından başarılı olanlar da çık Müteahhitlik yapanlar, Hukuk F. kültesi mezunu olup avukatlık y panlar da oldu. Ancak ne olursa o sun zedelenmiş onurları, eşine, çc cuklarına, komşusuna haklılıkları kanıtlamak isteği hiç tükenmiyordu

17.5.1990 tarihinde alınan Ba kanlar Kurulu kararı, resen emek edilen emniyet mensuplarına ge

---

boyutlu. Emniyet ve asayişi etkileyen meseleler yalnız polisten, devlet güvenlik güçlerinden kaynaklanmamaktadır. Gerek yerel yönetim gerekse devlet hiyerarşisi içersindeki kuruluşları ilgilendirmektedir. Türkiye'deki en zor işlerden biri organizasyon yapmaktır. Süratle arkadaşlarımızla durum değerlendirmelerini yapıp, bugüne kadar alınmış olan tedbirleri gözden geçiriyoruz. Çok şey yapılmış, yapılmak istenmiş. Bundan sonrasında yapılacak organizasyonlarla kısa sürede bazı noktalara gelebileceğimizi düşünüyorum.

Nokta: Sıkıntıların çok boyutlu olduğunu söylediniz. Bunları ana başlıklar altında toplarsak...

Menzir: Türkiye'de orta büyüklükte bir ilin nüfusu kadar İstanbul'a göç olayı vardır. Gelenler iş bulma konusunda büyük sıkıntılar çekmektedir. İskan konusunda büyük sıkıntılar vardır. Çarpık kentleşme söz konusudur. Büyük bir trafik sorunu vardır. Trafikten kaynaklanan ve zamanında olaylara ulaşamama durumu vardır. İşsizlikten kaynaklanan sıkıntılar vardır. Bu konulara fazla girmek istemiyorum. Kendi açımızdan olaya bakmak istiyorum. Kısa süre içersinde devlet İstanbul Emniyet'ini destekleyecektir. Kadrolar verilmiştir. İlk etapta üç bin civarında yeni kadro. Ayrıca masa başında yapılan bürokratik görevlerimizin polis olmayan memurlarla yürütülmesi ve buradaki arkadaşlarımızın emniyet ve asayişle görevlendirilmesi düşüncesi var.

Nokta: İstanbul için nasıl bir çalışma yapacaksınız?

Menzir: Bazı yerleri pilot bölge seçeceğiz ve siyasi-adi ayrımı yapmadan suçları inceleyeceğiz. Ancak bu istatistiki manada bir inceleme olmayacak. Polis olarak biz suç bölgesini belirleyeceğiz. O bölgeye daha kısa sürede intikal edeceğiz, o bölgede daha kontrollu olacağız. O zaman o bölgedeki adamlar daha kolay suç işleyebilecekleri başka yerler arayacaklardır. Biz buna kayma deriz. Bu, bir bölgeden, başka bir bölgeye suçluların kayma olayıdır. Kayma sırasında, iz bırakırlar, büyük bir hareketlilik olur. Polisin, suçluyu yakalama şansının en fazla olduğu zaman bu kayma zamanıdır. Bu, suçluların ortaya çıkma zamanıdır.

Nokta: Yapacağınız çalışmalardan somut bir örnek verebilir misiniz?

Menzir: Suçlar, genellikle ticari araçların gasp edilmesi suretiyle işleniyor. Bu araçların hepsi aynı renk ve hemen hepsi aynı model ve marka. Plakası belli olsa bile, kısa sürede tespit ve teşhis edilmeleri güç oluyor. Bu bakımdan taksilerin tavanlarına büyük harflerle plakalarını yazdıracağız. Havadan yapılan keşif uçularından

üş yolunu açtı. Ancak, İçişleri anlığı'nın Danıştay kararına nen "Bu kademede personele ihcım yok" demesi Bakanlar Kurun açtığı yolu tıkadı.

Bu tutumun ortadan kalkması yeni hükümete öneriler götürü.. Resen emekli edilen ve avuğa başlayan Emniyet Genel Müdürlüğü Eski Atama Daire Başkanı ail Metin, bu çelişkili durumun dan kaldırılması için hükümete siyasi partilere başvuruda bulunDemirel ve İnönü'nün 1988 yıda Türk İdareciler Derneği'nde tıkları konuşmaları hatırlatan tin, "Artık iktidardalar. Sözlerini ine getirmelerini bekliyoruz. Hasudan çıkmış balık gibiyiz" di.

Tüm bu iddialara bakılırsa, 12 lül'ün Emniyet Teşkilatı'ndaki ribatı hayli ağır görünüyor. Te'lü günlerde tecrübe kazanmış, gisini arttırmış, özel eğitim görüş uzman polisler, "Biz olsaydık andaki terörü önlerdik. Çünkü, şu daki örgütlerin sayısı yok denecek dar az ve dağınık. Sorun, uzmangeleneğinin sürdürülmemesinde. istihbarat alabilme mekanizmasıı yokolmasında" görüşünde birleor. Ve bu durumda fatura, teknoik ve sayısal aşama yapmış Emni. Teşkilatı'nda "uzmansızlık"a çı-

karılıyor. Aynı sorun, kadrolarda dağıtma olduğu için narkotik, asayiş ve hırsızlık konuları için de geçerli.

Şu anda Emniyet Teşkilatı'nda 120 bin civarında polis görev yapıyor. Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde 3 bin memurun kurs gördüğü özel harekat birimleri mevcut. Bu birimlerin uzmanlık alanları, "patlayıcı madde, rehine olayına karşı eğitilenler, uçak kurtarma, cinayet, fidye ekipleri ve terör örgütleriyle mucadele, gerilla hareketine karşı gruplar" olarak ayrılmış vaziyette. Yetkili makamlar, bu ekiplerin eğitildiği söylüyor. Ancak, tecrübe ve istihbarat alma konusunda net konuşamıyor. Son günlerde "intikam"a dönüşmüş terörün önlenmesi, faili meçhul cinayetlerin çözümlenmesinin uzman kadrolara yer verilmediği sürece engellenebilmesi çok zor gö-

Günümüzde terör örgütleri, paraya dayalı eylem yapıyor. İdeolojileri de dünyada iflas edince para karşılığında bazı işlere giriştiler

elikopterden görülebilecek. Ayrıa ön kapılarına da plakaları aynı ekilde yazdırılacak. Böylece vaandaşların ve görevlilerin plakaarı kolaylıkla görmeleri sağlanaak. Bir önemli sıkıntı da olay yeine yetişmekte çekilen güçlük. Bunun için de bazı yerler belirleeceğiz ve helikopter pistleri yaacağız. Helikopterle olaya en yaın piste 25 kişilik ekibi en kısa ürede sevketmiş olacağız. Kafaızın içinde başka şeyler de var ma müsaade ederseniz onlar bize kalsın. Çünkü onlar da karşı nlemlerini alıyorlar. Ancak şunu a söyleyeyim, herkesin önünde apacağız herşeyi, gizli kapaklı içbir şey olmayacak. Herşey kaun sınırları içinde olacak. Mesela, suç işlenmiş bölgee değil, lokal yerlerde de arama yapılacak. Biz arama aparken, bizi karşıdan görüyorlar. Ama öbür taraftan nlara da bazı sürprizlerimiz olacak tabii. Arama bölgeinden kaçarken, başka şeyler falan olabilir tabii. Bu kadarını söyleyeyim...

Nokta: İstanbul'daki uzman polis kadrolarının dağıtıldığı söyleniyor...

Menzir: Ben buraya gelmeden önce de aynı havayı yaymak istemişler. Hayatta en zor elde edilen şeyin tecrübe olduğunu hepimiz kabul ediyoruz. Çünkü maddi manevi çok şeylere mal olur, gerek devlete, gerek şahsa. Bugünkü mevcut kadrodaki arkadaşlarımızın uzmanlıklarını yeterli görüyorum. Bunların desteklenmesi gerekiyorsa o konuyu da değerlendireceğiz...

Nokta: Polis vatandaş ilişkisi ve şeffaf karakol için düşünceleriniz nedir?

Menzir: Çok önem verdiğim bir konu. Yıllardan beri Türkiye'de polis-halk ilişkileri diye herkes birşeyler söylüyor. İlişki sağlıklı bir temel üzerine ancak karşılıklı güven, sevgi, saygı olursa kurulur. Yoksa lafla polis-halk ilişkisinin sağlanması mümkün değildir. Halka güven vermek bizim görevimiz, devletin

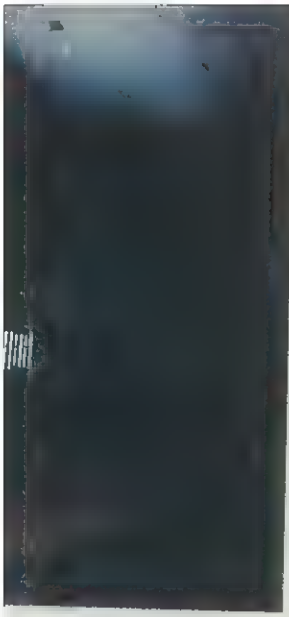

Özel harekat timleri arasında uçak kurtarma, patlayıcı madde, fidye,terör örgütleriyle mücadele ve gerilla hareketine karşı özel ekipler oluşturuluyor. Bunlar sürekli eğitime tabi tutuluyor

rünüyor. O halde? Akla gelen ilk soru geçmiş dönemin uzmanlarından neden yararlanılmadığı değil mi? Bir ikinci soru da, bizzat Hasan Fehmi Güneş'in kesin iddiaları... Güneş'in "İşbaşına geçsem, eski terör uzmanlarıyla bir ayda kesin önlemler geliştirebilirim" sözleri, zihinlerde "bir görev mi bekliyor?" sorusunu da getiriyor. Terörün sıradan, günlük dehşet haline dönüştüğü bugünlerde bu soruların cevapları ivedilikle verilmeli!

Miyase İLKNUR

AKIN HATİPOĞLU ANLATIYOR:

"Kelle sayısını artırmak çözüm değil"

"Bülent Ecevit'in Başabakanlığı döneminde İngiltere'den önemli terör uzmanları Türkiye'ye geldi. Bunlardan Lorent Babyford İngiltere'yi yöneten 6 üst düzey müfettişten biriydi. İngiltere'den bu müfettiş yönetimende gelen ekip, Türkiye'de çalışmalar yaptı. Türkiye'yi 6 bölge olarak düşündüler. Bomba imha timleri, parmak izi, soruşturma, istihbarat ve yüksek sorgu ekibi yetiştirmek üzere bu 6 bölgeden bazı polisler seçilerek İngiltere'ye 3 ay kursa gönderildi. Bunların arasında ben de vardım. İngiltere'de öncelikle terörün yoğun olduğu bölgelerde inceleme yaptık. Türkiye'ye dönünce bize bomba imha ekibini bağlamışlardı. Benim asıl görevim kaçakçılık şubesindeydi.Ancak o yıllarda olayları birbirinden soyutlamak mümkün değildi.. Çünkü terör örgütleri kaçakçılık ve gasp olaylarına da katılıyordu. Özellikle silah kaçakçılığı yoğun bir şekilde gündemdeydi.

İngiltere'ye benden başka, Orhan Kaymaz, Tamer Kırklar, Mustafa Kuşsan, Burhan Ekici, Erdal Köksal, İsmail Baykıl, Mithat Kavas, Gülderen Koçak ve Macide Erdener de gönderildi.

Hiç unutmam Hasan Fehmi Güneş İçişleri Bakanı iken bir 27 Mayıs günü bizi bakanlığa çağırdı Emniyet'te reorganizasyonu tartıştık. Birçok başarılı ve sicili düzgün arkadaş önemli görevlere getirildi. O dönemde üst düzeyde görev yapan 50 kişilik kadrodan 4-5 kişi ancak kalmıştır teşkilatta. 12 Eylül sonrasındaki tasfiyeden sonra teşkilatta hiç bir aşama gerçekleşmedi. Boşa geçen bir 10 yıl. Sadece araç gereç alındı ve Emniyette kelle sayısı artırıldı. Polis kıyafetleri bol bol değiştirildi. Eğitim ve istihbarat çalışmaları aksadı. Kaliteye ve uzmanlaşmaya önem verilmesi gerekirken, sadece görüntü ile uğraşıldı. Bugün istihbarat çok zayıf. Bizim dönemden bu yana çalışmaların üstüne hiç bir şey konmadı. Boşalan kadroların yeri ise doldurulmadı. O deneyimli ve eğitimli kadronun yeri hemen doldurulsaydı, alttan sürekli bir uzman bir kadro yetiştirilseydi durum bu kadar vahim olmazdı.. Kelle sayısını artırmakla terör önlenmez."

görevi. Karakolun şeffaflığını evvela zihinlerdeki şeffaflık olarak kabul ediyorum. Bir yeri camla çevrelemekten ziyade zihinlerin şeffaf olması çok önemli bir konu. Ayrıca Türkiye'de karakolların kapalı bir hali de yok. İsteyen girer çıkardı. Elbetteki bunlar zaman içinde, bunlar reform niteliğinde olaylardır...

Nokta: İstanbul'un trafiği için ne diyorsunuz?

Menzir: Bize hocalarımızın öğrettiği bir prensip vardır; 4 T prensibi. Teftiş yani denetim, bu görev bizdedir. Tedris yani eğitim, bu bir miktar bizi ilgilendirmekle birlikte ilkokuldan başlamak kaydıyla toplumun bütün kuruluşlarını ilgilendirir. Tesis yani altyapı, bu ise başka kuruluşların sorumluluğundadır. Son prensip de tedvin yani kanun, trafik için Türkiye'de yeteri kadar kanun ve yönetmelik vardır. Biz olayın bir ayağıyız, ama sokakta görünen, olayın vitrini biz olduğumuz için bunun ağırlığı hep bize kalır. Biz, diğer kuruluşlarla birlikte üzerimize ne düşüyorsa yapmaya hazırız.

Nokta: Bugünkü terör sizce nedir? Bir intikam mı?

Menzir: 12 Eylül öncesi ve sonrası yapılanlar. Onlar tabii ki intikam peşinde koşuyorlar. Yoksa bugün dünyada Marksist- Leninist felsefe, onların savunduğu felsefe iflas etmiş durumda. Bir de ortada elde ettikleri bir para var. Paraya dayalı olabilir bunların yaptıkları. Paranın karşılığındaki işlerdir. Yoksa hiçbir gayeleri kalmamıştır. Dünyanın hiçbir yerinde kalmamıştır.

Nokta: Polislere karşı saldırıların yoğunlaşması üzerine cenaze törenlerindeki olaylar var...

Menzir: O sırada görevde değildim. Dışarıdan izledim. Bizim polisimizin içinden kendi amirlerine, emrinde olduğu devlete hükümete karşı bir haraket olmaz. Bu cenaze törenleri daha önceden olduğu gibi her zaman istismar edilmiştir. Araya bazı insanlar sızmıştır. Cenaze törenidir. Adama gelme diyemezsiniz. Ama orda, polisin normal şartlarda herkesin annesi babası öldüğü zaman bir tepkisi vardır. O tepki sınırları içindedir. Öbürlerinin bunu istismar ettiğini kabul ediyorum. Göreceksiniz yakında polisin böyle olmadığını.

Nokta: Poliste bir de adalete güvenmeme tartışması var...

Menzir: Polisin görevini, savcıya nihayeten yapar. Tahkikat evrakı savcıya teslim edildiği andan itibaren polisin görevi biter. Ondan sonra bağımsız yargının işi başlamıştır. Onlar gereğini yaparlar. Delilleri çok iyi toparlamak, bulmak lazım. Ordan sıkıntılar var. Onlar tabii bugünün sıkıntıları değil. Polis infial içinde değil, itidal içindedir.

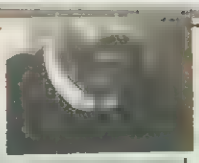

AHMET ALTAN

Akıllı yazı

Acaba hangi tankı alsam... Şu sıralarda işportada satılan Sovyet malı, kalın zırhlı, ağır hareketli bir T-47 tankı mı daha iyi yoksa zırhı daha hafif, hızı daha yüksek saldırıya yatkın bir Alman malı Leopar tankı mı seçsem.

Ya da, zırhlı bir helikopter alıp, geri tepmesiz dört topla onu güçlendirip, işe onunla mı gidip gelsem.

Çelik yelek mi giysem yoksa evin duvarlarını demir plakalarla kaplatıp içerde oksijen tüpleriyle mi yaşasam.

Kimden korkmalıyım.

Teröristlerden mi, polisten mi, kontrgerilladan mı yoksa bir gün darbe yapar diyip ordudan mı çekinsem.

Hangi mağazadan alışveriş yapsam ki ben oradayken bir molotof kokteyliyle yakılmasa.

Sokaklardaki doğalgaz çukurları mı daha tehlikeli yoksa otoyollarda arabayı sapan taşı gibi yanlardaki bariyerlere fırlatıp atan çamur yığınları mı.

Hangi düşüncelerimi yazmalıyım, hangilerini yazarsam bir akşam vurulabilir ya da bir sabah tutuklanabilirim...

Aşktan mı sözetmeliyim... Aşktan sözetsem, akşam haber bültenlerini dinledikten sonra sevişebilecek kadar cesur ve güçlü erkek kaldı mı ki ülkemizde böyle bir yazıdan tad alsın.

Patlamış binalar, devrilmiş putreller, parçalanmış insanlar görmemek için hangi gazeteleri okuyayım... İsviçre gazetelerine abone olmak iyi fikir mi acaba?

"Bugün ölenler listesini" ürkmeden dinleyebilmek için spikerlerin bu haberleri aerobik yaparak okumasını mı istesem.

İnsanlara ne demeliyim.

"Merak etmeyin her şey düzelecek" mi demeliyim... Yoksa **"aptal mısınız, merak edin işler sarpa sarıyor mu"** demek daha dürüstçe.

İstediğim ekmeği vermek için tezgahın altına eğilen bakkal acaba ekmek mi çıkaracak yoksa tabancasını mı çekecek... Önce bakkalı vurup sonra mı ekmeği almalıyım.

Ben bir paranoyak mıyım acaba?

Sağlıklı bir adamın bu ülkede paranoyak olmaması mümkün mü?

Paranoyak olmayanların akıl sağlığından ve zekasından şüphe mi etmeliyim?

Acaba bana **"geliyorlar"** mı...

Bir tımarhanede daha sağlıklı ve güvenli mi yaşayabilirim.

Sokaklar deliler mi dolu.

Neydi bu gürültü... Bir şey mi patladı... Kamyon mu geçmiş... Bomba mı yüklüymüş... Değil miymiş... O zaman niye geçmiş.

Tanrım geliyorlar işte...

Aslan sosyaldemokratlar

SHP İstanbul il başkanı Bozkurt Nuhoğlu, genel merkezin **"parti üyeleri"** için yaptırdığı araştırmanın sonucunu açıkladı geçenlerde... SHP üyelerinin yüzde 65'i ilkokul mezunu, yüzde 15' i de hiç okuma yazma bilmiyor...

Nuhoğlu' na göre üyelerin okudukları bir makaleyi anlamaları bile pek mümkün değil.

Nuhoğlu' nun, SHP' li dostlarımızda pek de rastlanmayan bir açıkyüreklilikle **"meseleyi"** ortaya koymasından sonra, bir zamanlar İstanbul il başkanlığı yapan Hasan Fehmi Güneş de kendi başından geçen bir olayı anlattı.

Kadıköy yakasındaki bir mahallede yapılan delege seçimlerini kaybeden taraf, il başkanı Güneş' e gelmiş.

-Bu mahalledeki seçimleri iptal edin çünkü hile var...Seçimlerde oy kullanan üyelerin imzaları, üyelik belgelerindeki imzalarla uymuyor.

Gülerciğim, iki gözüm...

Tecrübesizim, diyorsun... Belli ki gerçekten tecrübesizsin... Biraz tecrüben olsa, bir sayfalık ölüm ilanıyla, bir yemek parasına yakmazdın hayatını.

Otoyol ihalelerine girer, paraları vururdun.

Devlet bankalarından istediğine kredileri verdirir, **"küçük"** bir komisyonu İsviçre'deki hesabına aktarırdın.

Arkadaşlarına şirket kurdurur, devletten **"teşvik kredisi"** adı altında milyarlarca lira yürüttükten sonra, şirketi dağıtıp paraları yerdin.

Paraları yürütmek için yol mu yok bu ülkede.

Devlet emrinde.

Bu ülke, cumhuriyeti kurduktan sonra bir de İş Bankası kurup ortak olaraktan miralay maaşıyla Türkiye'nin en zenginleri arasına katılmış büyük adamların harcını kardığı bir ülke. Çocuk Esirgeme Kurumu'nun paralarını harcaman, **"yetimin hakkını"** yemen falan önemli değil de... Şu

Güneş itiraz etmiş.

-İmzanın farklı olup olmadığını anlamak için uzmanlara sormak lazım.

-Yok abi, uzmanlık işi değil... Sen imzalara bak göreceksin.

Güneş, seçim sırasında imzalanan belgelerle, üyelik kaydı sırasında imzalanan belgeleri getirtmiş... Bakmış ki aynı adamın olduğu söylenen imzaların birbirleriyle uzaktan yakından ilgisi yok... Seçimlerde hile olduğunu kabul edip, iptal etmiş... Bunun üzerine seçimleri kazanan taraf gelmiş.

-Seçimleri iptal etmeyin... Burada hile yok... Parti üyeleri oy kullandı.

-Yahu nasıl parti üyeleri oy kullandı diyorsunuz... Bak, parti üyelerinin imzaları burada... Bu imzalar seçimler sırasında atılan imzaları tutmuyor.

-Abi, imzalar tutmuyor ama adamlar aynı... Seçimi iptal etme.

Güneş sinirlenmiş.

-Oğlum nasıl laf bu, imzalar tutmuyor ama adamlar aynı lafı... Adamlar aynıysa niye imzalar değişik.

Sonunda gelen heyet baklayı ağzından çıkarmış.

-Abi, orada oy kullananların okuması yazması yoktur... Üyelik belgesindeki imza da başkası tarafından atılmış, seçim belgesindeki imzalar da başkası tarafından atılmış... O imza da üyelerin değil, öbür imza da...

Ülkedeki tek Mesut...

yolsuzluğun da bir adabı, usulü, kendince bir feraseti vardı...

Sen bakan mısın, belediye zabıtası mı? Bir yemeğe tav olur mu insan.

Yolsuzluk yapan büyüklerimizin kalbini kırdın... Şimdi yolsuzluk deyince senin adınla onların adı birlikte anılacak... Ne yapacak şimdi o adamcağızlar... **"Yaptığımız yolsuzluğun Güler İleri ile bir alakası yoktur, biz paraları usulünce yürüttük"** diye ilan mı versinler.

Tecrübe kazan Gülerciğim... Tecrübe.

Devlet kasasındaki milyarlar **"tecrübeli"** yöneticileri bekliyor.

Gözlerinden öper, en kısa zamanda tecrübe kazanmanı dilerim.

Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur yavrum.

Kuş dili

Geçen gün büyük gazetelerimizden birinde, bir bilim adamının **"kuşların lisanını"** nihayet çözdüğünü ileri süren bir haber vardı.

Gazete, bir de **"kuşdili"** sözlüğü yayınladı. Bu sözlükte, hangi **"cik cik"** lerin hangi manaya geldiği kamuoyuna açıklanıyordu.

Belki görmeyeniniz vardır diye sözlüğü burada yayınlıyoruz.

İyice okuyup ezberleyin.

Bu dili öğrenirseniz, bundan böyle bizim gazeteci meslektaşlarla **"diyalog"** kurmanız daha kolay olur.

Çünkü, bizim meslek gittikçe daha çok **"kuşlara"** özgü bir meslek haline geliyor.

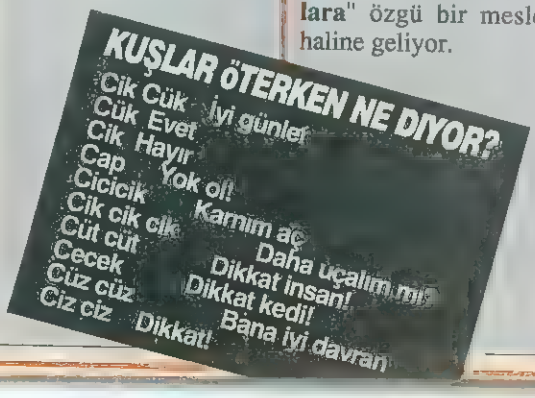

Fiktisat

Süleyman Demirel'in ekonomi konusunda ne dediği, ne yapacağı bir türlü anlaşılmıyor.

Kendi dilinde bir şeyler söylüyor ama söylediğini yalnızca kendi anlıyor.

Reform diyor, bir şey değiştirmiyor... Özelleştirme diyor, özelleştirmiyor... Paket diyor, içi boş çıkıyor.

Anlaşılan onun laflarını anlamak için onun dilini bilmek gerek... Bu yüzden Ankara'da bir fıkra sık sık tekrarlanıyor.

Çocuğu öğretmeni derse kaldırmış.

- Bir kelime söyle.
- Fik...

Öğretmen anlamamış.

- O ne demek oğlum... Senin adın ne?
- Füleyman.

ARDARDA TOPLANTILAR, GÖRÜŞMELER, GEZİLER...

Güneydoğu için u

Helsinki Yurttaşlar Meclisi'nden Kürt sorununda barış atağı... Güneydoğu Anadolu'da yaptıkları gözlemin ardından Ankara'da yaptıklarıgörüşmelerde HYM üyeleri "Bahar Operasyonu"na dikkat çektiler... İstanbul'daki toplantıya 160 Türk ve Kürt aydını katıldı. ANAP Milletvekili Kürtçe TV önerdi. SHP İl Başkanı "ateşkes" istiyor... Hedef: Güneydoğu için toplumsal uzlaşma

"Bir hafta önce Mardin'de faili meçhul iki cinayet gerçekleşti. Dün akşam da 2000'e Doğru dergisi'nin muhabiri öldürüldü. Muhabirin cenazesi çok kalabalık olduğu halde ama herhangi bir olay meydana gelmedi. Yörede patlama öncesi bir sessizlik söz konusu. Bahar da devlet ve PKK'nın hesaplaşacağı yönünde bir görüş var. Bu da huzursuzluğu arttırıyor. Gün geçtikçe faili meçhul cinayetler artıyor..."

"... Kaynağı belli olmayan bir Mart sorunu ve inanılmaz bir tedirginlik var. Kimin söylediği belli değil ama baharda bir operasyon bekleniyor. Resmi bir adı yok, operasyonunun nasıl yapılacağı belli değil. Bu yüzden Batı kentlerine doğru bir göçün başladığı söyleniyor. Bölgede korku ve belirsizlik var. Kimin ne yaptığı belli değilken, sanki bir felaket havası esiyor. Bu güvensizlik ortamının kalkması için somut adımlar atılması gerekir..."

Yaklaşık birkaç aydır kamuoyunun ve basının gündemini oluşturan, bölgede kulaktan kulağa dolaşan söylenti konusunda SHP Diyarbakır İl Başkanı Dağıstan Toprak ve Helsinki Yurttaşlar Meclisi (HYM) Türkiye Bölümü üyesi Murat Çelikkan şunları söylüyor. Söylenti bölgede baharda bir operasyon olacağı yönünde. Hedef belli: PKK!

Karşı söylenti ise operasyonun nedefi olan PKK'nın halktan bahara kadar silahlanmasını istemesi ve arkından ayaklanma çağrısı... Ve arada kalan Güneydoğu halkı... Kimin nek de ne yaptığı bilinmediği bölgede herkes tedirgin herkes beklemede... Ve terör gün geçtikçe artıyor, layanılmaz hale geliyor!

ARTIK KONSENSUS VAKTİ. Geçtiğimiz günlerde HYM'den uluslararası bir heyet Güneydoğu Anadolu bölgesi'nde çeşitli gözlemlerde bulunduktan sonra Ankara'da TBMM Başkanı Hüsamettin Cindoruk, SHP Grup Başkanı Aydın Güven Gürkan, Başkan Vekili Mahmut Alınak, DYP milletvekili Melik Fırat ve Diyarbakır Bağımsız milletvekili Leyla Zana ile görüşüp izlenimlerini anlattılar. Ardından İstanbul Etap Pullman'da Helsinki Yurttaşlar Meclisi Türkiye Bölümü'ne bağlı "Milliyetler ve Milliyetçilik Komitesi"nin düzenlediği "Kürt Sorunu için Barış

zlaşma adımları

Geçtiğimiz hafta tüm Güneydoğu da olduğu gibi Cizre'de de gergin bir bekleyiş vardı. Sokaklar boş, parmaklar tetikteydi...

İnsiyatifi" konulu bir toplantı düzenlendi. Gündem tek maddeden oluşuyordu: Bahar Operasyonu! Konuşmacılar böyle bir operasyonun engellenmesi ve bölgede barışın sağlanması için hızla karşılıklı olarak silahların bırakılması ve "diyaloğa" başlanması yönünde görüş bildirdiler.

Gerek Ankara'daki görüşmelerde gerekse İstanbul'da hemen her kesimden 160'ın üzerinde Türk ve Kürt aydının katıldığı toplantıda birçok noktada konsensus doğrultusunda adımlar atıldı. Ve uzlaşma zei için çabaların arttırılması gerek vurgulandı.

DİYALOG, KİMLER ARASINDA? I uzun süredir sessiz kalan aydı böylesi bir diyaloğa neden ge duydular? Helsinki Yurttaşlar M lisi Uluslarası delegasyonu ni Türkiye'ye gelme gereğini duydu

"Bahar Sendromu" olarak da a lan ve Güneydoğu Anadolu'da ya lacağı varsayılan operasyon hakk daki kuşkular, Helsinki Yurt Meclisi'nin Türkiye Bölümü üyel ni harekete geçirdi. Amaç; Tü Kürt, sağ, sol islamcı kesimler aydınları, işadamlarını ve millet killerini biraraya getirip bir toplumsal uzlaşma için uygun zeminin yaratılması.

Karakaş: Hükümet barışçı çözümde yana ama devlet aygıtının hükümeti anlayışın uyduğu söylenen

Bu arada Güneydoğu'yu ziyaret eden HYM Başkanı Mary Kaldor, amaçlarının taraflar arasında "diyalog" kurulmasına yönelik çalışmalarda bulunanlara destek sağlamak olduğunu belirtti.

SİLAHSIZ BARIŞ. İstanbul'daki toplantıya katılanlar, bu tür oluşumları desteklediklerini ve sürekliliğin sağlanması gerektiğini belirttiler. Toplantı konusunu "çok olumlu geçti" diyen Halk Emek Partisi Genel Başkanı Ferid Yazar sözlerine şöyle devam et "Katılanların yüzde 99'u Güneydo sorunun demokratik bir yöntem silahların sustuğu bir ortamda çöz mesinden yana. İnsanlar artık k görmek istemiyor. Devletin PKK'nın da silahları bırakması zım. Diyalog ancak böyle başlaya lir."

Feridun Yazar, özellikle kc

Diyalog - Basın - Katılım

Geçtiğimiz günlerde Etap Pullman Otel'de Helsinki Yurttaşlar Meclisi tarafından düzenlenen toplantıya katılanlardan bazıları şunları söyledi.

Osman Kavala-*(İşadamı)*

İstanbul'daki toplantı Güneydoğu'da yaşayanların, orada gözlemlerde bulunanların düşüncelerini öğrenmek konusunda yararlı oldu. Taraflar arasında diyaloğun şart olduğu ve çok geç kalınmadan diyaloğa başlanması gerektiği kanısındayım.

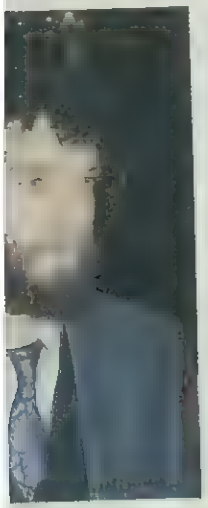

Kamuoyunun da işin vehametini fark etmesi ve önlemlerini alması, olayın daha tırmanmasını engellemek bakımından önemli. Karamsarlığa kapılmamak gerek.Çünkü dünyada da böyle örnekler var. Ümit yitirilirse çözüm de zorlaşır. Aydınlara olduğu kadar görev siyasi partiler ve TBMM'ye düşüyor.

Bence bölgede ciddi bir rahatsızlık ve otoriteye karşı koyma eğilimleri var. Devleti devlet yapan otoritesini meşrulaştırmasıdır. TC sorunun çözümü için devlet otoritesinin meşru hale getirmesi lazımdır.

Orhan Pamuk-*(Yazar)*

Bence medyanın tutumu çok önemli. Gazete manşetleri çok kışkırtıcı ve her türlü uzlaşmayı engelleyici olabiliyor. Demokrasiye inanıyoruz; küçük örgütler, sivil toplum temsilcileri, aydınlar olsun ne kadar uğraşırsak uğraşalım asıl çözüm meclistedir. Karar verecek olanlar parlamenterlerdir. Ama basının bu tutumu içerisinde böyle bir uzlaşmaya parti liderlerinin hiçbirisi giremez. İstese, yapmaya kalksa partisi oy kaybeder.

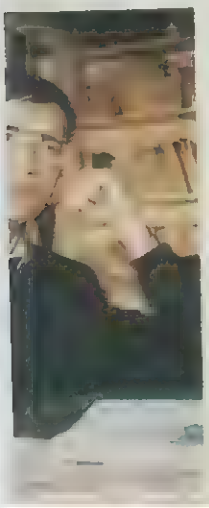

Bu durumda politikacı özgür değildir. Politikacı daha bilinçli davranabilir. Ama medyalar tarafından manipüle edilen taban o politikacıyı desteklemekten kaçınır. Medyaya "dikkatli olun, kana kan demeyin" mesajını iletmek gerek. Medya tarihi değişiremez ama tarihi yapan önemli bir unsurdur.

Hatip Dicle-*(Milletvekili).*

Toplantı önemli ve olumluydu. Ama eksikleri de vardı. Başta İsmail Beşikçi olmak üzere bazı aydınlar yoktu. İkincisi, arzu edilen diyalog ortamının oluşması için davet edilen iş adamları ve köşe yazarlarının da katılması gerekiyor. Mesela İshak Alaton veya Ertuğrul Özkök'ün

de toplantıya katılması lazımdı.

Öte yandan bölgede şiddet şiddeti doğruyor. Devletle PKK arasında ateşkes olmalıdır. "Eşkiyadır ve onunla görüşmem" mantığı artık geçerli değildir. Biz Kürt Milletvekilleri olarak barışçıl sürece katılmaya hazır olduğumuzu söyledik. Türk ve Kürt halkalarının kardeş olduğu ve kanın akmadığı bir ortamda yaşamasını istiyoruz. Bunun için de her türlü çabayı gösteririz.

lisyon hükümetinin kurulması ve kürt realitesini telaffuz etmesinden sonra olayların tırmandığını vurguluyor ve "bölgede kontrolsuz güçlerin baskısı arttı, bu güçler ne valiyi ne de kaymakamı dinliyor" diyor. SHP İstanbul milletvekili Ercan Karakaş ise devletin 70 yıldır uyguladığı politikaya değinerek, varolan bir sorunun yok sayılmayacağını vurguluyor. Karakaş'a göre karşılıklı şiddetten vazgeçmek barışa giden ilk yol olarak görünüyor: "Dikkatimi çeken, Kürt aydınlarının şiddet hangi yönden gelirse gelsin reddetmeleri" diyor. Ama Karakaş bir gerçeği dile getirmeden de edemiyor: "Bölgede hükümetin denetimi yok gibi. Hükümet barışçı çözümden yana ama devlet aygıtının hükümetin bu anlayışına uyduğu söylenemez." Karakaş'ın parmak bastığı nokta uzun süredir söylenen iktidarın yaklaşımı ile bölgedeki devlet aygıtlarının arasındaki anlayış farkıydı.

Refah Partisi MKYK üyesi Bahri Zengin ise bu tür toplantıların aydınlar düzeyinde olsa bile kamuoyuna gelişmeleri duyurmak için olumlu olduğunu söyleyip, "Kürt sorunu bugünden yarına çözülecek bir konu değil" diyor. Zengin'e göre acil çözüm için diyalog ve bunun için gerekli zemin lazım. Zengin kaypak bir zeminde tarafları bir araya getirmenin bir anlamı yok. "Öyleyse bu zemini devlet oluşturmalı. Devlet hangi kökenden ve inançtan gelirse gelsin herkesi güvence altına almalı. Güneydoğu'da şovenizm körükleniyor. İktidar şefkat diyor ama arkası yok. Türkiye'de sanki milletin gerisinde bir güç var ve bu güç totaliter bir rejim kurmak için çaba harcıyor. Devletin gerisindeki güç hakkındaki soru işaretleri çoğalıyor" diyor.

GAP'TA KÜRTÇE YAYIN... Peki diyalog için karşı karşıya gelmesi önerilen taraflar kim? Bu soru gündeme gelince biraz durmak gerekiyor. Meselâ ANAP İstanbul Milletvekili Naci Ekşi, önce PKK'nın bir terör örgütü olarak kabul edilmesi gerektiğini ve ondan sonra konuşulması gerektiğini belirtiyor. Ama kan ve göz yaşını engellemek için ilk elden bir şeyler yapılmasını da savunuyor: "Biz kendimizi aldatıyoruz. Oradakilere bir şeyler anlatmak istiyoruz. Ama önce onların anlayacağı dilden,

"Bahar tedirginliğini atlatmak için"

Batı Avrupa'daki sivil toplum örgütlerinin Doğu Avrupa'daki demokratikleşme hareketlerine destek sağlak amacıyla 70'lerin sonunda kurulan Helsinki Yurttaşlar Meclisi(HYM), AGİK'e üye tüm ülkelerden üyelerin katılımıyla 1990 Ekim'inde Prag'da ilk toplantısını yaptı. Amacı Helsinki Nihai Senedi'ndeki maddeleri sivil tabana transfer edip, resmi düzeyde başlamış olan detantı topluma ı yaymak.

*Helsinki Yurrttaşlar Meclisinin altı komisyonu var: Silahsızlanma, Milliyetler, İnsan Hakları, Sivil Toplum ve Avrupa Bütünleşmesi, Ekonomi ve Ekoloji, Kadın. Türkiye'den Murat Belge'nin Prezidyum üyesi olduğu meclisin Türkiye'de iki üyesi var. Taciser Belge ve Murat Çelikkan. Ali Bulaç, Çağatay Anadol, Mehmet Ali Aslan, Ercan Karakaş, Murat Karayalçın, Murteza Çelikel, Osman Kavala, Mümtaz Soysal, Şirin Tekeli, Şerafettin Elçi gibi isimler ise çeşitli komitelerde görev yapıyor. **Taciser Belge** ve **Murat Çelikkan** HYM heyetinin Diyarbakır gezisi ve İstanbul toplantısıyla ilgili Nokta'ya bilgi verdiler.*

"Helsinki Yurttaşlar Meclisi devletler düzeyinde girişimde bulunmuyor.. Doğrudan doğruya ülkelerdeki insanların faaliyetlerine uluslararası destek sağlıyor. Dolayısıyla Türkiye'deki gezi sonucu gözlemleri başka bir yere götürme ve sıçratma gibi amacı yok. Doğrudan doğruya demokratik güçlere destek vermek amaçıyla çaba harcıyor. Şikayet mercii de değil.

Yurtdışından gelen meclis üyeleri önce İstanbul'da sonra da Diyarbakır'da Türk ve Kürt aydınlarıya bir toplantı yaptı. Delegasyonun görüşleri şöyleydi: "Türkiye'de hükümetin programı demokratikleşme öneriyor. Bundan kimsenin kuşkusu yok. Ancak hükümetle devlet arasında bir çelişki var. Dolayısıyla bu boşluğu kapamak için çaba gerekmektedir."

Ankara'da görüştüğümüz parlamenterler, bu hükümetin çok daha demokratik bir programla başa geldiği halde, hükümet kurulduğundan bu yana şiddet eylemlerinde azalma değil tırmanış olduğunu ve hükümetin her şeyi kontrol edemediğini açıkça söylediler.

İstanbul toplantısı beklenilenini üzerinde katılımla gerçekleşti. Amacımız bir Kürt konferansı yapmak değildi. Barış konusunda adım atmak ve kamuoyu oluşturmaktı. Bazı kişi unutulmuş olabilir ama toplantı sürecek ve herkesin katılımı sağ nacak.

Yakında bir heyet oluşacak, t sını ziyaret edecek ve konuyla ilg görüş alış verişinde bulunulacak. I toplantı tutunaklarını basacağız adına "Konuşan Türkiye" diyeceğ İnsanlar konuşmak ve dinlemek z runda. Fakat Türkiye'de kavramlar içi öyle boşaldı ki. Başbakan'ın k nuşan Türkiye lafının ardından dal üç gün önce İsmail Beşikçi gözalt na alındı.

Bölgede yaşanan Bahar tedirgi liğini atılacak her olumlu adımla b raz daha azaltabiliriz. Bahar korku sunu bölge halkıyla birlikte atla mak için herkesi duyarlı olmaya ça ğırıyoruz."

yani Kürtçe anlatmak lazım. Mesela GAP televizyonu Kürtçe yayın yapmalı. Özal'ın getirdiği dil serbestliği daha da genişletilmeli" diyor. Dağıstan Toprak ise devletin diyaloğun kendisi olduğunu, kendi içinde diyaloğa sahip değilse kimseyle diyalog kuramayacağını belirtiyor. "Muhatap yoksa, devlet bu halkın devleti değildir" diyor Toprak.

Meclis'deki olaylı yemin töreninin kahramanlarından, Diyarbakır Bağımsız milletvetli Hatip Dicle ise devletin PKK'yla ergeç masaya oturacağını iddia ediyor. "Şunu rahatça söylüyorum. Bir an için devletin Bekaa'da, Suriye'deki tüm kampları yok ettiğini düşünelim. Bu sorunu çözer mi? Bir başka zamanda, başka şekilde sorun tekrar ortaya çıkar. Şiddet çözüm getirmez. Barışçıl bir çözüm için karşılıklı silahların susması gerekir. Diyalog ancak ondan sonra başlar" diyerek görüşlerini belirtiyor.

MİTİNG VE BARIŞ MERKEZİ... Aydınlar düzeyinde başlayan çalışmalardan bağımsız olarak HEP İstanbul örgütü 1 Mart Pazar günü "Halklarımız kardeştir" mitingini düzenlemek için başvuruda bulunup tüm ilgililerin mitinge katılmaları için çağıda bulunuyor.

Helsinki Yurttaşlar Meclisi'nin öncülüğünde gerçekleşen toplantı bölgede acilen silahların susması ve Türk-Kürt çatışmasının önlenmesi temenisi ile biterken, yıllardır birlikte yaşayan tüm vatandaşların konuya duyarlı olmaları istendi. HYM'den bölgeyi ziyarete gel uluslararası delegasyon ise yaptı açıklamada "Türkler'in sorunların demokratik bir yoldan ve Kürtler beklentilerinin barışçı ve ortakla çözümlenmesini sağlamak üze hem devletin hem de Kürt önderl rin ivedi bir ateşkes sağlanmasını şiddetin her türünü mahkum etme ni isteyenleri destekliyoruz" çağı sında bulunuyor.

Kürt Sorunu İçin Barış İnsiyat bahar aylarının başında Diyarb kır'da bir merkez oluşturmayı da d şünüyor. Bu merkez, olası çatışm ları engellemeye, provokasyonl konusunda kamuoyunu bilgilendi meye yönelik olacak.

Bahara az kaldı!..

Mete ÇUBUKÇU

AHTE BELGELER KOL GEZİYOR

Ayılana gazoz, bayılana MİT Belgesi

MİT antetli kağıtlara yazılıp, altına da Müsteşar Coman'ın imzası monte edilmiş belgelerle bir çok ünlü" zan altında bırakılıyor. Sahte belgelerden n son nasibini alanlar arasında Adnan Kahveci e Emin Başer de bulunuyor

Postacı size bir mektup getirdiğinde ilk neye bakarsınız? Flateli merakınız varsa belki puluna, belki gönderilen yere, ya da arkasını çevirip kimin gönderdiğine. Nokta Dergi'ne, yılın belli dönemlerinde, arkasında hiçbir nota rastlamadığınız mektuplar gelir. Çoğu da merkezi postahanelerden gönderilmiştir adresimize. Göndereni bilemezsiniz. Ama zarf aynı renk, küflü sarı, alınca zarfı açtığınızda, tanıdık bir "antet"le karşılaşırsınız; "T.C Başbakanlık Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı". Metnin altındaki imzayı da tanırsınız; Teoman Koman Korgenaral, Müsteşar... Okuduktan sonra, "Bu sene biraz geç aldılar" diye de hayıflanırsınız.

Bu tür mektuplar ilk elde ğinde, çok ciddi iddiaları da içerdiği için, ilgili makama sorup doğrulatmak gereğini duyduştuk. Oysa son gönderilen belgelerdeki iddialar oldukça "uçuk"tu. Yine de aaştırılması tür mektupların ortalarda dolaştığını da gizli tutmamak gerekiyordu. Ayrıca MİT antetli kağıtların ve MİT Müsteşarı Teoman Koman'ın imzasının nasıl sağlandığı gibi konuları da merak ediyorduk.

Bize gönderilen belgelerin ilki, Cumhurbaşkanlığı makamına yazılmıştı. Konusu PTT eski Genel Müdürü Emin Başer'di. MİT Müsteşarı tarafından yazıldığı havası verilen belgede, Başer'den "teşkilatın posta kontrol elemanı" olarak bahsediliyor ve Cumhurbaşkanı Özal'dan bu nedenle "kendisine sahip çıkılması" isteniyordu. Üstelik Emin Başer'in kendilerince de tesbit edilen yolsuzlukları bulunduğu, buna rağmen, "bugüne kadar gösterdiği çabalar karşılığında bir iyilik yapılması gerektiği" öne sürülüyordu.

Zarftan çıkan ikinci belgede de ANAP İstanbul Milletvekili Adnan Kahveci'ye çamur atılıyor ve eski bakan Lojman Cinayeti'nde elebaşılıkla suçlanıyordu. Yine de görüşüne başvurduğumuz Kahveci ise "bu tür iddiaların kendisini son derece rahatsız ettiğini ve konuşma gereği bile duymadığını" söylüyordu.

Aynı gün gelen ikinci bir zarfta da iki belge vardı. Birincisinde Türkiye'ye kaçak silah sokan ve bazı büyük futbol kulüplerinin eski başkanlarının da yer aldığı bir kaçakçılık şebekesinin bulunduğundan bahsediliyordu. Başbakanlık makamına yazılan bu yazıda, ayrıca, gelen silahların çeşitli yollardan PKK'ya aktarıldığının tesbit edildiği de belirtiliyordu. Son belge ise PKK ile ilgiliydi. MİT, PKK'nın İstanbul sorumlularının isim ve adreslerini tesbit etmişti ve yakalanmaları için, bunları Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bildiriyordu.

Uçuk ya da saçma. Ne olursa olsun, devletin bu en "gizli" müsteşarlığının antetli kağıtları ile müsteşarının imza örneklerinin dışarıya sızabilmesi, dikkat çekici. Görevi böyle şeyleri ortaya çıkarmak olan MİT'in de bu sahte belgeleri kimin hazırladığını, antentli kağıtların bu ellere nasıl geçtiğini yıllardan beri ortaya çıkaramamış olması da, tuhaf kaçıyor.

Anlaşılan MİT için de, ayrı bir istihbarat birimi kurulması gerekiyor ●

ABONE OLUN
İNDİRİMDEN YARARLANIN

ABONE FORMU

ABONE ÜCRETİ: (YURT İÇİ) 1 YILLIK: **416.000** 6 AYLIK: **208.000TL.**

ADI-SOYADI:

ADRES (EV):

POSTA KOD: ŞEHİR: TEL:

ADRES (İŞ):

POSTA KOD: ŞEHİR: TEL:

FATURA İÇİN V.D.: NO:

☐ ABONMAN ÜCRETİ OLARAK ..... TL'SINI İŞ BANKASI/ NİŞANTAŞI ŞB. 1068317 NO.LU HESABA NAKDEN YATIRDIM. HAVALE MAKBUZU EKTEDİR.

☐ ABONMAN ÜCRETİ OLARAK..... TL'SINI INTERPRESS A.Ş. 662641 NO.LU POSTA ÇEKİ HESABINA YATIRDIM. POSTAÇEKİ MAKBUZU KOPYASI EKTEDİR.

ABONESİ OLDUĞUM NOKTA'NIN % 20 İNDİRİMLE YUKARIDA BELİRTTİĞİM ADRESİME POSTA İLE GÖNDERİLMESİNİ RİCA EDERİM.

☐ İŞ/ ☐ EV TARİH: İMZA:

ABONE FORMU

ABONE ÜCRETİ: (YURT İÇİ) 1 YILLIK: **416.000** 6 AYLIK: **208.000TL.**

ADI-SOYADI:

ADRES (EV):

POSTA KOD: ŞEHİR: TEL:

ADRES (İŞ):

POSTA KOD: ŞEHİR: TEL:

FATURA İÇİN V.D.: NO:

☐ ABONMAN ÜCRETİ OLARAK..... TL'SINI AŞAĞIDA BELİRTTİĞİM KREDİ KARTI KARTI HESABIMA BORÇ KAYDEDİNİZ.

☐ VİSA KART ☐ MASTER / EUROCARD

KART NO: ☐☐☐☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐

SON KULLANMA TARİHİ: ☐☐ ☐☐ ☐☐☐☐

ABONESİ OLDUĞUM NOKTA'NIN % 20 İNDİRİMLE YUKARIDA BELİRTTİĞİM ADRESİME POSTA İLE GÖNDERİLMESİNİ RİCA EDERİM.

☐ İŞ/ ☐ EV TARİH: İMZA:

INTERPRESS BASIN ve YAYIN A.Ş.

ABONE SERVİSİ
Büyükdere Caddesi, Alikaya Sokak, 80720 No:8 Levent - İstanbul
Tel: 169 66 80 (20 hat) Telex: 26 510 geby tr. Fax: 169 66 99

INTERPRESS BASIN ve YAYIN A.Ş.

ABONE SERVİSİ
Büyükdere Caddesi, Alikaya Sokak, 80720 No:8 Levent - İstanbul
Tel: 169 66 80 (20 hat) Telex: 26 510 geby tr. Fax: 169 66 99

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DEKİ GELİŞMELERİ SEÇEREK İZLEYİN!

MOĞULTAY'IN İŞ GÜVENLİĞİ YASA TASARISI AT STANDARTLARINDA

İş dünyasının uykusunu kaçıran yasa

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Moğultay'ın iş güvencesine ilişkin yasa taslağı, TBMM'nin kapısında. İşçi kesimi tarafından desteklenip, işveren tarafından yoğun biçimde eleştirilen taslak, ILO standarlarını ve AT ülkelerinin çizgisini yakalamayı amaçlıyor

Moğultay: "Demokrasinin gereği..."

"AT üyesi ülkeleri incelerseniz, açıkca görülecektir ki, bu ülkelerin hepsinde işten çıkarma halinde neden gösterme zorunluluğu vardır. Feshin haksız olduğuna inanılıyorsa, yargıya başvurabilirsiniz. Yargıç feshin haksızlığına karar verirse, işçiyi işine iade ediyor ya da tazminat ödetiyor. Türkiye'de ise bunların hiçbiri bulunmuyor. İşverenin fesih hakkı, mutlak ve en geniş biçimiyle uygulanmakta."

12 Ocak 1992'de kamuoyunun tartışmasına açılan ve 1475 sayılı İ Yasası ile 2821 sayılı Sendikala Yasası'nın bazı maddelerinin değiş tirilmesini öngören İş Güvenliğin İlişkin Yasa Tasarısı'nın mimarı Ça lışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Mehmet Moğultay, eserini bu söz lerle savunuyor. Türk-İş de, kendisi ne en büyük desteği veren kurum

TASARIDA NELER VAR?

- Sürekli hizmet akitlerinin feshi tarafa önceden bildirilecek.
- İşveren fesih için işçinin kişiliğinden, davranışlarından ya da işletme gereklerinden kaynaklanan haklı bir sebebe dayanmak zorundadır.
- İşçi veya üyesi olduğu sendika fesih bildiriminde sebep gösterilmediğini veya sebebin haklı olmadığını öne sürerek iş mahkemesinden feshin geçersizliğini ve işe iadesini isteyebilecek.
- Bu talep fesih bildiriminden sonra en az 1 ay içinde yapılacak.
- Feshin haklı bir gerekçeye dayandığının ispatı işverene ait olacak.
- Feshin haksızlığı ispat olunursa işçi geçen süre içindeki tüm ücret ve hakları ile birlikte işe iade edilebilecek.
- İki taraftan birinin itirazı olursa işveren tazminat ödemekle yükümlü kılınacak.
- Yine işçinin tüm bu süre içinde kanun ve sözleşmelerden doğan hakları saklı kalacak.
- İşveren işyeri gerekleri sonucu topluca işten çıkarmaya giderse bunu en az bir ay önce Bölge Müdürlüğü'ne yazılı olarak bildirmek zorunda olacak.
- Kısmi olarak iş süresini azaltmak ya da kısmi olarak olarak durdurmak isteyen işveren yine Bölge Müdürlüğü'ne başvuracak ve izin alacak.
- Sendika ve konfederasyon yönetim ve denetim kuruları ya da başkanlığında görev alan işçiler kendi istekleri ile görevlerinden ayrıldıktan sonra işe yeniden alınmak isterlerse bu işçiler aynı şartlarla işveren tarafından göreve alınacaklar.
- Tasarı ayrıca işverenin hangi şartlarda işçinin akdine son verebileceğini ve yine bir takım işçi haklarını daha karara bağlıyor.

rk-İş Genel Başkanı Şevket Yılız, taslağın açıklandığı ilk günlerde Moğultay'ı ziyaret ederek, isteğini belirtmiş, yasaya "açıktan" istek verdiğini göstermişti. Ancak slağın taraftarları kadar muhalifleri vardı ve bunlar küçümsenecek gi- değildi.

TOBB-MESS-TÜSİAD-VS... En büyük pki, taslağın tartışmaya açıldığı ilk mlerde olduğu gibi, bugün de işveen kuruluşlarından geliyor. Özellik- TİSK, TOBB, İstanbul Sanayi ve caret Odaları, MESS ve TÜSİAD, slağın en büyük karşıtları durunda. "Bu tasarı ekonomiyi iflasa irükler. İşletmelerin kapısına kilit ırulacak" türünden açıklamalar her ün birbirini izliyor.

MESS Yönetim Kurulu Başkanı ahri Ersöz, "İş güvencesi adı altına getirilmek istenen kanunlar eğer akikaten çıkarılacak olursa, Türk konomisi kısa bir zamanda rekabet ücünü kaybedecek, felce uğrayaaktır. Bu gibi tedbirler bir yana bıakılıp, iş hayatını canlandıracak tedirler alınmalı" görüşünde. TİSK aşkanı Refik Baydur da, bu yasaın politik amaçlı olduğu ve tetkik dilmeden hazırlandığını söyleye-

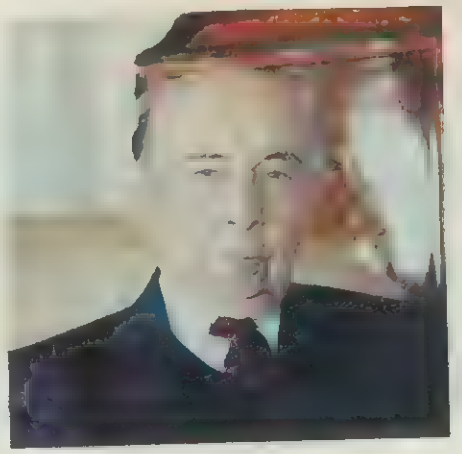

Koç: "Tensikat gerekebilir..."

Bahri Ersöz: "Canlandıracak tedbirler...

rek, "Tasarı yatırım ve teşebbüs haraketini kısıtlayacak, yabancı sermayayi büyük bir tereddüte düşürecektir" diyor. Türkiye Odalar Birliği Başkanı Rona Yırcalı ise "tasarının gerek öz gerekse biçim olarak ortaya atılmış olmasını bile" esefle karşıladığını açıklayarak, bu konudaki çalışmaları işçi-işveren ilişkileri hakkında yanlış varsayımlara dayanmakla suçluyor.

TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanı Vehbi Koç da, 22. Genel Kurul Toplantısı'nda konuya değinerek, "İş güvenliği adı altında ekonomimizin esnekliğini kısıtlayıcı tedbirlerin getirilmesi; yani işler daraldığı zaman işçi çıkaramama durumu riskleri arttırır, yatırımları azaltır, istihdamı teşvik eder. Neticede işleri iyi gitmeyen bir işletmenin yüzde 20 tensikat yapmasını çok görürsek, işletmenin iflasına sebep oluruz" demişti. Aynı toplantıda konuşan TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Eczacıbaşı da Vehbi Koç'un söylediklerine destek vermişti. Çalışma Bakanı Moğultay, ise işin ba-

Avrupa ülkelerinde iş güvencesi

Avrupa ülkelerinde iş güvencesine ilişkin uygulamalar ve kanunlar değişiklik gösterse de temel haklar güvence altında. Bu çerçevede bu ülkelerin "iş güvencesine bakış açılarıları" şöyle şekilleniyor;

ALMANYA: "Feshe karşı korunma yasası" adlı özel bir yasa bulunuyor. İş sözleşmesinin feshi "sosyal bakımdan haklı" görülmezse geçersiz sayılıyor.

FRANSA: İşveren fesih için işçiyi önceden yazılı olarak bir görüşmede bulunmak üzere çağırarak, neden bildirir. İşveren, kararını idari makama bildirmek ve izin almak zorundadır.

İTALYA: Fesih haklı bir nedene dayandırılmak zorunda. Fesihin hukuka aykırı olduğu saptandığında, yargı işvereni işçiyi işe almakla yükümlü kılar.

BELÇİKA: Sözleşme, önemli nedenlerin varlığından dolayı fesih yoluyla bozulmuşsa, yargıç derhal feshin hukuka uygunluğu hakkında karar verebilir.

İNGİLTERE: İşverenin iyi niyete aykırı olarak sözleşmeyi sona erdirmesi durumunda hukuka aykırı sayılır. İşçi işe iade edilir ya da tazminat alır.

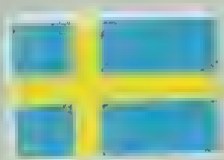

İSVEÇ: Haklı bir neden varsa, işveren durumu önce sendikaya bildirmek zorunda. İşçi, işlemin geçersizliğine karar verilmesini yargıçtan isteyebilir.

İSPANYA: Fesih neden gösterilerek, yazılı olarak yapılır. Objektif nedenlere dayanmayan fesih haksızdır. Haksızsa işe iade ya da tazminat gündeme gelir.

HOLLANDA: Fesih için neden göstermek zorunludur. Fesih halinde karşı tarafa tazminat ödenir. Fesih için Çalışma Dairesi'nden izin alınması gerekir.

Baydur: "Tasarıya tereddütler..."

şında bu kadar yoğun gelen tepkilere şaşırmıştı. Şimdi ise durumu olgunlukla ve "demokrasinin bir gereği olarak" karşılıyor. Moğultay şöyle diyor:

"Taslakla ilgili olarak kamuoyunda yapılan değerlendirmelerden büyük mutluluk duyuyorum. Bakanlığım, taslağı ILO ve AT ülkeleri standartlarına uygun olarak hazırlamaya çalıştı. Taslağın öngördüğü sistem, serbest piyasa ekonomisine aykırı değil. Tam tersine taraflar arasındaki sosyal dengeyi, çalışma barışını sağlayarak gerçek bir piyasa ekonomisinin işlerliğini sağlayacaktır. Üstelik söylendiği gibi; taslak bilinmeyen, bugüne kadar uygulaması olmayan bir model de değildir. Bu taslak ile işten çıkarmalar mutlak yasaklanmış değil. Öngörülen sadece keyfi işten çıkarmaların engellenmesi. İşverenin fesih nedenini bildirmesi ve uyuşmazlık durumunda da bunları kanıtlaması gerekir. Yoksa işletmelerin mahkemelerce yönetilmesi diye bir şey yok."

Moğultay, işveren tarafından getirilen eleştiri ve iddiaları da, "Keyfi fesihler önlendiğinde ekonomiye darbe vurulacağı, yatırımların azalacağı, firmaların batacağı yolundaki endişelere de yer yok. İş güvencesine ilişkin hükümlerin yanında işsizlik sigortasının bulunduğu ve işçilerin yönetime katıldığı Batı Avrupa ülkelerinin durumu göz önüne alınırsa, bu görüş pek isabetli değildir" sözleriyle yanıtlıyor.

ONLAR VE BİZ... Yeni düzenlemenin kaynak olarak gösterdiği Avrupa ülkeleri ise, gerçekten Türkiye'nin halen sahip olmadığı bir çok hakkı işçisine tanıyor. Örneğin Türkiye'de

İşveren taslakla ilgili ne diyor?

- İş güvencesi sağlamaz.
- Ekonomiye darbe vurur.
- Verimsizliği arttırır.
- İşyerlerinin rekabet gücünü zayıflatır.
- İş motivasyonunu ortadan kaldırır.
- Hem kıdem tazminatı muhafaza etmek, hem de tasarıdaki yeni güvenceleri üstüne eklemenin dünyada emsali yok.
- Kaçak istihdamı arttırır.
- Teşebbüs azim ve zevkini geriletir.
- İşletme gereği "Toplu İşten Çıkarmalar"ın bakanlık veya adli merciler gibi dış kuruluşların iznine tabi tutulmasını anlamak mümkün değil. Dünyada da örneği yok.

işveren işçisini çıkarırken haklı ve objektif bir neden gösterme zorunluğu taşımıyor. İşten çıkarılanların haklarını arayabilecekleri bir yargı denetimi yok. İşten çıkarma sonrasında, işçinin işine iadesi gibi yasal bir olanak da söz konusu değil. İşçinin haksız yere işten çıkarılması durumunda hemen gündeme gelen bir tazminat kavramı yerleşmemiş.

Almanya, Fransa, İngiltere, çika, İtalya, İsveç, İspanya ve landa gibi Avrupa ülkeleri ise şanların tümü için bu sayılan şa rın hepsini sağlamış durumda. Z yeni tasarı da, bu ülkeleri ka olarak gösteriyor. Örneğin Alma Fransa, Belçika, İsveç gibi ülk de, eğer işçi "işverenin kendisin jektif bir nedenle işten çıkarma nı" kendisine verilmiş yargıya vurma hakkını kullanarak kanıtl bilirse, yargıç işçiyi görevine ediyor ya da işvereni tazminatla zalandırıyor. Almanya'da ayrıca de "Feshe Karşı Korunma Yas var. bu ülkelerin hemen hepsisi özellikle toptan işçi çıkarmalarda gili devlet mercilerine neden gö rerek izin almak zorunluğu ko muş.

Kısacası tasarı daha çok tartış cak gibi. İşverenin baskısı sürü Ancak AT, ya da genelde Avru ülkeler baz alındığında, Moğulta da dediği gibi, tasarı demokratik haksever gözüküyor. Sonuçta s söz, TBMM'nin olacak.

Nedret ERSAN

Yılmaz: "Tasarıya destek..."

Türk-İş ne istiyor?

Türk-İş'in hazırlanan taslaktaki maddeler için istediği değişiklik önerileri şöyle...

- Taslakta yer alan, "işveren işçinin bildirim süresine ait ücretini peşin vermek suretiyle hizmet akdini fesedebilir" şeklindeki hüküm, işe iade kuralını sarsacağı için çıkarılmalıdır.
- "İşe iade kararı verilen işçi altı iş günü içinde işe başlamak zorundadır" hükmü geliştirilerek, 6 günlük sürenin mahkeme kararının tebliğinden itibaren işleyeceği belirtilmelidir.
- Yargıcın işe iade kararı yerine işçinin 6 ay ile 1 yıllık ücreti tutarında bir tazminata hükmedebilmesi, haksız çıkarmalarda asıl hedefin "eski işine iade edilmesi" temel düşüncesini sarsacaktır. Bu hüküm iyileştirilmelidir.
- İşverenin fesih hakkına ilişkin koşulları işçi lehine iyileştirilmeli, böylece objektif olmayan ölçütler sınırlanıp kıdem tazminatı müessesi titizlikle korunmalıdır.
- İşverenin işyeri gerekleri nedeniyle "kısa süreli" işçi çalıştırmasına olanak sağlayacak değişiklik, gerek Borçlar Kanunu'nun hizmet akdi ile ilgili gerekse de İş Yasası'nın temel hükümlerine uygunluk göstermemektedir. Bu yeni düzenlemede hizmet akdinin yasal unsurları dikkate alınmalıdır.

SÖYLEŞİ : YÜKSEL ÇAKMUR

"Da-ya-na-ca-ğım"

Oda SHP'li bir belediye başkanı... 1800 işçiyi kapının önüne koyunca şimşekleri üzerine çekti... Partisiyle ters düştü... Direnişteki işçileri teröriste benzetti... O yaptıklarının doğru olduğuna inanıyor... İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Çakmur, Mete Çubukçu'nun sorularını yanıtladı.

Nokta: İşten attığınız ve eylemleri nedeniyle 'terörist' benzetmesi yaptığınız işçilerle ilgili son durum nedir?

Çakmur: İzmir'de oluşan ve sonuçlanan olayı birlikte değerlendirelim. Nedir olay? Beş günlük bir maaşın ya da ikramiyenin gecikme sorunu ki bu ekonomiden kaynaklanıyor. Ve ben 13 bin kişilik çalışanlarıyla belediyeyi büyük bir aile olarak görüyorum. Ama bütün bu ailenin sorumluluğu bana karşı değildir. 2 milyon 750 bin insanın yaşadığı İzmir'e karşı bir sorumluluktur. Bir yanlışı da düzeltmek gerek. İşten çıkarma, işten atma diye bir olay yoktur. Yasal temellerde, iş yasasının 17. maddesinin belirlediği kurallar ve sınırlar içerisinde işe 10 gün gelmeme vardır ve iş yasasının 17. maddesine aykırı tutumdan iş akdinin feshine yol açılmıştır. Geriye dönmesi imkânsızdır.

Nokta: Grev olsaydı aynı şeyler geçerli olmayacak mıydı? Halk susuz, otobüssüz kalmayacak mıydı? Yoksa 12 Eylül'deki gibi grevler yasaklanmalı mı?

Çakmur: Yasaların boyutlarını çok iyi görmek gerek. Anayasayı kendi düşünsel, ideolojik anlayışımıza göre benimseyebilir ya da benimsiyemeyiz.

Nokta: Vatandaşa hizmet önemliyse grev yasaklanmalı diyor musunuz?

Çakmur: Yasanın sağcısı solcusu olmaz. Yasa bir dönemde çıkarılmıştır ve çıktıktan sonra uyulması gerek. Beğenmeyenler bir gün iktidara gelir, çoğunluk olur, o yasayı değiştirirler. O zaman o yasaya uymak gerek. Ama temelde bir hukuk devletinin boyutunu çok iyi yakalamak gerek.

Nokta: Ama soruya yanıt alamadık.

Çakmur: Sorunuzun yanıtı bunun içinde. Eğer bir toplu sözleşme anında kurallar grevi gerektiriyorsa elbette ki o konumda, yasanın boyutlarında taraflar o yasanın kendilerine verdiği hakları kullanırlar. Buna karşı çıkılmaz.

Nokta: O zaman halk susuz, otobüssüz kalacak?

Çakmur: Orada da bir kural gelmiş. Kanun koyucu su işlerinde grev yapılmaz demiş. Otobüs işinde grev yapılmaz demiş. Bunu tartışırız ama öncelikle uymak gerek. Buna uymazsak boyutları bambaşka noktalarda değerlendirilir.

Nokta: Memurların da sendikal örgütlenmeleri sözkonusu.

Çakmur: Elbette ki, sendikal özgürlükler olacak. Ama özgürlükler karşılıklı kullanılacak. Sabit fikirli olmamaktan yanayım. Teknolojiye, teknolojik gelişmelere uyan işçisini verimli çalıştıran bir konumda, işvereni de katılaştırmamak lâzım. Ona karşı da işçiyi hırçınlaştırma-

Siyasette yükseleyim diye bol keseden dağıtamam... Belediyeler de işçi çalıştırıp ücret ödemek için kurulmamıştır. Partiden gelebilecek her türlü baskıya göğüs germeye hazırım

TUĞRUL BALIKÇIOĞLU / NOKTA

mak gerek. Türkiye'de o dengeyi çok iyi bulmak lazım.

Nokta: O halde, attığınız işçileri geri almanızı isteyen Çalışma Bakanı Moğultay, değişen dünyadaki sosyal demokrat fikirlerin dışında kalıyor.

Çakmur: Ben öyle diyemiyorum. Benim kişilerle bir hesaplaşmam yok.

Nokta: Bir parti anlayışı değil mi bu? Aynı çatı altındasınız.

Çakmur: Ben otuz yıllık bir sosyal demokratım. Ve CHP'nin genel yönetiminde çalıştım. Particiliğin ne olduğunu parti ilkelerinin tüzüğünün ne olduğunu çok iyi bilirim. Ama parti tüzüğü yasalarla çelişemez ve hukuk devletinde sınırları bellidir. Parti, bir belediye başkanını bir il başkanı gibi görmez. Belediye başkanını bağlayan 1530, 3330 sayılı yasalar vardır, bir de Türkiye'de toplumun katmanları vardır.

Nokta: Ama, SHP'nin il başkanları SHP'li belediye başkanlarını genellikle kendisinin bir memuru gibi görüyor.

Çakmur: Bir genel yönetim dese ki, bir kentte benim partililerim otobüse1400 liradan binmeyecek, bin liradan binecek. Diğer partililere de yüzde 200 zam verin dese... Bu geçerli olur mu? Ya da suyu benim partilim ucuz ötekiler pahalı içecek diyebilir mi? Diyemez. Çünkü belediye başkanı bütün toplum katmanlarına sorumludur. Kendisine oy verenlere de oy vermeyenlere de hizmetle yükümlüdür. Benim konumum şudur: Ben sosyaldemokratım, ama bütün İzmirliler'in belediye başkanıyım. Bütün İzmirliler'in, suyunu, kanalını, otobüsünü düşünmek zorundayım. Bir de katma değerden bahsetmek lazım. Artık bölüşümü de bu temele getirmek lâzım. Yani sadece ücret sendikacılığını esas almamak gerek. Bunun dünya da işlevi bitmiştir, ömrü tamamlanmıştır.

Nokta: Bundan sonra da sayı azaltmaya gidecek misiniz?

Çakmur: Elbette emek yoğun iş alanı Türkiye için önemlidir. 7-8 milyon işsiz var. Sendikalar da istekleri ortaya koyarken, belediyelerin, sanayinin, ekonominin gücünü aşmamalı. Devlet elinde hazine bulunduğu halde memurunu altı ay için yüzde 25 veriyorsa, belediyeler devletten güçlü olmayan belediyeler yüzde 300 - 400 nasıl vesin? Kullanılacak para halkın parasıdır. Sendikalara da düşen görev var. Bir demokratik ülkede sendika işverene yüzde 20 veremezsin diyor. Senin verir gücün yüzde 12 diyor. Sen bana yüzde 8 fazla ve riyorsun diyor. Oradaki demokratikleşmeyle Türkiye'deki demokratikleşme arasında sosyal-ekonomik yönden çelişki mi var ki bizde bir takım işler hiç bir ölçüte dayandırılmıyor? Enflasyon ölçü değil midir? Toptan eşya fiyat endeksleri ölçüt değil midir?

Nokta: Bu görüşler Sakıp beyin, görüşlerinden farklı değil...

Çakmur: Benim görüşlerimi SakıpBey paylaşıyorsa Koç paylaşıyorsa, İngiliz şirketi paylaşıyorsa ben bundan korkmam. Bunları açık açık söylerim. Bunlar ekonominin kuralıdır. Ben bu kişilerle aynı görüşü paylaşmaktan kompleks duymam. Kula, Şark Sanayi işçisi böyle battı İstiap haddidir.. Mühendisler ölçüp, biçiyor ve 20 kişi çıkın diyor. Oraya 200 kişi çıkarsa belki beş dakika kirişler dayanır. Ama sonra büyük bir facia yaralanma ve değişik olaylarla karşı karşıya kalırız.

Nokta: İşçiler 3 milyon 600 bin elimize geçmiyor diye ısrar ediyor.

Çakmur: Elimizde bu miktarı hatta fazlasını gösteren borrdolar var. Belediyeler toplusözleşmeye giriyor. Bir belediye başkanı gelecekte siyasette yükseleyim diye bo keseden dağıtmak hakkına sahip değildir. Belediyeler işçi çalıştırıp, ücret ödemek için kurulmamıştır. Halk bu görevi o başkanlara bunun için vermemiştir. Bir gerçeği dürüstçe söylemek istiyorum. Ben ancak 800 bin lira verebilirim. Ama bir kurum adını vermek istemiyorum bir milyon 800 bin liradan çıplak ücreti kabul etti. Vbunu sendikalar emsal alıp, baskı altında tuttular. İzmir'de aynı baskıyı gördü. Böyle bir toplusözleşme oldu. Bu bir yanlıştır. Şimdi yeni bir toplu sözleşmeye gidiyoruz. Önce içeriği tartışacağız. Mesela, işyeri temsilcilerri var. Dört saat çalışıp dört saat yatarlar. Bir başşoför hiç çalışmaz. Bunları tartışacağız. Temelliğe prim vermeyeceğiz.

Nokta: Siz göreve geldikten sonra işçi sayısı azaldı mı?

Çakmur: 1800 geçici işçinin iş akitlerini feshettik.

Nokta: Parti baskısına nasıl dayandınız?

Çakmur: Dayandım ve dayanacağım. İnanıyorum ki partim de içtenlikle bunları düşünecek, ortaya koyacak. Bir de sosyal demokratlar özerklikten bahsediyor. 6l anayasasında ve bu anayasada da var. Buna uyacağız. Uymayanlar olabilir. ●

T'ye
ARŞI TÜRK
KONOMİK
OPLULUĞU..

AT
yoksa
TET
var

'ıllar önce
iremediğimiz Avrupa
'opluluğu'na karşı
'ürkiye geçen hafta
sya'da Türk Ekonomik
'opluluğu'nu kurdu...
leha Muhtar, yedi Türk
ökenli devletin
luşturduğu TET'i
azdı...

Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın Tahran gezisinde Türk rüzgârrı esti

Avrupa Topluluğu'na giriş maceramız çok önceleri başladı... Ancak ilk treni 1974'deki Ecevit hükümeti sırasında kaçırdık.. Çünkü hükümet ortağı Milli Selamet Partisi, o önemki adıyla Avrupa Ekonomik opluluğu'na girmemize kesin olak karşıydı. İşte o dönemde, Yunastan esas üyelik başvurusunu yaptı önemli bir kilometre taşını katet-
..

* * *

Türkiye için Avrupa Topluğu'na giriş, ancak Yunanistan'la birlikte sözkonusu olabilirdi. NATO'ya da benzer biçimde giren bu iki ülke, "birimizi üye yaptın, ötekimizi yapmassan aramızdaki denge bozulur" tezini o dönemde Batı'ya kabul ettirebiliyordu.

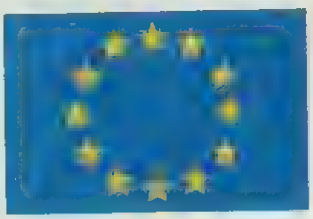

Türkiye'nin de Yunanistan'ın başvurusunun hemen arkasından bu dengeden yola çıkarak üyelik başvurusunda bulunması gerekirdi... Fakat heyhat!.. O dönemin hükümetinin gündemine bile gelmedi böyle bir konu...

1981 yılında Yunanistan Avrupa Topluluğu'na alındığında Türkiye'nin durumu yine içler acısıydı. Ülkede askeri yönetim vardı.

Değil, Avrupa Topluluğu'na tam üyelik, tüm Avrupa ülkelerinin katıldığı Avrupa Konseyi'nde bile temsilimiz sorun yarattı ve ilişkiler dondurulduu...

* * *

Belki bütün bu olumsuz gelişmelere rağmen, bir tarihi fırsatı kullanarak AT'a girişimiz gerçekleşebilirdi. Yunanistan NATO'nun askeri kanadından ayrılmıştı. Yeniden dönebilmesi için Türkiye'nin vetosunu kaldırması gerekiyordu. Vetonun kaldırılması karşılığı Topluluk kartı ortaya sürülebilirdi. Ancak o dönemde Türkiye'deki askeri yönetimin uluslararası destek sağlama çabası Avrupa ile bütünleşme isteğinin çoook ama çok önlerindeydi... Amerikan yönetiminin askeri yönetime vereceği destek karşılığı veto hakkından vazgeçtik.

Son tren de böylece kaçtı!..

* * *

Doğu Avrupa'daki gelişmelerden

Devlet Bakanı Ekrem Tahran'daki zirvede Türki Cumhuriyetlerle ilişkileri anlattı

sonra artık Türkiye'nin Avrupa Topluluğu'na girmesi hayalden de öte... Peki Türkiye ne yapacak? Bir taraftan Avrupa'yla bütünleşemiyor, diğer yandan Arap dünyasıyla yakın bağlar kuramıyor, komşularıyla sorunları var, gittikçe izole oluyor...

Türk diplomasisini kara kara düşündüren bu şartlarda imdada, Sovyetler Birliği'nin parçalanması yetişti..

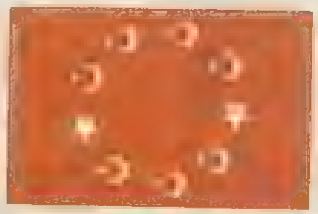

Tek tek Türk Cumhuriyetleri doğdu. Ve Türkiye NATO'dan sonra bu kez de Batı'nın bu Cumhuriyetlerle ilişkilerinde köprü oluşturabileceği bir konuma erişti...

* * *

Tahran'daki Ekononomik İşbirliği Teşkilatı Zirve Toplantısı geçen hafta işte bu şartlar altında başladı. Türkiye'nin yanısıra, Türkmenistan, Azerbaycan ve Özbekistan; ardından da Tacikistan ve Kırgızistan'ın katılımıyla Ekonomik İşbirliği Teşkilatının görüntüsü bir anda "Türkleşiverdi."

Üstüne üstlük bir de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin her türlü ekonomik işbirliğine katılması karara bağlandı. Toplandığında 7 tane Türk kökenli Cumhuriyet vardı Teşkilat'ın içinde.. Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nda iki "yabancı" ülke kalıyordu geriye... İran ve Pakistan... Afganistan da bu gelişmeler karşısında üye olmak istediğini bildirdi. Pakistan zaten Türki Cumhuriyetlerin ortalarda görünmediği uzun yıllar boyunca Türkiye'nin uluslararası forumlardaki tek desteği idi.

Geriye bir İran kalıyor.. O İran ki, Türki Cumhuriyetler üzerinde etkisini artırmak için çaba gösterdiğini saklamıyor.. Ancak zirveye kat Devlet Bakanı Ekrem Ceyhun'ur ze söylediği ilginç bir not var:

"Tüm Türki Cumhuriyetler, T kiye'nin gözünün içine baktıkla açıkça bize söylediler. Altyapı devlet örgütünün kurulmasına ka oluşacak uzun süreçte Türkiye, a lıklı yerini alacağının garantisini lara verdi. Onun için durum mü rih olabileceğimiz kadar rahat."

* * *

Evet... Gerçekten de Tahran şiddetli bir Türk rüzgarı esti. O dar ki, Cumhurbaşkanı Turgut Ö İngilizce hazırladığı konuşma met ni, bu şiddetli rüzgarı görünce, a diline yani Türkçe'ye çevirme ger hissetti.

Biraz karikatürize edersek Ek nomik İşbirliği Teşkilatı'nın res dili Türkçe oldu diyebiliriz...

* * *

Bu pazar 300 milyonluk bir p zar. Büyük ölçüde Türkiye'nin gi şiminden medet uman bir pazar. S yı olarak yakın olsa da elbette Avrupa Topluluğu ile kıyaslanama O zenginliklerin fersah fersah ge sindeler. Ama henüz kaynakları da olsa 300 milyonluk bir pazar r reden bakılırsa bakılsın Türkiye iç önemli bir kapı. Kaldı ki kapıyı aç ğımızda karşımızda yabancıları ğil, yine Türk'leri bulacağız...

* * *

İran'ın bu ekonomik yarışta b yük şansı yok... Neden diyecek ol sanız, İran daha sağlıklı ticaret yap bilmek için en gerekli olan döv kurlarını bile serbest piyasaya gö ayarlayamamış. Ülkede hala geçe olan dört döviz kuru var. Devlet m murları için geçerli olanı, ithalat racatta geçerli olanı, devlet taraf dan belirlenen karaborsa döviz ku ve uluslarası piyasadaki gerçek d viz kuru...

* * *

Anlayacağınız, Türkiye yıllar (ce giremediği Avrupa Toplu ğu'nun yerine, Karadeniz'den sor bir de Bölgesel İşbirliği Teşkilatı alternatif olarak çıkardı... Siz ikincisine kısaca Türk Ekonom Teşkilatı da diyebilirsiniz...

KELALA - LAKLAKA

Arkam temizdir.
Güler İleri
Devlet Bakanı

Arkamda durmaya devam edin.
Süleyman Demirel
Başbakan

Çiğ köfte yoğurmak kanun yapmaktan zordur.
Halil İbrahim Çelik
RP Milletvekili

Beni bütün dünya tanıyor.
Turgut Özal
Cumhurbaşkanı

Muzu gecekonduda oturanların sürekli yiyebileceği bir meyve haline getirdik.
Selçuk Matuflu
ANAP Milletvekili

Yeşil kart bazılarını niye bu kadar rahatsız etti? Yeşil, güzel ve dinlendirici bir renk.
Yıldırım Aktuna
Sağlık Bakanı

Temizlik belediyenin meselesi, evet ama, halkımız da pisletme konusunda biraz duyarlı olmalı.
Kutlu Aktaş
İzmir Valisi

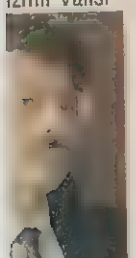

Bugün yapılanların yanında Mustafa Taşar'ın yaptıkları hiç kalır.
Adnan Kahveci
ANAP Milletvekili

Merak etmeyin bunların hepsini yapacağız. Ya da merak edin, ama hepsini yapacağız.
Erdal İnönü
Başbakan Yardımcısı

Ticari amaçla kullanılan ayıların uğradığı eziyete son vereceğiz.
Ediz Hun
Çevre Bakanlığı müşaviri

İşçi gerekiyorsa alınır, iş yoksa çıkarılır.
Sakıp Sabancı
İşadamı

Güler Hanım ne yapabilirdi?

● Bakanlığına bağlı Çocuk Esirgeme Kurumu'nun parası ile Abant'taki lüks otelde yeni yıla gireceğine Çocuk Esirgeme Kurumu'nun yetimhanelerinden birinde yılbaşı gecesini kimsesiz çocuklarla geçirebilirdi.

● Özel kaleminde çalışanlara Çocuk Esirgeme Kurumu'nun parası ile yılbaşı armağanları alacağına, kendisine gelen hediye paketlerini dağıtabilir, kalan hediye paketlerini de yılbaşı gecesi ziyaret ettiği yetimhanedeki kimsesiz çocuklara armağan edebilirdi.

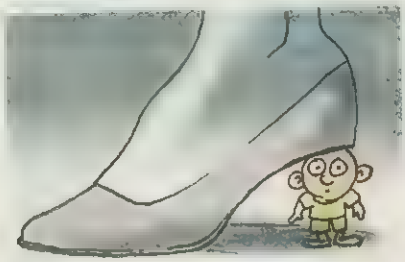

● Babasının ölümünü kamuoyuna duyurmak için Çocuk Esirgeme Kurumu'nun parası ile gazetelere çeyrek milyar liralık ilan vereceğine, TRT'nin ve gazetelerin verdiği ölüm haberi ile yetinebilirdi.

● İstanbul'da inceleme ve denetleme yaparken Çocuk Esirgeme Kurumu'nun parası ile lüks lokantalarda yemek yiyeceğine yetimhanelerden birinde kimsesiz çocuklarla birlikte karavanayı paylaşabilirdi.

● Koltuğa sarılmak yerine, yaptığı hataların ülke gündemindeki milyarlık yolsuzluk dosyalarını gölgelediğini söyleyerek hemen istifa edebilirdi. Ama gecikerek istifa etti.

● Ya da taa en başında, Tokat'ın Turhal ilçesindeki eczanesinden çıkıp Ankara'ya milletvekili olarak geldiği zaman, kendisine teklif edilen Devlet Bakanlığı görevini, devlet yönetiminde öğreneceği çok şey olduğu, küçük bir hatasının partiye ve hükümete büyük zarar verebileceği gerekçesiyle geri çevirebilir, "Memleketteyken politikaya hevesliydim ama memleketi idareye henüz hazır değilim" diyebilirdi.

S.H.P-rof.

SHP Genel Merkezi'nin yaptığı bir araştırmaya göre parti üyelerinin yüzde 65'i ilkokul mezunu, yüzde 17'si ortaokul ve lise mezunu, yüzde 3'ü yüksek okul mezunuymuş. SHP'ye kayıtlı yaklaşık 750 bin kişinin yüzde 15'inin de eğitim düzeyi belli değilmiş. Ne gam... Genel Başkan profesör, yetmez mi!

Fasulye çorbası

"Mutfağa girdiniz zeytinyağını aldınız, ayşekadın fasulyelerini temizliyorsunuz. Bir yandan domatesleri kesmeye başladınız. Ben aniden mutfağa girdim ve 'Aman hanımefendi ne yapıyorsunuz? Mutfak rezil kepaze olmuş!' dedim. Oysa, siz biliyorsunuz ki birazdan ayşekadın fasulyesinin en iyisini pişireceksiniz. Yalnızca biraz zaman istiyorsunuz."

Kadıköy Belediye Başkanı Cengiz Özyalçın, Moda'dan başlayıp Kalamış, Fenerbahçe, Dalyan, Caddebostan üzerinden Bostancı'ya kadar uzanan ve yıllardır sürüp giden kıyı düzenleme çalışmalarını arkadaşımız Nihal Ün'e anlatırken böyle bir benzetme yaptı...

Özyalçın'ın bu benzetmeyi yapmasından birkaç gün sonra geçen hafta Kadıköylüler bir sabah yağmurla uyandılar. İşe gitmek için sokağa çıktıklarında trafik Bostancı'dan itibaren durmuştu. Birkaç saatte Kızıltoprak'a ulaştıklarında Fenerbahçe Stadı'nın önünde tıkanan mazgal delikleri yüzünden küçük bir gölet oluştuğunu gördüler...

Özyalçın'ın hazırlamakta olduğu nefis zeytinyağlı ayşekadın fasulyesinin suyu biraz fazla kaçmış ve ortaya fasulye çorbası çıkmıştı.

Bunları biliyor musunuz?

● Türkiye'nin NATO'ya katılış yıldönümü nedeniyle düzenlenen toplantıda, Kuzey Atlantik Asamblesi Türk Grubu Başkanı DYP Bursa Milletvekili Fethi Akkoç'un, konuşmasına "Sayın Başbakanım" diye başlaması üzerine Başbakan Süleyman Demirel'in yanında oturan TBMM Başkanı Hüsamettin Cindoruk'un toplantıyı terkettiğini...

● Antalya'daki turistik tesislerde çalışmak için oturma izni alan yabancılar arasında Sri Lanka, Senegal, Mauritus, Kolombiya, Mali, Tayland, Kostarika, Fildişi Cumhuriyeti vatandaşlarının da olduğunu...

Gözünü kırparak bakan Bakan

Dereyi görmek ve paçaları...

Güneydoğu Anadolu bu kış büyük bir felaket yaşadı; çığ... Doğal afetlere karşı önlem almak pek kolay değil. Ama imkansız da değil. Örneğin Meteoroloji Mühendisleri Odası şimdiden uyarıyor. Diyorlar ki; Doğu Karadeniz havzasının iç kesimleri, Orta Anadolu'nun tamamı, Fırat-Dicle havzası, Aras ile Çoruh havzası, yoğunluğu oldukça yüksek miktarda kar yükü altındadır. Havzalara düşen karın, ortalama 50 santim yüksekliğinde olduğu kabul edilerek yapılan su yükü hesapları, çok yüksek değerlere ulaşmaktadır. Balkanlar üzerinden gelecek yağışlı ve sıcak hava ile havzalarda varolan kar yükünün hareke geçmesi, bu bölgelerde su baskını heyelanlara yol açabilir... Meteoroloji Mühendisleri Odası özetle, "Dere göründü, paçaları sıvayalım" diyor... Ama geçerli olan atasözüne göre, dereyi görmeden paçalar sıvanmayacağı için, hele bir iki sel evler su, heyelanda toprak altında kalsın ondan sonra milletçe gereke yaparız!

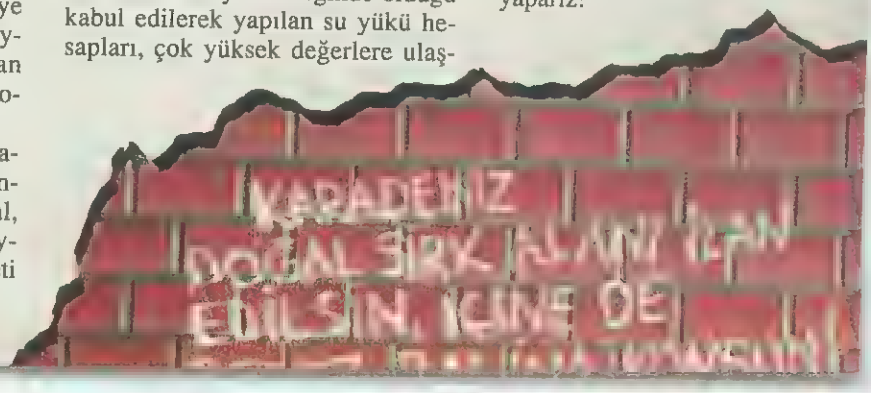

GELDİ ...

İBRAHİM TATLISES DOĞDU
Şarkıcı İbrahim Tatlıses, sevgilisi Derya Tuna'nın erkek bir bebek dünyaya getirmesi üzerine beşinci kez baba oldu, bebeğe İbrahim adı verildi. Şarkıcı Hülya Sözer de, babasının kimliğini açıklamadığı bir erkek çocuk doğurdu, adını Sözer koydu.

İSTANBUL TİCARET ODASI BOMBALANDI
Zemin katındaki tescil bürosuna bırakılan çantadaki bombanın patlaması sonucu bir kişi öldü, 17 kişi yaralandı. Olayı PKK üstlendi.

AÇIK GÖRÜŞ YASAĞINA SON
Danıştay, disiplin cezası alan tutuklu ve hükümlülere açık görüş yasağı getiren Adalet Bakanlığı genelgesini iptal etti.

BURSA SAVCISI'NA SUİKAST
Bursa Cumhuriyet Başsavcısı Nural Uçurum, uğradığı silahlı saldırıda ağır yaralandı, koruma polisi Halil Sarı ve makam şoförü Mustafa Bahçe öldü.

PETROL OFİS DAVASI BİTTİ
Petrol Ofisi'ni 5 milyar lira zarara uğrattıkları iddiasıyla iki yıldır yargılanan eski genel müdür Mehmet Gültekin ve kurumun 11 yöneticisi beraat etti. Gültekin, hakkında yanlı rapor hazırlayan müfettişleri mahkemeye vereceğini söyledi.

AKTUNA KAZA GEÇİRDİ
Sağlık Bakanı Yıldırım Aktuna, Esenboğa'dan Ankara'ya giderken trafik kazası geçirdi. Otomobili şarampole yuvarlanan Aktuna, kazayı yara almadan atlattı.

KAMRAN İNAN AMELİYAT OLDU
Eski Devlet Bakanı, ANAP Bitlis Milletvekili Kamran İnan, Zürih'te beyin ameliyatı oldu.

ANAP'A TİYARO SAHNESİ
Harcamaları en aza indirmek için ANAP Genel Merkezi'nde toplantı salonu yeniden düzenlendi ve salona bir de tiyatro sahnesi kuruldu.

...GEÇTİ

Cem Özer der ki

Yeni kurulan İletişim ve Magazin Muhabirleri Derneği Ankara'da bir söyleşi düzenledi. Konuklar Cem Özer, Nil Ünal, Dernek Başkanı Metin Özkan ve magazin muhabiri Erdal İpekeşen, söyleşinin yöneticisi ise gazeteci Tayyar Şafak'tı. Cem Özer'in magazin basınından şikayeti, gazetecilerin de kendilerini savunması ile geçen ve sonuçta herşeyin tatlıya bağlandığı söyleşiyi arkadaşımız Aslı Küçükkömürcü de izledi ve aşağıdaki "inci"leri derledi:

"Magazin basınından bazı arkadaşlar benimle ilgili haberleri kafalarından değil, kafalarının 70 santim kadar altından bir yerden uyduruyorlar. Buyurun hayatımı didik didik edin ama doğru yazın." *(Cem Özer)*

"Şöhret olan kişinin özel hayatı yazılır, didik didik edilir. Şöhret olmayı düşünen kişi bunları göze almalıdır." *(Tayyar Şafak)*

"Piyasada sanatçılar, sanatçı geçinenler ve sanatçı geçinmeye aday kişiler var." *(Cem Özer)*

"Basın kimseyi yaratamaz, sadece yaratılanla ilgilenir. Yaratma yeteneğiniz varsa, buyurun sokaktaki binlerce star olma hayali kuran kişileri star yapın bakalım."*(Cem Özer)*

Bu ülkede üç çeşit megolaman var. Reklamcılar, basın ve sanatçılar." *(Cem Özer)*

"Magazin basını, yaratır ve yokeder. Biz bela bir kurumuz." *(Metin Özkan)*

"Bir gazetede şovumla ilgili **eşcinsel olarak oynadığımı yazdılar. Sonra beni bacağımdan vurdular. Öyle bile yapsam alkışlanmam gerekir. İngiltere'de Thatcher'ı oral seks yapan karikatürlerini çiziyorlar, bir şey oluyor mu?"** *(Cem Özer)*

"Keşke biz de magazin sanatçıları olarak bir dernek kurup, yalan haber yazan muhabirleri cezalandırsak." *(Cem Özer)*

"Gazetecilere son çalışmalarımdan sözediyorum yazmıyorlar, onu geç kiminle evleniyorsun diyorlar. Benim düzenli bir hayat yaşantım var." *(Nil Ünal)*

FIKRA

Güneydoğu'da büyük bir operasyon sonunda PKK'nın kökü kazınmış ve Apo canını zor kurtarıp yıllar sonra İstanbul'da bir kahvehane açmış. Bir gün, iki eski militan kahveye gelmiş ve Apo'dan çay isteyip seslenmişler; "Para falan vermeyik". Apo parasız çay vermeyeceğini söyleyince militanlar gidip Apo'nun annesini öldürmüşler ve tekrar gelip, "Ana öldi." diyerek bir kez daha parasız çay istemişler. Apo yine vermeyince "Kari ölecek" demişler. Apo bakmış iş ciddi, çayları ısmarlamış. Eski militanlardan biri çaydan ilk yudumunu almış ve başını kaldırıp Apo'ya sormuş; "Mutfokta biri mi voar?"

Orhan Apaydın ve 12 Eylül Hukuku

Orhan Apaydın Hukuk ve İnsan Hakları Ödülü bu yıl, DİSK ve Abdullah Baştürk'ün oldu. Orhan Apaydın'ın ölüm günü 28 Şubat'ta Cemal Reşit Rey Salonu'nda düzenlenecek törenle DİSK adına Genel Başkan Kemal Nebioğlu'na ve birkaç önce yitirdiğimiz DİSK'in eski genel başkanı Abdullah Baştürk adına eşi Ayten Baştürk'e plaketleri verilecek ve saat 14.00'de de bir panel düzenlenecek. "12 Eylül Hukuku" konulu panele Adalet Bakanı Seyfi Oktay, Kültür Bakanı Fikri Sağlar, Türkiye Barolar Birliği Başkanı Önder Sav ve gazeteci Uğur Mumcu katılacak. Toplantının açış konuşmasını ise gazeteci İlhan Selçuk yapacak.

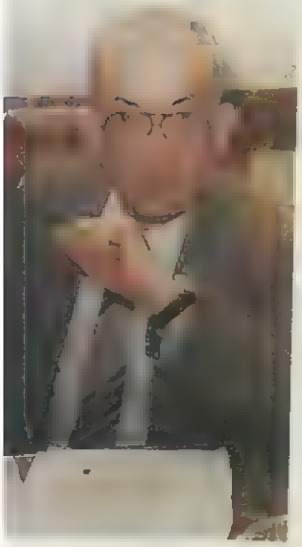

İstanbul Barosu'nun eski başkanı Orhan Apaydın, yaşamını hukuka ve insan haklarına adamış bir insandı. Ve bu yolda öldü... Çünkü 12 Eylül yönetimi, sonradan aklanacağı Barış Derneği Davası'ndan Orhan Apaydın'ı yıllarca yargılattı, yargılatmakla kalmadı tam 22 ay cezaevlerinde yatırttı. Apaydın sağlam girdiği zaevinden çıktığı zaman böb kanseriydi.

Yurtdışında tedavi olma şa vardı. Bu kez de pasaport verm ler. 1986 yılının 27 Şubatında pa port aldı, uçak biletini alam Çünkü ertesi gün öldü... Ama gö lerde hâlâ yaşıyor ve şimdi 12 E Hukuku yargılanıyor...

Azrail'in basın temasları!

Geçen hafta içinde Magic Box'ın Genel Koordinatörü Yekta Okur'un c mobili savruldu ve Okur öldü. Ardından Anadolu Ajansı'nın Izmir İst barat Şefi Zafer Alatay otomobil kullanmadığı halde katotoparkının dördü katında dolaşırken ayağı kayıp düştü ve Alatay öldü. Daha sonra 2000'e D ru Dergisi'nin Diyarbakır temsilcisi Halit Güngen bürosunu basan kimliği belirsiz kişilerin silahlı saldırısına uğradı ve Güngen öldü. Ve Sabah'ın köşe yazarı Muammer Yaşar Bostancı, sabah yatağından kalkınca fenalaştı, doktor müdahalesine rağmen kalp krizine yenik düştü ve Bostancı öldü... Sanki Azrail geçen hafta basın camiasını ziyaret etti... Bu arada, Basın Konseyi Başkanı Oktay Ekşi, İçişleri Bakanı'na hükümetin göreve geldiği günd buyana polisin beş ayrı olayda 11 gazeteciyi dövdüğünü belirterek duyduş kaygıyı dile getirdi ve ardından 89 yaşındaki annesini yitirdi...

SEDAT ARAL / NOKTA

FRODİZYAK SANAYİ ATAKTA , SEKS UYARICILARI İŞPORTADA...

30 bin liraya CİNSEL MUTLULUK

Bir damla kokuyla binbir doyum... Aşkın çevik kuvveti; masaj... Cinsel yaşamda, aromaterapi!... Hassas noktalara küçük dokunuşlar, tensel iletişimin alfabesini öğreniş ve yaratılan harikalar... Afrodizyak endüstrisi, aşkı çoşturuyor! Batı'daki yeşil hareket, ilaç endüstrisini suçlayarak, balkondaki saksıdan, bahçedeki ağaçtan, dağdaki ottan alternatifler sunuyor. Doğa, cinsel kışkırtıcılığı silahlandırıyor

İnsanlığın oluşumundan bu yana kullanılan, efsanelere geçen, mitolojik güçleri olduğuna inanılan doğa metodları, yeniden hayata geçiyor. Hem de yeni keşiflerle giderek çoğalarak. Gelişen teknolojiyle sıradanlaşan ve heyecanını kaybederek "S.O.S" veren aşka, bitkilerden "acil yardım" bu! Kim derdi ki, bir gün iki damla kekik yağı, bir yasemin goncası, sarışın bir portakal çiçeği, bir tutam tarçın tozu, birkaç tohum lavanta, ya da bir kaşık ada çayı, bir evliliği kurtaracak, bir aşığı Don Juan'laştıracak, bir kadını Afrodit'in cinselliği ile sarmalayacak.. Hayır bu bir büyü değil, bu aşk iksiri hiç değil, minare gölgesi, davul tozu, el çabukluğu marifet bir sihir oyunu ise asla değil... Bu yalnızca, doğadan gelen duyguların, doğadan gelen doğal uyarıcılarla şahlanışının yeniden keşfedilişi.

Üstelik aşkın cankurtaranları çok uzakta da değil... Neredeyse mahalle bakkalına düşecek kadar yakında. Süpermarketlerin raflarındaki parfüm şişelerinde, doğa bitkileriyle hayata efsunlar katan aktarlarda, doğal bitki butiklerinde... Hatta salonlarımızdaki çanak içlerindeki kokulu otlarda gözümüzün içine bakan tahrik edici aşk sırları yatıyor... Hele hele Tahtakale'nin tezgâhlarında, afrodizyak, yani cinsel uyarıcılar, tablet, şurup, pastil, sprey, toz, krem ya da bitki özü, yağ olarak etiketlenip peynir ekmek gibi satılıyor. Parfüm sanayinin araştırmacıları, seks sanayisinin hizmetine giriyor ve afrodizyak etkileri olan bitki yağ ve özlerini, formüllerine katıp, milyonlarca liralık reklamlarla piyasaya sunuyor... Amaç çekiciliği artırmak, aşka davetiye çıkartmak, cinsel yönden uyarılmak ve happy end!

BİR KADIN... BİR ERKEK... Birbirinin karşıtı iki cinsin, olağanüstü uyumlara erişmek ve tensel proteinlerini düşsel fantazilerle aşka dönüştürmek... İşte bütün mesele bu! Ba doğaya dönüşü ve cinselliğe, dopingi ile yeni bir sanayi yarat gündeme gelirken, Doğu bunu önceden hayata geçirmiş ve felsefesini bile yapmış, metodla mış!.

Nelerden nelerden yararlanılı ki... Gerek yüzeyden sürülen, g içilen afrodizyaklar genellikle b lerden üretildi. En yaygın k maddeleri ginseng kökü, kükürt, çın sedir tohumu, deniz yosun çam iğne yaprakları ve kömür zuydu. Damıtılmış insan ya da h van sidiğine, cinsel organların sa larına, ehlileştirilmiş ayıların, k ve yırtıcı hayvanların pisliklerine le büyük bir umutla sarıldı insan Bir nebze aşktı tüm istekleri!..

AŞKI ATEŞLEYEN OTLAR. Geç yüzyıllarda en güçlü "aşk ateşley leri" bitkisel otlardı... İlerleyen noloji,otlar yerine ilaçları çıkardı taya... Cinsel gücü arttırmak istey ler ilaç sanayicilerinin cebini d durdu. Gün geçmedi ki organ se leştiren, erken boşalmayı gecikti sprey çıkmasın... Yıllar yılı "uyar pazarı" erkekler için çalıştı durdu.

Bugün Türkiye'de cinsel güç zarı Tahtakale esnafının cebini d duruyor. Stag 9000, Retardex, G seng Tonic, Zumba Forte, Li sex... Hangisini istersini Tablet mi, sprey mi, m hem mi? Bu "kurtar lar" güç arayanl onlarca tezgâh göz kırpıy Tahtakale'

SEKS KOKULARI

Erkekler için

- **Itır ağacı:** Yaşam için pozitif etki yaratır. Gerginliği azaltır.
- **Datchouli:** Hislerin derinine inmeyi sağlar. Eski bir erotik yağıdır.
- **Fesleğen:** Konsantrasyonu arttırır. Sinirleri kuvetlendirir.
- **Kakule :** Erotik yönü canlandırır.
- **Sandal ağacı:** Sıcak ve tatlı bir yağdır. Emniyet ve güven hissi verir.
- **Karabiber:** Hem vücudu hem de beyni canlandırır. Uyarıcı etkisi fazlalır. Kızgınlığı giderir, cinsel soğukluğu azaltır.
- **Yasemin:** Fantezilerin canlanmasının sağlar, uyarır.
- **Mimoza:** İyi duygular verir. Özellikle iletişim eksikliğini azaltır.
- **Portakal:** Bilinmeyene karşı korkuyu azaltır. Obsesyonu engeller, özellikle düşsel tıkanmaları açar.

Kadınlar için

- **Portakal esansı:** Özellikle ruhsal korkuları yenmeye yardımcıdır, sakinleştirir ve enerji sağlar.
- **Patchouli:** Sinir sistemini uyarır ve ayık tutmayı sağlar, ama kesinlikle hamile kadınlar tarafından kullanılmamalıdır. Düşük tehlikesi yaratır.
- **Ylang-ylang:** Kuvvetli bir uyarıcıdır, aynı zamanda kıskançlığı azaltır.
- **Adaçayı:** Seksüel duyguları uyarır, melankoliyi yumuşatır.
- **Grayfrurt:** Devamlı pozitif düşünceyi sağlar, canlılık ve güven verir.
- **Gülhatmi:** İç duyguları canlandırır
- **Yasemin:** En kötü gerginliği bile giderir. Erkek üzerinde kadın imajını canlandırır.
- **Aselbent:** Erotik düşünceleri canlandırır, enerji verir.
- **Lavanta:** Fiziksel dengeyi sağlar, sakinleştirir. Hisleri yumuşatıp, taze kılar.
- **Selvi ağacı:** Üzüntüyü hafifletir. Ayakta durmayı sağlar.
- **Marjoram:** Seksüel enerjiyi yükseltir.
- **Biberiye:** Canlandırır, kalbi ayaklandırır, duyguları coşturur.

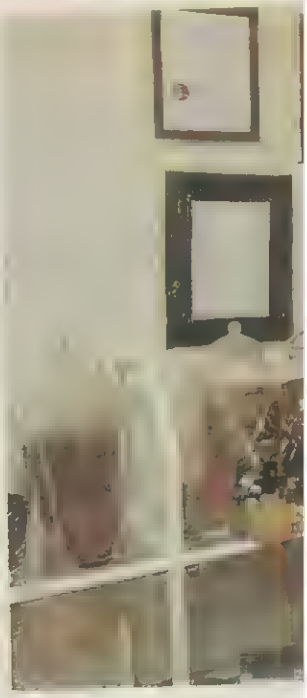

Yurt dışında aromaterapi konusunda eğitim gören güzellik salonu sahibi Aynur Gedik, bitkisel afrodizyakların cinsel duyguları artırdığını söylüyor

bıçkın satıcıları tezgâhlara tereddütle yaklaşan müşterilere - tabii ki bunlar erkek- soruyor: "Güçlendirici mi, geciktirici mi?" Daha cevabı beklemeden hemen izaha başlıyorlar. "Zumba vereyim istersen. Kullananlar valla çok memnun. Bak Libisex de çok tutuluyor. Sprey ister misin? Stag kullan Rambo'nun pabucu-

AŞK DOKUNUŞU... Kokuyla terapiye başlamadan önce romantik bir ortam hazırlayın. Odanızın içine güzel kokulu yağlar serpin mesela... Ylang ylang, yasemin, sandal ağacı yağı gibi kokular sizi düşsel bir atmosfere sürükleyecek. Serptiğiniz koku, kullanacağınız masaj yağına göre daha fazla koksun! Eşiniz ve kendiniz için seçtiğiniz yağlar hazır mı? O halde buyrun aşk sofrasına!

SANDVİÇ USULU... "Bitişik nizam" duruş çok basittir fakat aynı zamanda çok etkileyicidir. Hafif olan ağır olanın üzerine uzanacaktır. Başlar yan tarafa çevrilecektir. Çiftler bütünüyle gerginlikten uzaklaşacak alttaki kişi zemin üzerine iyice yerleşecek ve üstteki kişi de onu içinde eritmeye çalışacaktır. Bu pozisyon alttaki kişiden üste bir elektrik geçirir ve bir tür terapidir.

nu dama attırırsın. Ayıptır söylemesi kaç saat istersen abi, iş tamamdır!"... Bu konuşmalar daha da uzayıp gidiyor. Fiyatlar 20 bin liradan başlayıp 240 bin liraya kadar ulaşıyor.

Aşkta kadınların yeri son yıllarda gündeme geldi. Şimdilerde gazete ilanlarında "Bayanlar için uyarıcı krem... Cinsel soğukluğu ve istek-sizliğe yüzde yüz çözüm" türünden ilanlar görülüyor. Aşk hastası kadınlara "çözüm" şimdilik posta kanalıyla yapılıyor! Tabii bu ilaçların ne kadar fasarya olduğunu tartışmaya, konuşmaya bile gerek yok!

Tahtakele'deki canlılığa rağmen yine de ata yadigari afrodizyaklarımız "her derde deva" oluyor. Yine padişah macunları, cerzeler, anzer balı, hurmalar, keçiboynuzları aktarların geçim kaynağı... Yine fındık, fıstık, havuç, ceviz, hardalotu, roka yaprağı tahtlarını koruyor.

AŞK PAZARINDA YEŞİLCİLER... Son yıllarda Batı'da çevreci akımların etkin olmasıyla birlikte aşk pazarında da "yeşile" dönüş akımı başladı. İlaçlar artık eskisi gibi ilgi görmüyor. Çünkü insanlar sağlık konusunda eskisi kadar duyarsız değil. İlaçların yan etkilerinin tartışılmasıyla birlikte yeniden doğanın gücüne dönülüyor. Yeşillerin alevlendirmesiyle gözler Doğu'nun kaç yüz yıllık erotizm ansiklopedilerine çevrildi. Erotizm sayfaları teker teker açıldı... Hatta eski Mısır, Roma ve Hint gelenekleri bir bir araştırıldı. Bitkisel otlar ve bitkisel yağlar vitrine çıkıverdi böylece... Aromaterapi diye yeni bir "sanat dalıyla" tanışıverdik. Yeni bir sektör doğuverdi hemen. Cicili bicili minik şişelerde çok sek meblağlara cinsel gücü ar bitkisel yağlar, afrodizyaklar m ri beklemeye başladı.

Yurtdışında aromaterapi k sunda eğitim gören Aynur G bitkisel yağların kokusunun baş eklem ağrılarından cinsel soru kadar etkili olduğunu ve aromc pinin izlerinin yüzyıllar önce Çin ve Mısır uygarlığına k uzandığını belirtiyor. Gedik, bit yağların cinsel duyguları arttırıc kileri konusunda şunları söyli "Bitkisel yağların etkisi direkt sistemi üzerindedir. Çünkü bu lar ilk olarak koku yoluyla h. merkezini etkiler. Her yağın ken has bir kokusu vardır. Yağdan ç koku molokülleri çok küçüktür moleküller deri yoluyla emilip dolaşımı ile tüm vücuda yayılı Sinir hücrelerini harekete geçir ve duygusal bir etki yaratıyor."

Gedik, Japonya'da bitkisel ya konusundaki araştırmaların, dol sıyla aromaterapi üzerine çalışm rın çok yoğun olduğunu belirte "Tori Toho üniversitesinde Profe Shizuo'nun yaptığı araştırmalar konuyu ortaya çıkarmış. Bir kı yağların sinir sistemi üzerinde et olduğunu ortaya koymuş. Örne

SIRT VERMEK... Eşinizle sırt sırta oturun. Ve birbirinize olabildiğince yaslanmaya çalışın. İletişim kurduğunuzu bir sıcaklığı ve yaşam enerjisini paylaştığınızı hissedin. Bu konum sinir sistemi üzerinde beyinde ve organlar arasında bir bağlantıyı sağlar. Ona kadar sayın, bir dakika kadar ileriye uzanın, sonra tekrar ona kadar sayıp yaslanın.

GOĞUS MASAJI... Eşiniz sırtüstü yatsın. Siz başın durarak, ellerinizi üst üste koyup boynundan göğüsle nin çevresini dolaşacak şekilde dairesel hareketlerle m saj yapın. Bu yöntem onun kanını hızlandıracak, ten canlandıracak ve toksinlerini atmasına yardımcı olaca tır. Böylece gevşeyip rahatlayacak, bir sonraki pozisy için hazır ve istekli olacaktır.

patik sinir sisteminin işlevi ya-
in, ylang-ylang, biberiye, gül,
akal çiçeği esansı, naneyle yük-
niş. Oysa marjoram, sandal ağa-
imon, papatya, misk otu, amber
ği ve bergamot ile azalmış. Bit-
l yağlar aynı zamanda hormon-
gibi bir işlev de görüyor. Örne-
adaçayı, çörek otu ve gülün ka-
ın doğurganlığı ile ilgili sorunları
erdiği saptanmış."

Eski Mısır'da sabah, öğle ve ak-
ı saatlerinde ortama göre değişik
lar yakılırmış. Akşam saatlerinde
değişik bitki formülünden elde
lmiş "Kyphi" adında bir karışım
lanılırmış. Bu karışım daha sonra
nanlılar ve
malılar tara-
dan keşfedil-
ş. Çünkü bu
ğ sinirsel ger-
liği azaltır ve
yaları canlı kı-
mış. Romalı-
aşk yatakları-
gül yaprakları
permiş.

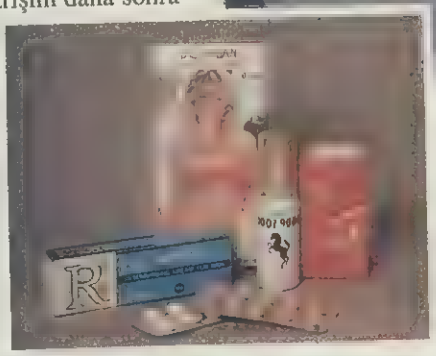

Tahtakale tezgâhlarında cinsel uyarıcılar, haplar, kremler ve spreyler peynir ekmek gibi satılıyor. Ama mutluluk geçici...

PARFÜMLER SUM DEĞİL! Bitkisel yağların insa-
ı duygularını değiştirmede hayli
ili olduğu ileri süren Gedik, bu
ğlardaki kokunun karşı cinsler arasındaki çekimi arttırdığını söylüyor. En kuvvetli afrodizyak olarak da parfümleri gösteriyor. "Günümüzde parfüm şirketleri karşı cinse erotik mesajlar göndermekte etkili olan bitkisel yağların araştırılması için büyük yatırımlar yapıyorlar. Örneğin ambretta, angelica ve misk karşı cinsi uyarmada ve atraksiyonu sağlamada etkili oluyor. Ancak kişiden kişiye bu uyarıcı işlevi gören yağların etkisi değişiyor. Parfümlerin ihtiva ettiği yağlar pek masum değil. Her koku farklı çağrışımlara yolaçıyor" diyor Gedik...

Bitkisel yağlar afrodizyak olarak çok çeşitli etkiler gösterebiliyor. Bu yağların kişiye güven verdiği söyle-

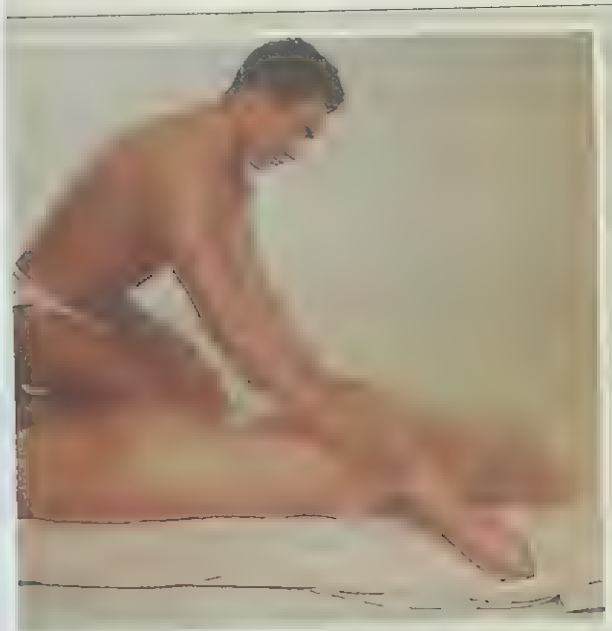

MUZ DESTEĞİ... Eşiniz yüzüstü uzanacak. Siz de iz çöküp onun omuzlarına dokunacaksınız. Her iki nuzu da ellerinizle bastıracaksınız, ona kadar sayacaknız. Bu pozisyon boyunda ve omuz bölgesindeki gerlikleri azaltır.

ELELE... Elinizi eşinizin elinin içine yerleştirin, bastırmaya başlayın ve ona kadar sayın. Bu bütün adrenalin bezleri için faydalıdır. Bu eşinizle sizin aranızda sıcak duyguların oluşmasına imkan verir. Eşinizin üstüne diz çökün ve ellerini tutun.

niyor. Bu etki, alkol ve uyuşturucu ilaç alındığındaki etkiye benzemiyor. Çünkü alışkanlık yapmıyor. İlaç kullanımında olduğu gibi yan etkisi olmadığı da belirtiliyor.

Doğu'nun yüzyıllardır kullandığı, Batı'nın da bugün etkili olduğunu belirttiği cinsel uyarıcı yağlar şu bitkilerden elde ediliyor: (Anason, karanfil, ada çayı, lavanta, sandal ağacı, hindistan cevizi, kekik, nane, yasemin, tarçın, rezene, portakal çiçeği, ylag ylang, melek otu. Bu yağların büyük bir kısmı artık Türkiye'de de satılıyor. Üstelik 15 mililitrelik şişelerde 50 bin liraya...

Aromaterapi... Kokuyla tedavi... Cinsel iletişimde tıkanma noktasında olan çiftlere birbirlerinin vücutlarını tanımakta yeni bir kapı açıyor. Bu aşk sanatına göre, cinsel uyarıcı yağları eşinizin tenine yavaş yavaş süreceksiniz. Kokuyla masaj cinsel yaşamınıza yepyeni bir renk ve heyecan katacak! Sonrası sizin...

Ya da... Ya da... Bir şurup kaşığı dolusu ayçiçek yağına (badem yağı da olabilir) iki damlacık afrodizyak yağ damlatıp... Kendinizi dokunuşların akışına bırakıp...

Eh, gerisini anlatmayalım, bu sizin özel hayatınız... Sansür!

Şule ARASAN

Müslüman işi afrodizyaklar

Arap tıp bilgini Şeyh Nefzavi'nin 16. yüzyılda Müslümanlara önerdiği "ateş yükselticiler" şunlar:

● Cinsel birleşmede gerekli gücü kazanabilmek için sakız ağacının meyvesini havanda dövünüz. Üzerine yağ ile bal katarak karıştırınız. Sonra bu sıvıyı sabahleyin kalkar kalkmaz içiniz. Böylece güçlenmiş, kendinizi cinsel birleşmeye hazırlamış, döl bereketi kazanmış olursunuz.

● Erkeklik uzvuna çakal safrası sürülmesi de aynı sonucu verir. Çakal safrasıyla ovulan uzuvlar uyarılmış ve güçlenmiş olurlar.

● Cinsel birleşme için kudret kazanmak isteyen bir erkek, deve hörgücünden çıkarılan yağı eritip, sevişme öncesinde erkeklik uzvunu bununla ovarsa harika sonuçlar alır. Seviştiği kadın o erkeğin yaptığı işi çok över.

● Birleşme zevkini daha da çok arttırmak isterseniz, iri cinsten birkaç Hint biberi tohumunu ya da kakule tanesini çiğneyiniz. Bir mil rını da uzvunuza sürünüz. B yaparsanız, kadına da kendinize eşi bulunmaz zevkler sağla olursunuz.

● Birleşmede kendinizi olağanı güçlü kılabilmeniz için nezleotu zencefili havanda iyice döverl içine de biraz leylak merhemi k nız. Sonra da bu karışımı uzvu za sürünüz. Birleşme için yanıp tuştuğunuzu göreceksiniz.

● Kadının sizinle birleşmek i şiddetli bir arzu duymasını istiy sanız, biraz Hint biberi tohumu, raz nezleotu, biraz zencefil ve bi tarçın alarak kadınla birleşme başlamadan çiğneyin ve uzvunu sürün. Çok güçleneceksiniz.

● Erkeklik uzvu eşek sütüyle ov lursa son derece güçlenir ve can nır.

● Soğanla kaynatılmış taze beze yenin üzerine tarçın, zencefil kakule tanelerinin çok ince öğütü müş tozunu serperek yiyen bir kir senin şehvet ateşi büyük çap alevlenir.

AYAK AYAĞA... Eşiniz yüzüstü yatacak. Ve siz de ayak tabanlarınızı onun ayak tabanlarına bastıracaksınız. Kollarınızla vücudunuzun ağırlığını bir yere verip ağırlığınızı dengeleyebilirsiniz. Tıpkı buz üstünde kayar gibi, ritmlerinizi ayarlayın.

HAYDİ GEVŞE... Eşinizi bir yer minderine yatır Kollarını iki yana V biçiminde açın. Ellerinizi onun s tına bastırın. Eşinizin canını acıtmadan usul usul ovu Bu hareket sırt ve bel kaslarını gevşetecek, uysal bir te limiyet getirecektir.

Katil sanığı Aydın Yıldızsoy, (en sağda sakallı) her duruşmada yeni bir ifade veriyor. Ancak cinayetin ardındaki giz hala tümüyle ortaya çıkmış değil

İR CİNAYETİN ANATOMİSİ

308 numaralı oda

lman kuyumcunun sigortadan 25 milyon mark almak için planladığı ahte soygunu gerçekleştiren iki Türk'ten biri konuşmaya karar verince, evreye kiralık katiller girdi. Aksaray'daki Koru Otel'de işlenen nayetin öyküsü... Sanki bir film gibi; 32 kısım tekmili birden

Nevzat Avan, kısa ve maceralı hayatının sonuna, 20 Mart 1991 günü Aksaray Koru Otel'de geldi. Başına vuruluşu, boğuluşu ve ağzının iğneyle di-

katilin elinde kaldığı izlenimini yaratıyordu. Sanki mafya türü bir cinayet işlenmişti... Polisler katil kim sorusuyla çok uğraşmadılar. Aydın Yıldızsoy kendiliğinden gitti ve itiraf etti.

Emniyet Amirliği binasından içeriye girdiğinde adres sormaya gelmiş gibiydı. Soğukkanlı katil, bir süre birisini arar gibi çevresine bakındıktan sonra odalardan birine daldı ve karşısındaki masada oturan görevliye "Ben birisini öldürdüm, anlataca-

OKTAY ANKIN / NOKTA

ğım..." deyiverdi.

Polisiye film senaryolarına taş çıkartan cinayetin adli bölümü böyle başladı. Aydın Yıldızsoy, "Önce ingiliz anahtarı ile başına vurdum. Bayılınca elini kolunu bağladım, saç kurutma makinesinin kablosunu boynuna dolayıp boğdum" diye başlamıştı anlatmaya. Sonra da bir yorgan iğnesi ile ağzını diktiğini söylemişti. Yıldızsoy'un ilk ifadesine göre maktul Nevzat Avan küfretmiş, karısına dil uzatmış, onu rencide etmişti. Cinayet de bu sebeple işlenmişti. Başkaca bir nedeni yoktu. Zabıtlar tutuldu, savcılık sorşturması yapıldı ve Aydın Yıldızsoy, Nevzat Avan'ı "taammüden öldürmek" gerekçesiyle tutuklanarak cezaevine gönderildi. İstanbul Aksaray'daki Koru Otel'in 308 numaralı odasında işlenen cinayet, yargı önündeydi artık.

Fatih İkinci Sulh Ceza Mahkemesi'ndeki ilk duruşmada beklenmedik bir gelişme oldu ve Aydın Yıldızsoy ifade değiştirdi. "Ben Nevzat Avan'ı bir Alman kuyumcunun emri ve parası ile öldürdüm" diyordu. Cinayetin gerekçesi değişmişti. Dava, konusu gereği İstanbul Yedinci Ağır Ceza Mahkemesi'ne nakledildiğinde, Sanık Aydın Yıldızsoy biraz daha ayrıntıya girdi ve Alman kuyumcuyla onun tuttuğu bir kiralık katil aracılığıyla anlaşma yaptığını, cinayet için aldığı 225 bin markı anlattı.

Yıldızsoy'a göre Nevzat Avan 30 Ocak 1991'de Almanya'nın Hannover kentinde bir kuyumcunun evini soymuş, kuyumcu ve karısını yaralamış, evdeki mücevherleri alıp kaçmıştı. Yıldızsoy'un "Sonra beni öldürür" diyerek adını vermediği kuyumcu, adaleti tecelli ettirmek için Metin adlı bir başka Türk'ü kiralamış ve Türkiye'ye kaçan Nevzat Avan'ı öldürmek üzere İstanbul'a göndermişti. Metin de Aydın Yıldızsoy'u bularak Nevzat'ın öldürülmesi işini 225 bin marka ona ihale etmişti. Açık kimliği bilinmeyen Metin, mahkemenin ilerleyen aşamalarında dosyalarda bir kez yer alırken, onun Aydın Yıldızsoy'u nereden tanıdığı ve niçin cinayeti ona işletmek istediği, sorularının yanıtı ifadelerde yoktu. Öykünün içinde bir başka öykü vardı belki de.

ÖYKÜ İÇİNDE ÖYKÜ. Adliye dosyalarındaki tanımlarıyla, katil sanığı Aydın Yıldızsoy ile maktül Nevzat Avan ayrı ayrı yollardan geldikleri Almanya'nın Hannover şehrinde karşılaşmışlardı. 1958 doğumlu Aydın Yıldızsoy'un 11 yaşında ailesi ile birlikte işçi olarak gittiği Almanya'ya, Nevzat Avan ise 1980 yılında gitmişti, Ağabeyi Necati Avan'ın yanında kalmıştı. İlk karşılaşmalarının tarihi ise Aydın Yıldızsoy'un polis ve mahkemedeki ifadelerine göre biraz karışıktı. Yıldızsoy, Avan'la polis ifadesine göre 15 yıl önce, yani 1976'da, Cumhuriyet Savcılığındaki sözlerine göre "önceden", Fatih 2. Sulh Ceza Mahkemesi'ndeki ilk duruşma tutuna göre 1987'de, daha sonra İstan Yedinci Ağır Ceza Mahkemesi verdiği ifadeye göre ise 1985 yıl tanışmıştı.

Aydın Yıldızsoy, Hannove bir kulüp işletmecisiydi dosya göre. İyi para kazanıyordu. An yetmiyor olacaktı ki, 1979 yılı işlediği hırsızlık suçuyla iki yı cezaevinde geçirmişti. Nevzat A ise girip çıktığı bir çok işten sc Türkiye'ye dönüş kararı alan göçmendi. İstikrarlı bir iş sahibi (mamıştı Almanya'da. Ve 80'li yı rın başında karşılaştılar, tanıştılar

Aydın Yıldızsoy ve Nev Avan'ın tanışıklıkları, 1981 yılı ocak ayında ortaklığa dönüşüyor Dava dosyasında yer alan bilg göre, Hannover Kenti kuyumcu rından Alman Rene Due, bir iş tek etmişti Yıldızsoy ve Avan'a. K yumcu Rene Due'nin evine giri cek, yerleri önceden bildirilen m cevherler çalınacak, ev sahipleri h fif bir yaralamaya maruz bırakılara bu sahte soyguna biraz gerçeklik k tılacaktı. Bu işin üçü tini ise Alman kuyu cu, adam başına 2 bin Alman Markı ödeyecekti. Nede ise milyonlarca ma sigorta parasıydı. E ni ve altınlarını sigo talayan Alman k yumcu bu sigorta a laşmasına göre, he hangi bir soygun h linde 25 milyon mar tan başlayacak tazm nat hakkına sahip ol yordu.

"Önce İngiliz anahtarı ile başına vurdum. Bayılınca kollarını bağladım ve boğdum. Bir yorgan iğnesiyle de ağzını diktim"

SAHTE SOYGUN. E yerlerden polis elbis si ve bir 7.65 taban bulunup 31 Ocak 1981 akşamı i girişiliyordu. Bir iddiaya göre Met adlı bir başka Türk daha bu sah soygunda yer almıştı. Bu Metin a kişi daha sonra Türkiye'de ortaya kacaktı. Soygun gerçekleştirilip m cevherler alınıyor, hafif yaralar mizanseni bile tamamlanıyordu. B raya kadar her şey planlandığı gi gerçekleştirilmişti. Bundan sonra da Alman Kuyumcu Rene Due'n işiydi. Sigortaya başvurup tazmin tını istedi. Sigorta ödemeyi taksitle yapmaya başladı ama bir de s

turma açtı bu arada. Soygunun ğruluğunu kesinleştirmek istiyor- 1984 yılında sigorta soruşturma- da ilk şüpheler ortaya çıktı. So- ıduğu söylenen mücevherlerin bir ,mı Rene Due'nin mağazasının rinindeydi. Sigorta müfettişleri vcılığa suç duyurusunda bulundu- .

Savcılık soruşturmanın ilk aşa- ısında Rene Due'yi gözaltına aldı. : verilere göre soygun sahteydi. ıe hakkında dava açıldı. Polis so- şturmayı derinleştirince Avan ve ıldızsoy'a ulaştı. Yıldızsoy ve van 1987 yılında önce gözaltına ınıp sonra tutuklandılar. Ancak, ışkılar bir türlü delillerle tamam-

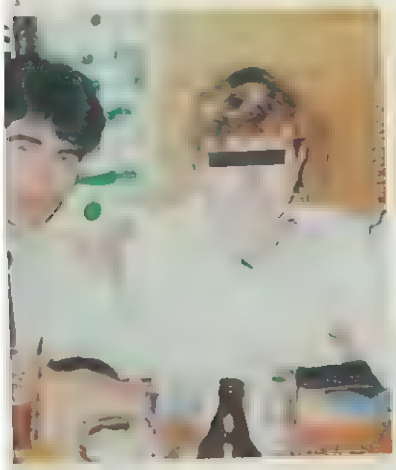

evzat Avan'ın girdiği ilişkiler, er şey araştırılıyor

ınamıyordu. Sonunda delil de bu- ındu ama Alman hukukuna göre eliller yasal yollardan elde edilme- ıişti. Polis izinsiz olarak Rene)ue'ye ait özel eşyaları ele geçirmiş,)ue ailesinin bütün konuşmalarını :insiz teybe almıştı. Mahkemeyse u tür delilleri geçerli saymıyordu. Hannover Savcılığı bu gelişmeler zerine Avan ve Yıldızsoy'la özel örüşmeler yaparak itiraf etmelerini ağlamaya çalıştı. İtiraf gerçekleş- ıedi. Bu arada Rene Due hakkında yıl hapis cezası öngören mahkeme ararı da, delillerin yasal olmadığı erekçesiyle iptal edildi.

Tutuklu bulundukları süre içeri- ,nde Nevzat Avan itiraf etmeyi dü- ündüğünü anlatmıştı arkadaşı Yıl- ızsoy'a. Bir türlü Alman kuyumcu- an vaadedilen parayı tam olarak lamadıklarını, cezaevinde bulun- ıaktan sıkıldığını söyleyerek "her- eyi anlatacağım" demişti. Bu ko- akşam üstü Yıldızsoy, Avan'ın yanına giderek "bak bu elimdeki bıçak seni öldürmem için bana ulaştırıldı. İtiraf edeceğin duyulunca öldürülmeni istediler. Ben bu işi yapamam, sen de konuşma kapansın bu iş" demişti. Yıldızsoy'un bu samimi(!) anlatımı Avan'la olan dostluğunu arttırmıştı dosyadaki ifadelere göre. Ve uyarının etkisiyle itiraf da, yasal delil de olmayınca Yıldızsoy ve Avan serbest bırakıldı. Ancak 1989 yılında sona eren mahkemenin kararı sınırdışı edilmeleri şeklindeydi.

İTİRAF VE ÖLÜM. İki ortak ilkbahar sonuna doğru Türkiye'ye döndü. Avan kısa bir tatilin ardından Marmaris'te bir otelde iş bulmuştu. Yıldızsoy ise memleketi olan Denizli'de bir halıcının yanında çalışıyordu. Ancak ağabeyi Necati'ye göre, Nevzat Avan işlediği suçun ağırlığını kaldıramamaya başlamıştı. Önce ağabeyi ile konuşmuş sonra da Hannover Savcılığı ile bir telefon görüşmesi yapmıştı. Savcılık eğer itiraf ederse, Almanya'ya dönebileceğini söylemişti. Zaten Alman Kuyumcu Rene Due de vaat ettiği 250 bin markın 100 bin marklık bölümünü vermiyordu. Avan artık itirafa yöneliyordu.

Nevzat Avan itiraf etmeyi düşündüğünü soygun ortağı Yıldızsoy'a da anlattı. Bir gün Adana'da ailesinin yanında kalan Avan'ın telefonu çaldı. Almanya'dan Metin diye bir eski tanıdığı arıyordu. Akrabalarının tanıklıklarına göre, Avan telefonu "hayır, hayır" diyerek kapatmıştı. Metin adlı kişinin açık kimliği, Avan'ın ona neden "hayır hayır..." diyerek telefonu kapattığı bilinmiyordu. Sonra bir daha, bir daha arandı Nevzat Avan. Ancak telefonlara çıkmıyordu. Arayan Metin adlı kişiye "burada yok" dedirtmeyi yeğliyordu.

Nevzat Avan'a 19 Mart 1991 günü bir telefon daha geldi. Bu kez telefonun ucunda İstanbul'dan arayan Aydın Yıldızsoy vardı. Kısaca, "Seninle önemli bir şey konuşmalıyım İstanbul'a gel" diyordu. Nevzat Avan bir gün sonra İstanbul'daydı. Bundan sonrası ise tam ve doğru olarak bilinmiyor. Mahkeme dosyalarındaki sanık ve tanık ifadeleri farklı bilgiler veriyor bu konuda.

Aydın Yıldızsoy'un savcılık ve ilk duruşmadaki ifadesine göre, Yıldızsoy, Avan'ı saat 12.30 sıralarında Topkapı Garajı'nda karşılamıştı. Yıldızsoy'un bir sonraki duruşma ifadesinde ise Avan'ın kaldığı otele geldiği ve orada karşılaştıkları yazılıydı. Sonra Aksaray'daki Koru Otel'e yerleşen iki eski ortak, Yıldızsoy'un ifadesine göre borç meselesi yüzünden tartışıyor, sonra da küfürleşiyordu. Yıldızsoy karısının da tartışma ve küfürlere konu edilmesine sinirlenince, eline geçirdiği İngiliz anahtarıyla Avan'ın başına vuruyor, bayılan Avan'ı daha sonra da saç kurutma makinesinin kordonuyla boğuyordu. Boğmayı ise Avan'ın ağzının dikiş iğnesiyle dikilmesi izliyordu.

Bir sonraki duruşmada Yıldızsoy'un anlattıkları değişmişti. "Onu Alman kuyumcunun emriyle öldürdüm" diyordu. Hatta "bana bu iş Metin adlı Türk tarafından önerildi" diye de ekliyordu. Ancak ortada ne kuyumcu vardı, ne de mahkemenin bunu öğrenmeye yönelik bir soruşturma istemi. Neden ve niçin sorularını karşısında ilk iki duruşmadan sonra Yıldızsoy artık sürekli çelişen ifadeler vermeye başlıyordu. Son ifadesinde ise Avan'ın öldürüldüğü yer konusundaki anlattıklarını değiştiriyordu. Yeni ifadeye göre, cinayet başkaları tarafından Kadıköy'de bir otelde işlenmiş, sonra da tesadüfen orada bulunan Yıldızsoy'dan cinayeti üstlenmesi istenmişti.

İşin içinde Alman kuyumcu da vardı, Metin diye bir Türk de. Ancak tutuklanan sadece Yıldızsoy oldu. Öldürülen Nevzat Avan adına müdahil olarak duruşmaları izleyen Adana Baro Başkanı Avukat Aydın Coşan, bu cinayetteki bilinmeyenlerin Alman kuyumcunun ifadesinin alınmasıyla çözüleceğini söylüyor. Bu da ancak Adalet Bakanlığı'nın Alman Adalet Bakanlığı nezdinde yapacağı girişimlerle mümkün. Aydın Coşan "Şimdi bu Almanla ilgili ilk suç duyurusunda bulundum. Sonra Adalet Bakanlığı'nın yardımını isteyeceğim. Her şey ortaya çıksın" diyor.

Nevzat Avan nasıl ve kimler tarafından öldürüldü? Hâlâ tam olarak bilinmiyor. Avukat Coşan'a göre, karanlıktaki bir çok nokta, cinayeti gören ve bilenlerin yardımlarıyla ancak çözülebilecek. Ve Coşan soruyor: "Cinayeti kim gördü?"

Mehmet GÜÇ

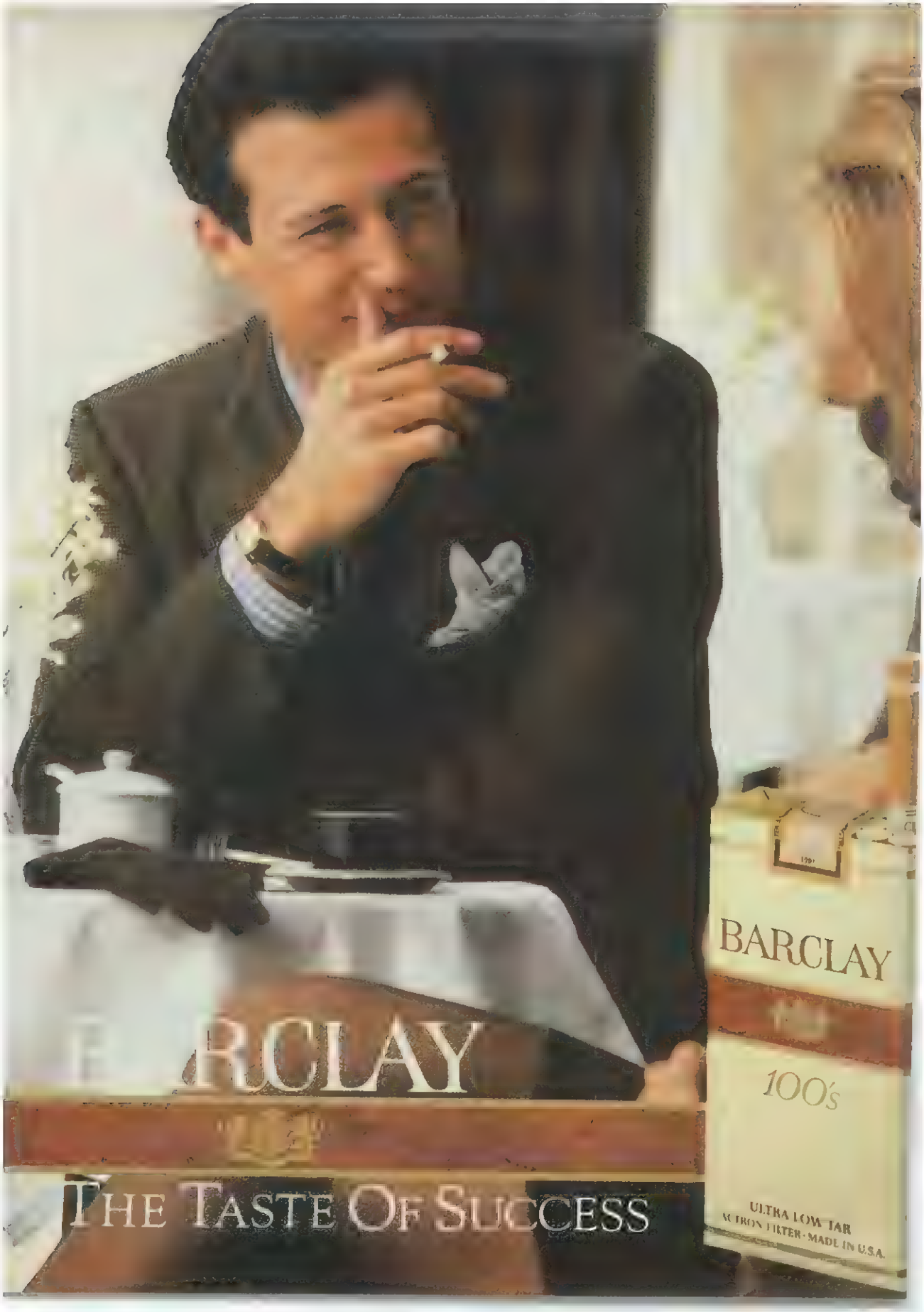
RCLAY
THE TASTE OF SUCCESS
BARCLAY
100's
ULTRA LOW TAR
MADE IN U.S.A.

ZDE MESLEKLER: İŞE GİRİŞTE EN DÜŞÜK ÜCRET BEŞ MİLYON

l 6 altın kapı

ortacılıktan aşçılığa, AT uzmanlığından iç
narlığa, kameramanlıktan, emlakçılığa...
rsla öğrenilebilen, hızlı uyum gerektiren,
para getiren 16 altın meslek...
kta günümüzün mesleklerini ve ne kadar
zanabileceğinizi araştırdı

Herkesi mutfağa davet ediyorum!" Böyle bir çağrıyı kim geri çevirebilir. Ama duyduğunuz, nefis yemek kokuları arasından eşinizin ya da annenizin sesi il. Sadece 22 yaşında, aşçılık leğine yeni başlayan Alpar Sarın daveti bu. Alpar şu anda beş ızlı Hotel Kempinsky'nin muha- bölümünde çalışıyor. Ama gönıutfakta. Kararını çoktan vermiş. yi bitirdikten sonra Antalya'da zm Bakanlığı'nın açtığı kurslarbirine gitmiş. Sonra güneydeki kasabalarında ve İstanbul'da ss Otel'de aşçılık yapmış. Bir dan da Fransızca kurslarına deediyor.

Değişen dünyanın, değişen mesanlayışlarına sıradan bir örnek Ana yurdu Mengen'den menkul çekirdekten yetişme aşçılık li tarihin sayfalarına gömülüyor. el Kempinsky yöneticilerinden at Başaran, "Gelir ve eğitim se- si düşük ailelerin, çocuklarına, şey olamadın bari aşçı ol, dediği ler geride kaldı" diyor. Büyük lerden birinde çalışan bir aşçı lımcısının 15-20 milyon, aşçıba- ise ayda 60-70 milyon civarınıldığı düşünülürse, aşçılığın ne i muteber olduğu ortada.

Oysa Cumhuriyet'in ilk yıllarında ideal meslek olarak aileler çocuklarına, ya atadan geçme zenaatlarına devam ettirmeyi seçerler, ya da mektepli" yavruları için, kız çocuklarına "öğretmenliği", erkek çocuklarına ise, "zabitlik ve doktorluğu" münasip görürlerdi... Devirler değiştikçe, ilgi ve kazanç alanları da değişti... Önce bir "diplomat" modası başladı... Derken, mühendislerin iktidarda söz sahibi olduğu Türkiye'de, mühendis adayı çocuklar doğdu. Teknolojinin harikası çocuklar için ise, binbir çeşit teknolojik meslek türedi... Bir çoğu ortaokul ya da liseden sonra, kısa yoldan hayata atılmayı ve "çabuk" yoldan para kazanmayı öngören, ninelerimizin ve dedelerimizin, gençliklerinde akıl ve hayallerine gelmeyen ne meslekler, ne meslekler...

POPÜLER MESLEK KURSLARI... İ.Ü. İşletme Fakültesi Davranış Bilimleri'nde Öğretim Üyesi İlhan Erdoğan "Eskiden ortaokul mezunları oto tamir atölyesine giriyordu ve orada bir süre çalışınca oto tamirciliği onun mesleği oluyordu. Şimdi ise meslek kursları popüler olmaya başladı" diye açıklıyor durumu. Lise sonrası edinilen mesleklerin piyasası kalabalıklaştıkça üniversite mezunlarında olduğu gibi, dil ve eğitim iş adaylarının arasından sıyrılmak için önemli kriterler haline geldi bile.

Aşçılığa benzer popüler meslekler den rehberlik, krupiyelik ya da, son bir kaç yıldır borsada esen fırtınalara kendini kaptıranların tercihi olan yatırım uzmanlığı da üniversite kapısından girmeden hayata atılanların tercihleri arasında. İşte 22 yaşındaki lise mezunu Zeynep Kıbrıslıoğlu... Üç yıldır menkul kıymetler piyasasında ve Toros Menkul Kıymetler Şirketi'nde yatırım uzmanı olarak çalışıyor. İşi başkalarına kazandırmak, yatırımcılara hisse senedi alım satımlarında yardımcı olmak ve hatta daha çok onları yönlendirmek.

Zeynep mesleğine başlamadan önce bu işin kurslarına gitmiş. Ama esas olarak işin içinde pişmek gerektğini düşünüyor. "İnsan ilişkisi çok yoğun. Müşteri milyonlarını size teslim ediyor. Ama bu işi bilen bilinçli insanlar az. O yüzden sürekli kendini geliştiren elemanlara ihtiyaç var" diyor. Mesleğinde anahtar kelimeler hırs ve enerji. Zeynep'e göre

FOTOĞRAFLAR: ÇAĞRI KILIÇÇI/ SEDAT ARAL / NOKTA

Sabahın sekizinden akşamın 11'lerine kadar çalışmaya enerjisi olanlar bu işi yapabilir."

ŞAŞKIN ÜNİVERSİTELİLER. Meslek seçimlerini bu şekilde yapan gençler üniversite mezunlarına göre işi daha az tesadüfe bırakıyor. Çünkü üniversite sınavlarına giren ortalama 900 bin kişiden sadece 120 bini bir yere girme şansına sahip. Geriye kalanlar ise ortada kalıyor ve karşısına çıkan ilk işe kapağı atıyor. Aslında çoğu üniversite mezununun durumu da çok farklı değil. Çünkü üniversitede okuyan gençlerin ise yalnızca % 20'si baştan ne istediğini bilerek ve ne iş yapacağına karar vererek bu seçimi yapıyor.

İş dünyasında her alanda profesyonellik ve kurumlaşma önem kazanıyor. 80'lerden önce orta ölçekli iş sahipleri dış ülkelerle ilişkiye girmeyi düşünmezken şimdi uluslararası şirketlerle ortaklıklar, ticari anlaşmalar sonucu bütün işverenler aynı sözcükleri tekrarlayıp duruyor: "Üniversite ve dil". Konfeksiyoncu- ▶

Nazım Özgen
(Emlak Danışmanı)
"Eskiden emlakçılığın kötü bir imajı vardı. Ama artık profesyonelleşiyor. Emlak danışmanlığı uzun vadeli bir yatırımı gerektiriyor. Ama Türkiye'de genişlemeye çok açık ve nitelikli eleman ihtiyacı var çünkü Obarınma ihtiyacı bitmiyor"

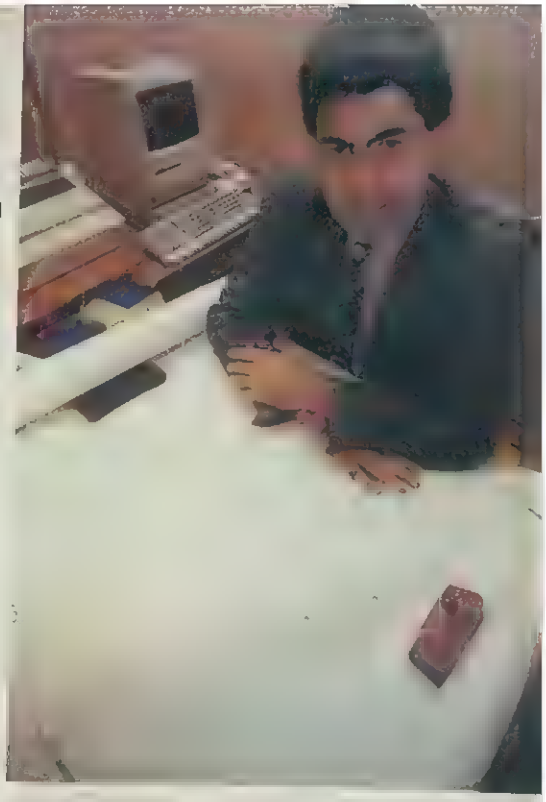

Zeynep Kıbrıslıoğlu
(Yatırım Uzmanı)
"Yatırım uzmanlığı çok geçerli ve kazançlı bir meslek. Müşteri milyonlarını bize teslim ediyor ve bize güvenmek istiyo Bunun için sürekli kendinizi geliştirmel ekonomi dergilerini, gazetelerini takip etmek zorundasınız. Ayrıca çok sağlam b gözlemci olmanız lazım. Ben artık bir seansı 10 dakika dinleyince, geriye kalan 20 dakikada senetlerin nasıl oynayacağını çözebiliyorum"

apan bir baba işini devam etti-
: aileden birinin ya da dışarıdan
ığı elemanın artık tekstil mü-
isliğinden mezun olmasını isti-
Tüm sektörler kendini geliştiri-
Örneğin, klasik anlamda semt
ıkçılığı yerini yabancı ortaklı,
ırma birimli profesyonel emlak
şmanlığına bırakıyor.

ÖŞEDEKİ EMLAKÇIYA NE OLDU? sek Mimar Nazım Özgen bu tür
emlak danışmanlık şirketi olan
D'nin sahiplerinden. Nazım Öz-
28 yaşında genç bir girişimci.
ı zamanda doktora tezini hazırlı-
Ve tezi emlakçılık üzerine. Ar-
emlakçılıkta da profesyonel bir
laşımın gerekliliğini vurguluyor
şirketlerini böyle bir anlayışla
duklarını belirtiyor. "Eskiden
k piyasasında emlakçılığın kötü
imajı vardı. Ama bu, son iki üç
edir değişiyor. Profesyonellik bu
leğe de giriyor" diyor ve ekli-
"Emlak Danışmanlığı bir ekip
Yatırım danışmanlığı yönüyle
işletmeciyi ilgilendiriyor. Alınıp
lan emlağın inşaat maliyetinin,
un fiyatlara etkisinin ve teknik
ntılarının bilinmesi gerekiyor.
yönüyle mimarların ve inşaat
ıendislerinin çalışma alanına gi-
r. İngiltere'de bu işin 4-5 yıllık
im veren okulları var."

lon yıllarda yabancı şirketlerin
k piyasasına girmesiyle mağaza
ofis talepleri oldukça artmış. Öz-
" yabancılarla da çalıştığımız
elemanlanımızın İngilizce bil-
erini tercih ediyoruz" diyor.
emanlar maaş artı prim üzerinden
şıyorlar. Ve bu işten gösterilen
ormansa göre 3 milyondan 10
/ona kadar kazanmak mümkün.
akçılık uzun vadeli bakılması
ken, kazançları da uzun vadede
n bir sektör. Ama genişlemeye
açık. Nitelikli eleman ihtiyacı
fazla. Sürekliliği olan bir mes-
çünkü insanların her zaman ba-
cak yere ihtiyaçları var". Bir
tırmaya göre Türkler dört sene-
ir ev kiralıyor, yedi senede bir
v satın alıyor.

İZİ DEKORE EDELİM Mİ? Mühendis-
rde ise öncelik bilgisayar, elekt-
k ve endüstri mühendislerinin.
a onlarda da genellikle "dışarı-
master"lı olmaları aranıyor. Bil-
yar münendisleri programcı, pa-
amacı ya da bankalarda sistem

Çiğdem Subaşı *(Sigortacı)*
"Sigortacılık çok boş bir sektör. Artık çekirdekten yetişme elemanların yerine dil bilen üniversite mezunları tercih ediliyor. Yükselme imkanı çok fazla. İyi bir eğitiminiz varsa iki yılda müdür olmak mümkün"

analisti olarak çalışıyorlar. Bu dalda çalışanlar en dolgun maaşların bankacılık sektöründe verildiğini söylüyor. Mimarlık ise son yıllarda popüleriliğini oldukça yitiren bir meslek. Üniversiteye girerken hazır iş imkânları olmayanlar için iş bulmak, hele hele büro açmak hayal.

Mile Mimarlık'ın ortaklarından Burak Boysan "Artık mimarım diyenlere, onu kastetmiyorum hayatınızı neyle kazanıyorsunuz diye sorulması normal hale geldi" şeklinde özetliyor durumu. Ama mimarlar için yeni iş alanı dekorasyon. Dekorasyon evlerden mağazalara ve iş bürolarına sıçradı. Mimar Burak Boysan Türkiye'ye gelen yabancı mağaza zincirlerinin tasarım için önemli bir iş alanı oluşturacağını söylüyor ve de ekliyor: "önümüzdeki günlerde mimarlık büroları da reklam şirketlerinin geçtiği süreçten geçerek yabancı ortaklarla iş yapabilirler".

Bu arada iş ilanlarına dikkat ettiniz mi? En çok aranan elemanlardan biri de "Executive Secretary". Bu iş

DANIŞMA ŞİRKETİ NASIL ELEMAN ÇIKIYOR

Son yıllarda giderek adından daha sık sözedilmeye başlanan bir faaliyet alanı da Yönetim-Danışmanlık şirketleri. Peki ne yapıyor bu şirketler? Profil Danışmanlık'ın kurucuları Ayşe Öztuna ve Nilgün Aygen bu soruları şöyle cevapladı:

"Personel danışmanlığı bugüne kadar çok bilinmiyordu. Yönetim Danışmanlığı ve kafa avcılığı yapan pek çok şirket vardı. Biz elemana karşı şirketin, şirkete karşı elemanın sorumluluğunu taşıyoruz. Biz bir takım işi yapıyoruz. Çünkü bir insan aynı anda hem çok iyi bir satıcı, hem iyi bir promosyoncu, hem de araştırmacı olamaz. Bu yüzden biribirini tamamlayan kişilere ihtiyaç var. Biz bir iş bulma kurumu degiliz. Şirket re danışmanlık yapıyoruz."

1. Şirketlerle tanışılıyor. Şirke özellikleri inceleniyor ve şirke ne tür bir iş için ne tür bir elema ihtiyacı olduğu saptanıyor.

2. Şirketten iş tanımı alınıyor.

3. Bilgisayarla bu işe uygun ki nin kişisel özelliklerinin ne olm gerektiği saptanıyor.

4. Şirkete başvuran elemanla işe uygunluğunu saptamak için şilerin profili bilgisayara yükle yor. 4 sayfalık bir standart ra hazırlanıyor. Bu raporda, kişi hakkında yanılma payı sadece yüz 12.5. Oysa yüzyüze görüşmele yanılma ihtimali yüzde 60'a kad çıkabiliyor.

5. Bu rapora göre eleman-şirk eşleştirmesi yapılıyor.

Alpar Sargın
(Aşçı)
"Aşçılıkta herşey mutfaktan başlıyor. Mutfağı öğrenen, diğer departmanları rahatlıkla öğrenebilir. Şu anda büyük otellerin çoğunda başaşçılar yabancı. Bunlar 70-80 milyon para alıyorlar. Niye bu parayı bir Türk başaşçı almasın"

için iyi derecede ingilizce bilmek yeterli. Üstelik verilen maaşlar da 5 milyondan başlıyor. "Executive secretary" yöneticinin sağ kolu durumunda. İşi, yöneticinin işlerini organize etmek. Türkiye'de bu konuda üniversite düzeyinde eğitim veren bölüm şu anda sadece Bilkent Üniversite'sinde var.

İSPANYOLCANIZ NASIL? Bilgi çağına geçiş kendini bir çok alanda hissettiriyor. Bilgi artık çok para edi- yor. Hizmet sektörü bunun so olarak çok ilgi görüyor. Rekla lık, son aylarda oldukça durgun ler yaşamasına rağmen bu değiş lokomotifi durumunda. Ama rel şirketlerinden birine girmek hi

)oğan Sarıgüzel *(Kameraman)*
eniliklere en açık sektör reklam. Ama özel yaşam diye bir kavram rtadan kalkıyor. Bir kameramanın uzun saatler ayakta durmaya ayanabilmesi ve vücut direncinin çok iyi olması gerekiyor. ani hem kafasıyla, hem bedeniyle çalışabilen insanlar bu esleği yapabilir.

ay değil. Hizmet ağırlıklı mes-lerin arasında halkla ilişkiler, tu-m ve danışmanlık firmaları da . Turizm şirketlerinin durumu da de pek parlak değildi. Turizmci-seyahat acentalarından 1991'i çı-tabilenlerin 92'ye girdiğini söylü-lar. Çıkartamayanlar ise meslek ğiştirmek zorunda kaldı. Ama ın vadede turizm önemini kaybet-yor. Sonuçta bu işin kaymağını enler yine rehberler. Rehberseniz sezonda 200 milyon civarında bir anç elde etmeniz mümkün. An-: piyasadaki rehber enflasyonu ucu İngilizce ya da Almanca da isi gibi avantajlı değil. Bu aralar revaçta olanları İspanyolca bilen-

Ve Rusçaya dikkat.....

İş dünyasında gittikçe artan, dal-ıp budaklanan diğer bir meslek danışmanlık. Yönetim Danışman-ğı, Yönetici Personel Danışman-adı altında çalışan pek çok firma etlere yönetim ve personel alımı i konularda yönlendirici servis yor. Bunlardan biri henüz kurul-Dokuz aydır iş dünyasında bulu-ı Profil Personel Hizmetleri Da-manlık Şirketi iki genç girişimci-. Ayşe Öztuna ve Nilgün Aygen tıkları işin iyi insan ilişkileri ve tik bir zeka gerektirdiğini belirti-lar. Ayrıca ikisi de personel hiz-tlerinde uygulanan test teknikle-e ilgili yurtdışında kurs görmüş.

rahat iş bulunabilen hizmet ağırlıklı sektörlerden biri ise sigortacılık. Çiğdem Subaşı Boğaziçi Endüstri mezunu. 23 yaşında genç bir sigortacı. Çiğdem "Eskiden daha çok çekirdekten yetişme elemanlar bu işi yapıyordu" diyor. "Ama zamanla sigorta anlayışı Türkiye'de daha çok yerleşti. Yeni elemanlar dil bilen üniversite mezunları arasından seçiliyor. Ama hangi bölümden mezun olduğunuz çok önemli değil. Yükselme imkânınız fazla. Bir yıl içinde yönetici kadrosuna alınıyorsunuz. İki yılda müdür olmak mümkün." Sigortacılıkta verilen ücretler de diğer finans kuruluşlarına göre daha yüksek. İşe yeni başlayan bir yönetici adayı 5 milyon civarında alıyor.

Aslında 5 milyon çok büyük bir para değil belki... Geçtiğimiz hafta bazı temizlik işçilerinin de, bir diğer deyişle çöpçülerin de kazancının 5 milyona yaklaştığı duyuldu ama...

Ama yine de konvansiyonel mesleklerin durumu pek parlak değil. Ortalama işçi ücretleri 1 milyon 100 bin, 8/1 memur ücretleri 1 milyon 135 bin civarında seyrediyor henüz. Bu nedenle yeni alanlara biraz daha eğilmekte sonsuz fayda var.

EKRANIN CAZİBESİ .Bilgi toplumu olmanın sancıları Türkiye'de pek çok alanda olduğu gibi özel televizyonların ortaya çıkışında da yaşanıyor. Telekominikasyon ve çevre konuları Türkiye'de de önümüzdeki 10 yılın yeni mesleklerinin çerçevelerini çiziyor. Şimdiden hukukçular çevre davalarına bakmaya, elektronik mühendisleri haberleşme sistemlerinde uzmanlaşmaya başladılar. Televizyondaki gelişmeler ise bunların arasında en hızlı olanı.

"Sinema-televizyon mezunları için üç tane alan vardı. Yeşilçam, TRT ya da reklam. Şimdi özel televizyonlarla birlikte onlar için de yeni iş olanakları çıkacak.

Zamanla kanallar artıp rekabet ortamı oluştukça kaliteye prim verilmeye başlanacak. Ama şu anda henüz bir hareketlenme yok. Henüz hepsi teklif aşamasında". Bu sözlerin sahibi 30 yaşında genç bir freelance kameraman olan Doğan Sarıgüzel. Önümüzdeki bir iki yıl içinde gazetelerde pazarlama elemanı arayan ilanların hemen yanında özel televizyon şirketlerinin ilanını görmeyeceğimizi kim söyleyebilir? Bir kameramanın 8 saatlik günlük mesaisinden 2 milyon civarında kazanması mümkün. Ya bu işin eğitimi? "Okullu olmak gittikçe daha çok önem kazanıyor" diyor Sarıgüzel. "Öğrencilik piyasaya fazla bulaşmadan herşeye biraz burnunuzu sokma-

Piyasada geçerli bazı meslek dallarındaki

MESLEKLER
ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ
BİLGİSAYAR MÜHENDİSİ
İÇ MİMAR
FİNANS ANALİSTİ
ÜRÜN SORUMLUSU
SİGORTACI
REKLAM ŞİRKETİNDE MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ
AT UZMANI
EMLAKÇI
TURİZMCİ
KAMERAMAN
REHBER
YATIRIM UZMANI
YÖNETİCİ SEKRETERİ
AŞÇIBAŞI
KRUPİYE

nıza imkan veriyor. Böylece önceden piyasayı tanımak ve ne yapacağımıza karar vermek daha kolaylaşıyor."

BİR TÜRLÜ GİREMEDİK AMA... Avrupa Ekonomik Topluluğu'na üyelik gündemden hiç düşmeyen diğer bir konu. Şimdi bunun mesleklerle ne ilgisi var diyeceksiniz? Ama Marmara üniversitesi AT Enstitüsü Müdürü ve İSO Genel sekreteri Prof. Haluk Kabaalioğlu hiç de böyle düşünmüyor. "AT'ye tam üyeliğimizin tarihi şimdiden belli olmasa da bu tür bir uzmanlık Türkiye'de gerekli" diyor ve ekliyor: "Türkiye ithalat ve ihracatının yüzde 50'sini Avrupa ülkeleriyle yapıyor. En azından Avrupa'yla sürekli ithalat ihracat ilişkisi içinde olanlar topluluğun ticari ve ekonomik yapısısını takip etmek durumundalar."

Marmara Üniversitesi AT Enstitüsü, AT konusunda uzmanlaşmak isteyen üniversite mezunlarına 10 aylık sıkı bir master programı veriyor. Programa başvuranlar genellikle İşletme, Ekonomi, Uluslararası İlşkiler, Hukuk mezunu ve iyi derecede İngilizce bilmeleri gerekiyor. Master programını tamamlayanlardan Avrupa'daki AT merkezlerinde bulunanlar olduğu gibi bir kısmı da Dışişleri Bakanlığı'nda, büyük şirketlerde danışman olarak ya da İktisadi Kalkınma Vakfı'nda çalışıyorlar. Kabaalioğlu özellikle vurguluyor: "Tek başına AT uzmanlığının bir anlamı yok. Böyle bir eğitim, zaten kendi mesleklerinde çalışan kişilere bir artı getiriyor."

EN ÇOK TERCİH EDİLEN FAKÜLTELER

Zamanında Erbakan, "herkes kendi uçağını kendi yapsın" diği zaman uçak mühendisliğinin puanı bir anda fırlayı mişti. 80'lere doğru ise uçak mühendisleri "sadece kağıttan u lar" yapabileceklerini farketti. Şu anda Uçak Mühendisliği zunları fabrikalarda makina mühendisi olarak iş buluyor. Son larda daha çok tercih edilen fakülteler şöyle:

1986 SIRALAMASI

1. İşletme **2.** Ekonomi **3.** Kamu Yönetimi **4.** Uluslarası İlişkiler **5.** kuk **6.** Psikoloji **7.** Basın-Yayın: Halkla İlişkiler **8.** Radyo-Televizyo Gazetecilik

1992 SIRALAMASI

1. Elektrik-elektronik **2.** Bilgisayar **3.** Endüstri **4.** Makina **5.** İnşaa Tekstil **7.** Çevre **8.** Gıda **9.** Petrol

BEŞ YILIN BİLANÇOSU

Tıp, eczacılık, diş hekimliği ve uçak mühendisliği ise popülerlik y şında irtifa kaybediyor

Herşey çok hızlı değişiyor. kiye'de her geçen gün bu değiş hızını daha şiddetle hissediyor. İ tesadüfe bırakmamanın en iyi da belki Kabaalioğlu'nun şu sö rinden geçiyor. "Biz öğrencileri hep aynı şeyi söyüyoruz: Yete lerinizi arttırın. Bütün yumurta nızı aynı sepete koymayın".

Elvan OM

16 SÜPER MESLEK VE İLK İŞE GİRİŞ ÜCRETLERİ

"ayak bastı" parası, yani işe ilk giriş ücretleri, ortalama şu miktarlarda:

ÜCRETLER	NOT
5 MİLYON	DİL BİLENLER VE MASTER'LILAR TERCİH EDİLİYOR
5 MİLYON	ÖZELLİKLE PAZARLAMAŞİRKETLERİNDE, BANKALARDA
8 - 10 MİLYON	ÖZELLİKLE DEKORASYON VE TASARIM BÜROLARINDA
5 - 8 MİLYON	ARTIK ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ ŞİRKETLERDE DE İŞ OLANAĞI VAR
7 MİLYON	PAZARLAMA BÖLÜMLERİYLE TÜM ŞİRKETLERE GİREN BİR MESLEK
5 - 10 MİLYON	İŞLETME, EKONOMİ, ENDÜSTRİ, MATEMATİK, İSTATİSTİK MEZUNU VE DİL BİLENLER
5 - 12 MİLYON	KÖRFEZ KRİZİ SONRASI GÖRÜLEN SEKTÖREL DARALMA NİHAYET AŞILDI
5 - 8 MİLYON	YENİ YENİ PİYASAYA GİREN AT UZMANLARINA ÖZEL SEKTÖRDE DANIŞMANLIK
6 - 10 MİLYON	(PRİMLE BİRLİKTE) EMLAK PAZARLAMA KİRALAMA VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
4 - 8 MİLYON	SEYAHAT ACENTELERİNİN ÇOĞU 91'DE TOPU ATTI AMA 1992 ÇOK CANLI BİR SEZONU MÜJDELİYOR
20 - 25 MİLYON	İYİLER ARASINA GİRMEK ZOR. ÇALIŞMA SAATLERİ SINIRSIZ REKLAM SEKTÖRÜ VE ÖZEL TELEVİZYONLAR KARLI ALA
70 MİLYON	ÖZELLİKLE İSPANYOLCA VE JAPONCA, BİLENLER TERCİH EDİLİYOR
7 - 10 MİLYON	YÜZDEN FAZLA MENKUL KIYMETLER BÜROSU VAR. DİNAMİK VE SÜRATLİ BİR ALAN
5 - 7 MİLYON	PİYASADA EN ÇOK ARANAN ELEMANLAR. İNGİLİZCE ŞART
30 - 70 MİLYON	AÇIK BİRSEKTÖR. EĞİTİMLİ VE DİL BİLEN ELEMANLARA BÜTÜN OTELLERDE İHTİYAÇ VAR
10 MİLYON	VERİLEN MAAŞLAR TATMİNKAR OLMASADA BAHŞİŞ TATMİNKAR

Marl

boro Lights
Marlboro
LIGHTS
100's
Özünde Marlboro,
içiminde hafif.

ERİATRİ HASTANESİ OKUL OLDU

Ve yaşlılar kapı dışarı

ürkiye'nin tek yaşlılar hastanesi lağvedildi, ilyarlarca lira harcanarak yapılan ek bina ise emşirelik Meslek Lise'sine dönüştürüldü. SSK artal Hastanesi'ne sevkedilen hastalardan ikisi, ısa süre sonra bakımsızlıktan "öldü"

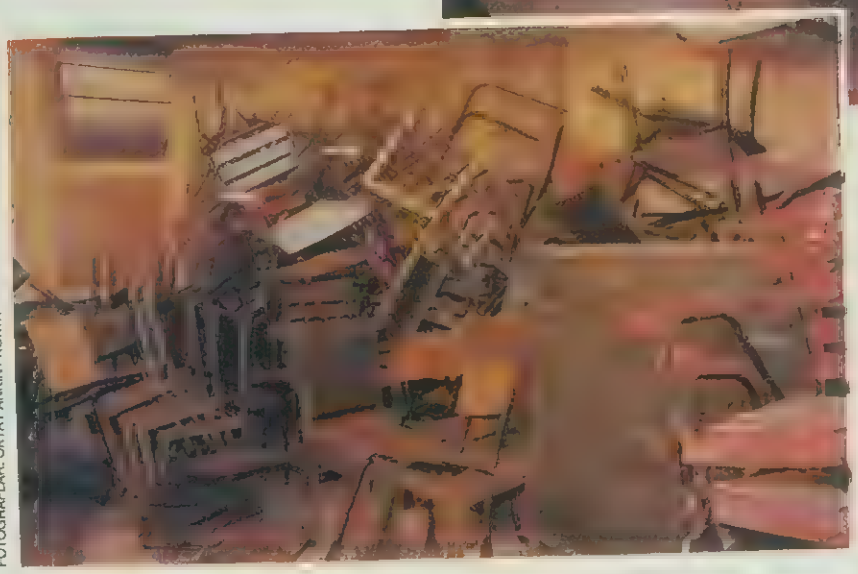

FOTOĞRAFLAR: OKTAY ANKIN / NOKTA

Büyük asansörlerle donanmış bir bina, lavabolu, acil çağrı zilli odalar... Duvarlar ve kapısı kurşun levhalarla kaplı röntgen odası... Morg, gasilhane... Ve, eczane bölümü... İlaç flarında rengarenk bisküvi paketri, tost ekmekleri... Burası bir kann. Hemşirelik Meslek Lisesi'nin antini!

Türkiye'nin tek yaşlılılar hastaneolan Erenköy Geriatri Hastane'nin bakımsızlığı, ilkelliği 1989 ğustosunda basına konu olunca, zaanın Çalışma ve Sosyal Güvenlik akanı İmren Aykut, aynı hastanen bahçesine bu modern binanın teelini atmıştı. Ve geçtiğimiz aylar inşatı biten hastane, altı asansörü, orgu, ölüm salonu, telefon santrali, intgen odası, eczanesi, soğuk hava eposu, çağrı sistemleri ile şimdi emşirelik okulu oldu. Süreyyapaşa ağlık Meslek Lisesi, sessiz sedasız raya taşınıverdi, eğitime başladı. ilyarlar harcanan hastane, birkaç ilyona, "ucuz" tarafından okula önüştürülüverdi.

Yeni bina bu durumdayken, eski nadaki çoğu tuvalete bile gidemen, şuuru pek yerinde olmayan, yanlarının evde bakamadığı, 60 yan üstündeki hastalara da nakil emri ktı. Türkiye'nin tek geriatri hastasi lağvediliyordu! Oysa, 10 yıllık stane, 45 yatağıyla kuruluşundan

SEVKLE GELEN ÖLÜMLER. Hastalardan beş tanesi yakınlarının yanına giderken, 10 tanesinin de SSK Kartal Meslek Hastalıkları Hastanesi'ne "tayini" çıktı. Taşınmadan kısa bir süre sonra da, ikisi yaşamını yitirdi. Bunlardan, 85 yaşındaki Nezahat Bahriye Özgür'ün torunu Güneş Tabanoğlu, anneannesinin ölümünü şöyle anlatıyor:

"Anneannem 1981 yılında yaşlılar için ölüm kırığı olarak nitelendirilen kalça kırığı geçirdi. Beş yıl sonra da kemikleri erimeye başladı. Bacakları beş yerden birden kırıldıktan sonra bir yıl evde baktık. Daha sonra Erenköy Geriatri Hastanesi'nde tedavi altına alındı. Hastanede bakım konusunda belki bazı eksikler vardı. Ancak personel çok özveriliydi ve hastalar bakılıyordu. Geriatri Hastanesi'nde yattığı altı yıl boyunca anneannemde tek bir yara açılmamıştı. Oysa uzun süreli yatmaktan dolayı hastaların vücutlarında yaralar açılır. Anneannem Kartal Meslek Hastalıkları Hastanesi'ne sevkedildikten 35 gün sonra öldü. Tüm sırtı, bacakları, hatta kulaklarına kadar, heryeri yaralar içindeydi. Yaşlı bakımının ihtisas işi olduğunu, Kartal SSK Hastanesi'nde ise böyle bir bakımı beklemenin anlamsız olduğunu acı bir biçimde öğrendik"

YAŞLI HASTANESİ LÜKS MÜ? Hastanenin okula dönüştürülme projesinin mucidi olarak Dr. Mücahit Atmanoğlu gösteriliyor. Dönemin SSK

Geriatri Hastanesi'nin son konuklarının akıbetlerini şimdi yakınları merak ediyor. Çünkü onlar bunu düşünecek durumda bile değiller. (Yanda) Milyarlar harcanarak inşa edilen hastanenin röntgen odası adeta depoya döndü (altta solda). Yeni binada şimdilik hemşire adayları kalıyor (altta)

Sağlık İşleri Bölge Müdürü olan Atmanoğlu, halen SSK İstanbul Hastanesi Başhekimi. Atmanoğlu bu konuda beyanat vermek istemediğini söylüyor ama binanın okula dönüşümünden hoşnut. "En makul tercihti. Hemşireye çok ihtiyacımız vardı" diyor. Atmanoğlu'na göre, Erenköy'deki hastanenin personeli çamların arasındaki görev yerlerini çok seviyorlar ve Paşabahçe SSK Hastanesi'ne gitmek istemedikleri için de sürekli spekülasyon yapıyorlar.

Mücahit Amanoğlu'nun yerine atanan Fevzi Sağıroğlu ise henüz görevi yeni devraldığını belirterek şöyle diyor:

"Bu olay geçmişte, benden önce basında çıkan fotoğraflarından sonra sansasyon olmuş bir konu. Ben göreve yeni geldim. Ve ben geriatri hastanesinin taşınması boyutuyla aldım. Ben hem okulu gezdim, hem de Geriatri Hastanesi'ni gördüm. Özellikle orada istihdam edilen personel sayısı ile, hasta sayısına bakarsanız, o kadar personelin bağlanmasına lüzum yok. O kadar hastaya da geriatri hastanesini tahsis etmenin de bir anlamı yok"

Sağıroğlu'na göre yaşlılar için hastane lüks! "Hemşireye çok ihtiyacımız var. Bu okulda hemşireler yetişecek. Oradaki personel çamların arasında rahata alışmış. Bu gılarla bir takım sansasyonlar çı maya çalışıyorlar" diyor.

Sağıroğlu'nun verdiği bilgiye re, eski binada sevkten geriye k son 10 hasta da Paşabahçe'deki S Hastanesi'ne ve Karamürsel'e se dilecek.

"BÜYÜK BİR HATA". "Türkiy geriatri hastaları için bir hastar bu kadar ihtiyaç varken, varol kapatılması büyük hata" diyen (rahpaşa Tıp Fakültesi Geriatri A bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Tanju Beğer yaşlılar hastane lüks değil, gerekli buluyor.

"Türkiye'de halen ortalama öl yaşı 65'in üzerinde. Bu nedenle toplumumuzda yaşlı sayısı gide artıyor. Bugüne kadar yaşantı tar mızda yaşlı bakımı belki çok pr lem oluşturmuyordu. Ama ilerley yıllarla tüm endüstriyel ülkelerde duğu gibi Türkiye'de de bu sor gelişmeye başlayacak. Dolayısı Türkiye'de geriatri hastanelerin açılması şart. Türkiye'deki tek ge atri hastanesi Erenköy'deki idi. B zim Cerrahpaşa'daki ünitemiz tektir. Türkiye'de üniversitelerde tek birim yani. Ve asla yeterli değ 26 yatağımız var. Üniversitede b bu yatak sıkıntısı nedeniyle yatal hastaları uzun süreli kabul edemiy ruz. SSK gibi sıradan hastaneler yaşlı hastalıklarına cevap verebil ceğini zannetmiyorum. Yaşlı hast nın muayenesi çok zordur. Çün hareketleri yavaşlamıştır, sizi du muyordur, göremiyordur. Genç, nc mal bir hastanın muayenesi yar saat sürerse, yaşlı hastanın muay nesi bir saat sürer. Bu nedenle hekimin ona zaman ayırması lazı Bir hastane açmazsanız hangi hast ya bu süre ayırılabilir ki? Norm polikliniklerde yaşlı hastaların izle mesi çok zordur."

Geriatri Hastanesi şimdilik Ere köy'de eski binada nakil bekley on hastaya hizmet veriyor. Hastal hastalıklarından ötürü üzülemiyo lar, onların yerine endişelerin üzüntülerini yakınları taşıyor. ' mükemmel bir hastane yapısında okulda zil çalıyor, öğrenciler der giriyor. Duyarlılığı ile bir haber ardından ilgililerin harekete geçm sine yol açan kamuoyu ise herz manki gibi vefasız...

Füsun ÇELİ

5 YAŞINDA BİR YAZAR

Büyüklere 'romancık'

Ayşe Yunus Altıner'in 13 yaşındayken yazdığı romancık' (novella) Armoni Yayınları tarafından basıldı. Türkiye'nin bu en genç yazarı, şimdi 15 yaşında, Ankara'da yaşıyor, buz pateni yapıyor ve yeni bir romanın, hayallere dayalı bir aşk hikâyesinin hayalini kuruyor

İki kar yağışı arasında bir bahar güneşi parıldıyordu İstanbul'un üzerinde. Yeniköy kahvenin hanımelleri, erguvanları eksikti ama ne gam, bahçede oturuyor, Beykoz'a müşteri bekleyen motorları görebiliyor, kabaklı börek yiyebiliyorduk bir kez daha. Bir yunuslar eksikti, bu eksiği de Ankara'dan sabah uçağıyla gelen Ayşe Yunus Altıner tamamladı. Bahar havasını çoğaltarak girdi bahçeden içeriye, elinde tuttuğu kitabı mermer masanın üzerine bıraktı: "Kayıp Anahtar".

Şimdi 15 yaşında Ayşe Yunus. Bu "romancık"ı (novella) yazdığında 13'ündeymiş. Ağustos sıcağında, İstanbul'da uzayıp giden bir tatil sırasında geceleri, içinde yaşadığı evi, insanları ve onların tuhaf hallerini bir masal biçiminde hikâye etmiş.

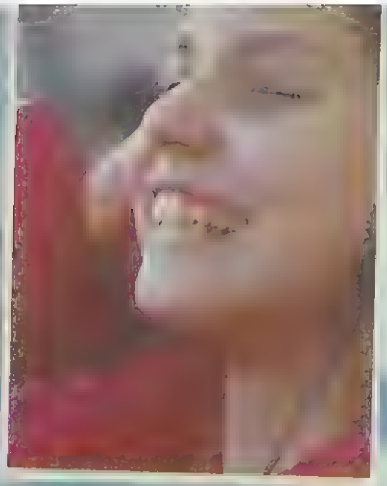

FOTOĞRAFLAR: ERTUĞRUL BALIKÇIOĞLU / NOKTA

Girişte, Agatha Christie romanlarında olduğu gibi tek tek kişilerini tanıtıyor: Sürekli bir şeylerini kaybeden Nazlı; Nazlı'nın annesi, sakin ve kendinden emin Mahinur Hanım; başta sakin gibi görünen sonradan öyle olmadığı anlaşılan Nazlı'nın kocası Ahmet Bey; akıllı bir kız olan, ama bazen babası Ahmet Bey yüzünden telaşa kapılan Zeynep.

Bu dört kişi bir evin içinde dönüp duruyorlar, tıpkı yaşamın içinde de dönüp durdukları gibi. Sürekli bir şeyler kaybediyor, bir şeyler buluyorlar. Derken bir de bakıyorlar ki başka bir şeyler yine kaybolmuş. Bulmakla kaybetmenin sarkacında salınan hayatların koşuşturmacalı masalı. Ama bu kadar gevezelik yeter. Ayşe Yunus ciddi bir ifadeyle, "hadi ne soracaksan sor" demeye getiriyor.

Gerçi Armoni Yayınları tarafından basılan "Kayıp Anahtar" yeni piyasaya çıktı ama yazılalı üç yıl oldu, yeni bir kitap yazmayı düşünüyor mu? "Bilmiyorum. Bakalım. Belki olur. Hayallere dayalı bir aşk romanı yazabilirim." Peki hiç aşığı var mı? Yanıt yine pek farklı değil: "Belki olur." İyi bir başlangıç yaptığımız söylenemez. Hangi kitapları okuyor?

"En çok 'Sineklerin Tanrısı'nı sevdim. Şimdi 'Martin Eden' okuyorum. Ama daha bitmedi. Karışık türlerde ne bulursam okuyorum. Daha önce Knut Hamsun'un 'Açlık'ını okudum. Çok beğendim. Genç bir yazarın sefaleti anlatılıyor. Bir de Christian şehri var o romanda, insanlar şehre geliyorlar, işlerini görüyorlar ve işleri bitince, terkediyorlar şehri. İstanbul'un tam tersi yani."

Giderek ısınıyor konuşmaya. Nazlı Eray'ın "Geceyi Tanıdım" kitabını okuduğunu "Yılanla İzzet Efendi" hikâyesini çok beğendiğini, Türk yazarlardan bir de Yaşar Kemal'in "Üç Anadolu Efsanesi"ni okuduğunu anlatıyor, düzgün cümleler ve akıcı bir konuşmayla. Polisiyelere meraklıymış.

POLİSİYE YAZMAK ÇOK ZOR. "Bütün Agatha Christie'leri okudum. Sonunda öyle bir hale geldi ki, daha başlangıçta katilin kim olduğunu anlıyordum. Sonra evde Sherlock Holmes'un öykülerini buldum. Bir cinayet romanı yazmaya karar verdim. Ama hiç katil yapmayacağım bir adam, katil olmak zorunda kaldı. Cinayet romanı yazmak çok zor. Önce kitabın tamamını düşünüp, sonra yazmak gerekiyor."

Adından da anlaşılacağı gibi kitaptaki en belirgin nesne anahtar. Araba anahtarı, ev anahtarı, oda anahtarı... Sürekli kaybolup bulunan anahtarlar. Niye anahtar sorusunu, "Seks, Yalanlar ve Videoteyp"in James Spader'ı gibi yanıtlıyor Ayşe:

"Anahtar neyi sembolize ediyor? Büyükler çok unutkan oluyorlar, çünkü onların anahtarları filan oluyor. Yaş arttıkça anahtar sayısı da artıyor. Annemin üç anahtarı var, dedemin altı. Şimdi, anahtarları birbirinden ayırdetmek için üstlerine renkli plastikler takıyorlar, ama sonra da nerenin anahtarı ne renkti onu unutuyorlar."

Çocukluğu matbaada geçmiş Ayşe Yunus'un. Yazmaya karar veri. "Madem büyükler hep çocuklara zıyor, bir tane de ben büyüklere zayım dedim" diye anlatıyor. Şir Ankara'da Tevfik Fikret Lisesi bi ci sınıfta okuyor. Okulla arasının olduğunu söylüyor önce, sonra yanamayıp ekliyor: "Okul alerjisi ye bir mikrop geliştirmeyi düşür yorum. Bu mikrobu alan çocuk okula gitmeyecek, başka yerlere decekler."

Virginia Woolf'un "Kendine Bir Oda"sını okumuş çok sevm Onun da kendine ait bir odası v mış. Onun için ne ifade ediyor oda? "İnsanın ayaklarını uzatıp hatça oturabileceği bir yer olma Oraya izin alarak girilmeli. Her od nın bir görevi var. Odalar insan h yatında çok önemli bir yer tutuyo lar. Sıkılınca mesela, odadan oda dolaşıyor insan."

Pencereden, iki binanın arasında eski bir benzin istasyonunun görü düğü odasında, bir türlü küçültem diği kocaman bir dolap varmış. K caman bir de kütüphane, ama on küçültmeyi başarmış. Yatak, bilgis yar ve posterler. Bolşoy Buz Revü sü'nün imzalı posteri. Buz pateniyl ilgili başka posterler. Buz pateniyl ilgili resimler. Buz pateni derke gözleri ışıldıyor. "Ankara'da, hafta da beş saat buz pateni yapıyorum Rus bir hocamız var o çalıştırıyo Buz pateni yapmak istiyorum, ço hoşuma gidiyor. Ama herhalde sc nuna kadar yapamam. Gitmez diy düşünüyorum."

Deniz arkeolojisi okumak istiyo Televizyonda gençlik filmleriyl korku filmleri seyretmekten hoşlan yor. Favori dizisi "İnanılmaz Öykü ler". Köpekten korkuyor, kedileri se viyor. Elinin altında kendi yazdığ basılı kitabı görünce çok mutlu ol muş. İki katlı bir evi ve bir fili olsu istiyor. Fili üst kata koymayı düşü nüyor. UNİCEF'in kartondan makel leriyle binalar yapmayı seviyormuş Ve "İnsanların Garip Halleri" baş lıklı bir defteri varmış.

"Buraya tuhaf bulduğum şeyle yazıyorum. Mesela birisi çekiç ar yor diyelim. Evin içinde söylenere dolanıyor: 'Çekiç nerede? Çekiç ne rede?' Bir de dikkat ettim hapşırı ken insanlar gözlerini kapatıyorla Gözüm açık hapşırmaya çalıştım Olmuyor." ●

mavi gözlü bir kadın, sonraları Ce-
neviz Kahvesi diye bilinen mekânın
Sonra aynı firmayla yarı yarıya o
tak olarak açılan bir butik. Yeni

rt'ta. "Ailemden aldığım yardımla rdim o işe, 17 yaşındaydım"... Ve klenen bir soru: "Aceleniz neydi ine hanım?" Rahat bir cevap: "Er da geç Ada'dan çıkacak kendi yamımı kuracaktım nasıl olsa". Kuyor da... Hemen bir ev kiralıyor ve günden sonra bir daha Ada'ya geri önmüyor, hep kendi evi oluyor.

Gökbakan konkardato ilan edip rihe karışınca o da butiği kapatıyor e tesadüf eseri reklam dünyasına iriveriyor. "Haydarpaşa'dan Anka'ya gitmek üzere trene biniyorduk. ayağı kalabalık bir gruptuk. Benim aberim yok, biri benim fotoğraflamı çekmek istediğini söylemiş bizen birine. Sonra onun iyi bir fotoğafçı olduğunu öğrendik. Bence hiçir mahsuru yoktu. Onu radım ve çalıştığı ajana gittim. Bir hafta sona orada metin yazarı sistanı olarak çalışıordum. Ardından Kadınca dergisi kapağı fan derken kendimi bir manken ajansının idarecisi olarak buldum"

MANKENLİK GÜZEL AMA... İntibâk yeteneği! Şüphesiz çok şeye kâdir... Ama tesadüfler de var elbet ve o tesadüfler tam yedi yıl sürecek parlak bir mankenlik hayatını da hazırlıyor. Tatlı yıllar... Bir sürü ülke geziliyor. Hareketli bir hayat ve herşeyin ötesinde, o yaşta bir genç kız için "beğenilmek güzel bir şey".

Enerjik, hareketli, insan ilişkileri yoğun. Dolayısıyla mankenlikle yetinmenin anlamı yok. Stilistlik, dergilerde kapak fotoğraflarının organizasyonu ve basın sektöründe halkla ilişkiler koordinatörlüğü... Mankenlik yıllarının sonlarına doğru da iki sinema filmi, bir televizyon dizisi.

Sonra bildik hikâye. Sarışınları, yuva yıkan vamp rollerine çıkartan Yeşilçam'dan geri çekilme. Kaldı ki sinema oyuncusu olmak için yoğun bir istek de yok, hatta şöhret gibi, insanın rahatça dolaşmasını engelleyen şeyler getirdiği için zararlı. "Ben o kadar özveride bulunamam zaten" diye açıklıyor durumu.

ler. Ne var ki, sanki hep aynı işi yapmış gibi bir izlenim var bizde. O da katılıyor. "Sonuçta hep aynı dairenin içindeyim ve bundan çok memnunum çünkü tümü insan ilişkilerine dayanan işler"

Mankenliği erken bir yaşta 25'inde bırakıyor. "Yüzüm eskiyordu. Bazen bir tek reklam kuşağında dört ayrı reklam filminde çıkıyordum. Zaten şimdiki mankenler 1.78 falan. Benim iki mislim! (Boyu aslında 1.70 ama abartmayı seviyor) İnsanların beni aramayacağı günleri beklemeden ortadan kaybolmayı tercih ettim".

HEYECANSIZ OLMAZ. Sonra birlikte yaşadığı Galatasaraylı Erhan Önal ile evleniyorlar ve bir de kızları oluyor. Adı Bige. Biz sormasak da onu anlatmayı seviyor. Odasında bir müzik seti var Bige'nin, her tür müziği dinliyor. Birlikte dolaşırken bir sorun çıkmıyor, ikisi de aynı şeylerden hoşlanıyor. O da annesi gibi deniz kenarını, balık yemeyi çok seviyor. İkibuçuk yaşında. Parkta gördüğü sümüklü böcekler salıncaklardan daha çok ilgisini çekiyor. Oyuncaklarını annesiyle paylaşmasını seviyor, çünkü biliyor ki, annesinin çocukken kırlarda koşturmaktan hiçbir oyuncağı olmamış.

Eşi, Erhan Önal'ı kendisi için büyük bir şans olarak görüyor. Gerçi "abartılı" bir profesyonel. Her gece 11.30'da sektirmeden uyuyor ve zıt oldukları çok nokta var, ama "bu da bir denge unsuru sonuçta" ona göre. Erhan'ın mesleği hayatlarını ister istemez etkiliyor. Bir zamanlar Galatasaray'ın hiçbir maçını kaçırmayan Mine Baysal Erhan gibi özverili bir futbolcuya gösterilen vefasızlığı, yapılan ikiyüzlülükleri hazmedemiyor. Yine de Erhan'ın mesleğini çok seviyor çünkü her haftasonu evde bir heyecan, hoş bir stress var. İşte bu nedenle onun futboldan kopmayıp antrenörlük yapmasını istiyor ve onu ikna etmeye çalışıyor. "Hayat heyecanlı ve renkli olsun istiyorum."

Şimdilerde keyfi yerinde. Zaten hayatı boyunca hiçbir zaman büyük şeyler istememiş. İyi bir evlilik, çocuk, iyi bir iş... Sevdiği yerde sevdiği insanlarla beraber olmak, Ortaköy'de sakin sakin Türk kahvesi içerek gazetesini okumak... "Bunlar küçük ama çok güzel şeyler" Şu anki mutluluğunu, 25-26 yaşlarında geçirdiği kritik bir dönemden kendi kişiliğini keşfederek çıkmasına bağlıyor. Mankenlik döneminin bitişiyle başlayan boşluk, annenin ani ölümüyle yaşanan şok, "Ben gelecekte ne yapacağım?" sorusunun ağır yüküyle birleşiyor. Mine Baysal geçici çözümlere sığınmaktan ve kendinden kaçmaktansa herşeyin üstüne üstüne gitmeyi tercih ediyor. Uzun bir süre terapi görüyor. Sonuç çok iyi. Şimdi kendisini çok iyi tanıyor ve artık gelecekte ne yapacağını bile düşünmüyor çünkü önemli olan bugünü yaşamak.

Ceneviz Kahvesi son aylarda İstanbul'da en çok ilgi çeken barlardan...

Bütün bu konuşmalar Ceneviz Kahvesinde sıradan bir akşamüstünde geçiyor. Bar gecenin kalabalığından uzak ve sakin. "Burada gündüz muhabbetleri çok iyi olur" diyor Mine Baysal. Ceneviz'in akşamına da gecesine de hiç takılmıyor. Çünkü o saat beşe doğru çoktan evinde, Bige'nin yanında olacak... Şehir akşam kalabalığını yaşarken o yoga seansına girecek. "Serseri ruhlu" (kendi deyimi) işkadını sonuçta kendi zamanına hükmediyor. Bu da az şey değil.

Mehmet AÇAR

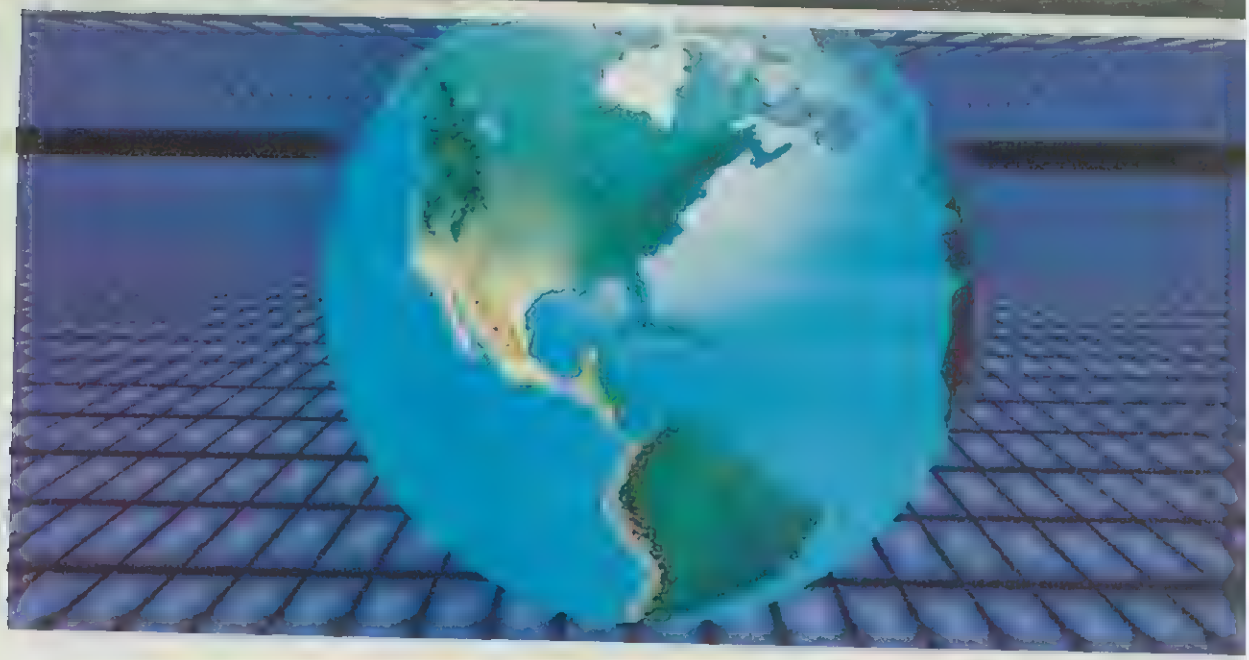

Yurtdışı Lisansüstü Eğitim Bursu

Akbank, gençlerimize yurtdışında burs veriyor.Bu burs ile, aşağıda belirtilen niteliklere sahip adaylar arasından bir seçici kurul tarafından belirlenecek dört genç, Avrupa ya da A.B.D.'deki bir üniversitede, uluslararası bankacılık ve mali kuruluşlar konusunda bir yıl süre ile eğitim göreceklerdir. Adaylardan, bir yıl sonunda akademik bir derece almaları istenmektedir. Adaylar, bankamızca uygun görülecek, akademik seviyeye sahip bir üniversiteden akseptanslarını kendileri temin edeceklerdir.

Adaylarda Aranan Koşullar:

- Üniversite son sınıf öğrencisi ya da mezunu olmak.
- 1 Eylül 1992 tarihinde 24 yaşından gün almamış olmak. (1 Eylül 1968 tarihinden sonra doğanlar)
- İyi derecede İngilizce, Fransızca ya da Almanca bilmek.
- Akademik not ortalamasının 4 üzerinden en az 3 olması.

İlgilenen adayların, herhangi bir Akbank şubesinden aldıkları başvuru formunu doldurarak, ekleri ile birlikte en geç 20 Mart 1992 tarihine kadar, Akbank T.A.Ş. (Yurtdışı Burs Programı), Meclisi Mebusan Cad. 147 Fındıklı 80180 İstanbul adresine göndermeleri gerekmektedir.

REPRO

AKBANK

Genç işadamları

re Bakanı "müteşeb-erden" yardım istedi. ıç Müteşebbisler Der-i'nin geçtiğimiz hafta : Marmara'da yemeği dı. Derneğin başkanlı-a seçilen Gül Uçar'ın

tanıtıldığı yemekte Çevre Bakanı Doğancan Akyürek de vardı. Bir konuşma yapan bakan, çöp toplamak için pilot bölgeler oluşturacaklarını ve Genç Müteşebbisler'den bu konuda yardım klediklerini söyledi.

"Çevre'nin ɔrunu İnsanlar"

imarlar Odası İstanbul ıbesi Teknik Kongre-nde, Yasama Sürecine ktif Katılım" tartışıldı. of.Dr. Ruşen Keleş, kişi-mülk sahibi yapma ide-ɔjisi ile, ortak köy alan-ının, kamu mülkiyetin-n kişi mülkiyetine geçi-diğini, söyledi. Oktay inci, 12 Eylül hukukunu ldırmadan, Paris Şartı'nın vre ile ilgili hükümlerini tışmanın anlamı olmadı-nı ileri sürdü. Prof.Dr. ɔğan Kuban ise, "politik ğmadan kendini alabile-k bir Türk toplumu düşü-lebilir mi?" diye sorup, alk haklı olarak şehir ğmasına katılmak zo-ndadır" dedi. Ertuğrul irkçü'nün de "tesadüfen" tıldığı bu toplantı da irkçünün, şu sözleri ilgi kti: "Devlete yüklenmek enen kamusal taleplerin muya devredilmesi ge-kir. Toplum kendi işini ndi görmeli, devlet göl-etmemelidir. Çevre so-nlarından bahsediliyor. nce yanlış. Çünkü asıl oblem çevre için sorun

TELE BALİNA

Jacques Mayol Mavi Derinlik filminde arkadaşı Enzo ile birlikte, sirkten kaçırdıkları yunusu bir sedyeye koyup, ıslata ıslata denize kadar taşıyıp, kaçırırlar. İngiltere'nin genç, küçük gruplarından Into the Blue-Maviye Doğru ise yunusları akvaryumlardan kurtarıp, denize salmaları ile tanınıyor. Acaba, Sinop ve Gerze arasında günlerdir bir görünüp bir kaybolan beyaz balinayı da birileri özgürlüğüne mi kavuşturdu? Sakın, Jacques Mayol'la Enzo'yu seyreden biri, bizim beyaz balinayı, Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin birinden salıvermiş olmasın! Ya da beyaz balina Kuzey Avrupa kıyılarından Ren-Tuna yoluyla da gelmiş olabilir mi? Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi'nden Prof.Dr. Mehmet Serez, 1966'da bir beyaz balinanın, Kuzey Denizi'nden Ren Nehrine girerek, Bonn yakınlarına kadar geldiğini ve yeniden geldiği yere döndüğünü söylüyor.

Aslında beyaz balina, romantik bir şekilde salıverilmiş de olsa, yolunu şaşırıp kıyılarımıza kadar gelmiş de olsa, şu an trajikomik ve hatta arabesk günler yaşıyor. Önce televizyon yıldızı oldu. Ardından çocukların "sevgilisi"... Kolay yoldan çevreciliğin sırrını öğrendik ya, herşey unutuldu herkes balinamızla ilgileniyor.

Kayıklarla balinanın yanına yaklaşan birileri ona seslenip, çağırıyor elleriyle bir şey verecekmiş gibi yapıyorlar. Beyaz balina, yiyecek verecekler diye kayığın yanına gidiyor ama kayıktakiler onun sırtını sıvazlamakla yetiniyorlar. Bunun üzerine balina küsüyor ve kaçıp gidiyor. O zaman, "milli bir seferberlikle" balina aranıp bulunuyor. 40-50 kilo balık yediriliyor. Tam hayvancağız insanlara güvenecekken bir sahil botu gözünün içine ışık sıkıp korkutuyor. Bunun üzerine telaşa kapılan insanlar Sinop'da sahil kesiminde elektrikleri kesiyor. Sinop'ta sahil yoluna arabaların girişi yasaklanıyor...

Çevrecilik bilincimizin ne kadar geliştiği tam hakkıyla ispat edilecekken... Balina yeniden ortaya çıktıyor, bu tarihi anı fırsat bilenler ona bir top atıp, sirklerdeki gibi ağzının üstünde tutmasını bekliyorlar. Yani balinaya karşı insanlarda çeşitli davranış bozuklukları görülüyor.

Bunlar olurken balinanın sorunları ile kimin ilgilenebileceği ve kime verileceği konusunda da sıkı tartışmalar oluyor, önlemler alınıyor. Çevre Bakanlığı balinanın uluslararası hukuki durumunu inceliyor. Çevre Bakanı Doğancan Akyürek, "Öyle herkesin hayvanı bizim olur mu?" diye sorup, araştırıyor. "Eğer kimse sahip çıkmazsa, uluslararası kuruluşlarla temasa geçeceğiz. Bu hayvanın burada yaşaması mümkün değil. Sular ısınınca bu hayvan ölür. Buna biz bakamayız, kimse de bakamaz. Eğer özel soğutmalı bir havuz gibi tesisat yapılırsa yaşayabilir. Ama buna da lüzum yok. Bunu alıp burada ne ya-

Deniz kırlangıcı bizim denizlerimizde telebalina oldu

pacaksınız? Bu neye benzer biliyormusunuz. Cennet kuşunu Kuzey Kutbuna götürmeye benzer" diyor. Anlaşılan beyaz balina gidici.

Gerze ve Sinoplular ise beyaz balinayı çok seviyorlar. Sinop Belediye Başkanı Dr. Durmuş Çetin, balinayı kimseye "kaptırmayacak". Hatta amblemlerindeki horozun yanına beyaz balinayı da ekleyecek.

Bu arada beyaz balina aynı zamanda tele-balina ünvanını da kazandı. Alo bilgi balinaya özel bi hat ayırdı. Belki de dünyanın ilk tele-balinası "bizimkidir." Öte yandan Nectar firmasının davetlisi olarak ülkemize gelip balinayı inceleyen İngiliz ve Amerikalı uzmanların raporu Türkiye'deki "temsilcilerine"ulaştı. Whale and Delphin Conservation Society (Balina ve Yunusları Koruma Birliği), Greenpeace, World Society for the Protection of the Animals (Dünya Hayvanlarını Koruma Birliği)'nin hazırladığı raporun Balina hakkında oluşturulacak "resmi görüş"te de etkili olması bekleniyor.

Rapora göre, deniz kanaryası adı verilen balina Sivastapol'daki askeri üsten kaçmış ya da bırakılmış olabilir. Burada balinalar su altındaki torpidoları patlatmadan yukarı çıkarıyorlarmış. Rapora göre balinanın temmuz ayına kadar Kuzey Denizi'ne taşınması gerekiyor. Bu zamana kadar mutlaka yaban koşullarına alıştırılması, 6 kilo şişmanlatılması, ve özel bir araçla 15 saati aşmayacak bir sürede nakledilmesi lazım. Amerika ve Norveç'e götürülmesi sakıncalı çünkü buradaki balina avcıları deniz kanaryasını avlayabilirler.

"0.77metreküp depozito" Caner Karavit'in protest heykeli

PVC kaplarla protest heykel

Caner Karavit'in dünyanın bir türlü yok edemediği PVC kaplarla başı dertte. Caner Karavit bir sanatçı. Düşünmüş taşınmış bir türlü bu PVC su kaplarından kurtulamamış. Geri dönüşüm teknolojilerini incelemiş. Ama umutsuzluğu iyice artmış. Çünkü PVC kapları geri döndürerek elde edilen yeni ürün, hammaddeden elde edilen üründen daha pahalı oluyormuş. Bazen geri döndürmek için kullanılan enerji maliyeti arttırıyormuş. Son günlerde PVC'lerin toplanması için ilan edilen kampanyaları da inceleyen Karavit, bu işlerin de boş olduğuna karar vermiş. Çünkü Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği yüzünden üretici firmalar 1992 yılında üretimlerinin yüzde 25'ini toplamak zorundalar. Fakat bu kapları toplamak için altyapı yok. Kapları toplasa toplasa çingeneler toplar. Ama onlar içinde bir değer oluşturmuyor. Bir PET'çi kuruluş 20 boş PET kap için 3500 lira vereceğini açıkladı. Yani kap başına 17.50 lira. Günde 100 tane kap toplasalar 17.500 lira eder. Yani arabalarını doldururlar ama para kazanamazlar. Üstelik çöplüklerde daha kıymetli çöpler var.

Üstelik Caner'in garibine giden bir başka şey daha var. Örneğin, PET veya PVC kap ile aldığımız 1,5 litre suya ödenen 2.500 liranın 900 lirası kaba gidiyor. Yani, 1500 lira suya 900 lira da kaba ödüyoruz. Oysa aynı miktar suyu depozitolu şişelerle alsak fazladan kap parası ödemeyeceğiz.

Caner Karavit bu sonuçları bulduktan sonra kaplardan kurtulmanın asıl yolunun depozito uygulamak olduğuna karar vermiş. Bu düşüncesini anlatabilmek için de topladığı PVC kaplarla bir heykel yapmış. Caner protest heykeline "0.77 metreküp depozito" adını veren Caner, "Bu kaplardan iki şekilde kurtulmak mümkün. Birincisi onlardan heykel yapalım, ama en iyisi depozito uygulayalım" diyor. İngiliz ve Amerikalıların hazırladıkları rapor, Türkiye'deki kuruluşlara ve çevre bakanlığına ulaştırıld

Salı sobetleri

Yeşiller Partisi Şişli şu si'nde güncel politika içerecek "Salı Sohbetl 25 Şubat'da başlıyor. haftaki konu "Ortadoğu Türkiye". Konuşmac Türk gözüyle Abdurr man Dilipak ve yaba gözü ile Dr. Hüsnü Mal li. Düzenleme hakkı Yeşiller partisi MYK ü si Handan Akyüz'den b alınabilir. Telefon 259 25

Beton canavar

Park Sürmeli Oteli inşa yeniden yükselmeye baş dı. Bölge İdare Mahken sinin inşaatın devamı izin veren ve Beyoğl

Belediyesi'nin mühür söktürten kararından son yeniden, süratle deva eden inşaatın durdurulma için, Anakent Belediye Bölge İdare Mahkemesi'i itiraz etti. Görüşlerine ba vurduğumuz İstanbul An kent Belediyesi Huku Bürosu'ndan Avukat Hü ya Taşpulat, mahkemen yedi gün içinde kendile ne yanıt vermesi gerekti ni, fakat adliyelerde yığ lan dosyalar yüzünden k sürenin uzayabileceğir söyledi. Mahkemenin ye gün içinde bu başvuru yanıt vermesi gerekiyo Öte yandan Ayazpaşalıl rın "Beton Canavar"ın du durulması için açtıkları d ya yedi aydır sürüyor

GÜLER İLERİ...
İLERİ!...

Gazeteler çalkalanıyor... "İki muhalefet partisi tarafından hakkında gensoru önergesi verilen Devlet Bakanı Güler İleri kendini savundu. Dün yaptığı yazılı açıklamalarla harcamalarındaki usulsüzlüğün, deneyim eksikliğinden ve yanlış bilgilendirmeden kaynaklandığını belirten İleri, savunmasını, SHP ubunda ve TBMM Genel Kurulu'nda sürdürdü..." İleri, el işi için İstanbul'a gelen kocasının kiraladığı Merces otomobilin faturasını Çocuk Esirgeme Kurumu'na etmiş. Babasının ölüm ilan masraflarını, SHP'li delere verdiği yemeğin faturasını da aynı kurum ödemiş. u suçlamalar böyle uzayıp gidiyor. Sonunda İleri 261 milyon 515 bin lira geri ödeme yapmış. ANAP İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya İleri çin, "demek ki olay ortaya çıkmasaydı, bu paralar çalınış olacaktı" diyor.

Konuyla ilgili yorumlar muhtelif. Kimi diyor ki, "bir ürü politikacı ne yolsuzluklar yapmış, beş-on milyon ara için bu kadar gürültü koparılır mı?" Kimileri de dior ki, "bir yolsuzluk ortaya çıkara, bunun miktarı önemli değildir, ardon hata yapmışım diyerek dum düzeltilemez, haysiyetli bir inan hemen istifa eder." Herkesin orumu kendine. Bizce en küçük ir yolsuzluk dedikodusu çıktığına, insanlar aklanana kadar bulunuğu yerden istifa etmeli. Hala devletin parası deniz, yemeyen omuz" da mı kaldık yoksa?

Güler İleri bakan olduktan sona, yaptığı konuşmalar ışığında, nun kadın sorunlarından haberizliği ve feminizmin ne olduğu onusunda bile bir fikri olmadığı erekçesiyle, eleştirel bir yazı yazıştım. Sonra Ortaköy'deki Kara olları Tesisleri'nde, basına verdii yemekte birlikte oturduk, konuşık. (Bu yemeğin faturalarını kim ödedi acaba?) Yazıma ok üzüldüğünü, el birliğiyle bir şeyler yapabileceğini öyledi. Ama davetlilere yaptığı kısa konuşmada, iş alaını anlatırken, çocuklardan ve özürlülerden söz etti. Kaınlarla ilgili tek kelime etmedi. Sonra da, "hay Allah, adınları unuttum" dedi. Unuttu tabii, çünkü kadın sounlarıyla en küçük bir ilgisi yok. Ne yazık ki bilgisi de ok. "Öğrenirim, bana yardım edin" diyor. Ben de ne isarse kendisine yardım edebileceğimi söyledim o gün. Ama bunca sorun varken, bir "öğrenci"yi bakan yapmanın ne anlamı var. Bu konuya gönül vermiş, işin uzmanı olmuş, onca kadın varken.

Erdal İnönü de çok hoş! Kadın Sorunları Bakanlığı'nın kuruluş yasa tasarısının Meclis'e sevk edildiğini anımsatarak, bunun partilerinin bir başarısı olduğunu ve reform niteliğinde olduğunu anlatmış. "Bunu yaptığınız zaman elbette karşınıza bir takım direnişler ve bu hareketi saptıracak, bunun erdemini, Türkiye'ye getireceği üstünlükleri gözden uzaklaştıracak suçlamalar yapılacaktır... Tabii bu arada kadın sorunlarıyla ilgilenen arkadaşımızın bazı dikkatsizlikleri olmadı değil, ama bunlar herkesin başına gelebilecek şeyler..."

Tabii sayın İnönü, hele hele, Anadolu'nun bağrından koparak gelen, bakanlığının işleriyle yakından uzaktan ilişkisi bulunmayan, ama "kız"lığından beri, kocasının da izniyle aktif politikada bulunan insanları, gözü kapalı, sırf gösteriş olsun diye, bakanlıklara getirirseniz, bu herkesin değil ama sizlerin başına sık sık gelebilir. Dışarıdan içinize aldığınız, onca uzman kişi varken (gerek dış işleri, gerek ekonomi, gerek Kıbrıs uzmanı), kadın konusunda ve işinin uzmanı bir kişiyi dışarıdan içinize almayı neden düşünmüyorsunuz acaba? Kusura bakmayın ama, işte bu yüzden, kadın konularına gerçekten duyarlı olduğunuz konusunda kuşkularımız var. Yoksa yıllardır, bir kadın sorunları bakanlığı kurulması için mücadele veren bizler, şimdi bu bakanlığa neden karşı olalım?

Güler İleri yaptığı ağlamaklı konuşmaya şöyle başlamış, "Anadolu'dan halkın içinden gelen bir anayım..." Yetti artık bu Anadolu edebiyatı, analığın kutsallığı. Anadolu'nun bağrından kopup gelmek ve de ana olmak bir marifet değil. Hele hele politikada başarılı olmak için esas unsurlar hiç değil. Önce işinizi iyi yapmaya çabalayın, kocanızı Mercedes'le dolaştırmak sevdasından vazgeçin. Hatta, Anadolu'nun bağrından kopup gelen bir ana olarak, politik dünyamıza "iyi bir örnek" olmak için istifa edin. Önce aklanın, sonra derslerinizi iyi çalışın, belki İnönü sizi yine aynı bakanlığa getirir.

Yazımı Oktay Ekşi ile bitiriyorum, "... Güler İleri için gensoru veren politikacılar, özellikle ANAP'lılar ve Refah Partililer, İleri'nin yanlışları konusunda gösterdikleri duyarlılığı, ANAP iktidarı ve Refah partisinin sağladığı mali kaynaklar konusunda da gösterdiklerini söyleyebilirler mi?" ●

OPEL CORSA

YENİ BİR HEYECAN

Hayatı ve hareketliliği sevenler için yepyeni bir Opel! Opel Corsa 3, 4 ve 5 kapılı modelleriyle gençler ve hep genç kalanlar için tasarlandı. Küçük boyutları trafikte hareket ve park rahatlığı sunuyor. Öte yandan, iç mekânı Opel'in tüm konforuna sahip. 1.2 ve 1.4 litrelik motor seçenekleri, şehir içi ve şehir dışı yollarda büyük bir yakıt ekonomisi sağlıyor. Üstün Alman mühendisliğinin ürünü Opel Corsa ile yollarda yepyeni bir heyecanı sürecek, kalitesine kilometrelerce ve yıllarca güvenebileceğinizi göreceksiniz. Opel Corsa, Opel'in küçük devi.
Daha iyi bir seçim.
Daha iyi bir otomobil.

Opel'i şimdi görün!

OPEL. EURO '92
OFFICIAL SPONSOR

OPEL

NEW HAMPSHIRE

ABD / BAŞKANLIK MARATONU

Bush'a İHTAR

Bush, ilk ön seçimi kazandı ama, tek rakibi Buchanan'ın (Üstte) yüzde 40 oy alması mücadelenin çetin geçeceğini gosteriy

Başkanlık seçimi maratonunun ilk göstergesi olarak kabul edilen New Hampshire önseçimlerinde Bush'un, tek rakibi eski CNN yorumcusu Buchanan karşısında zorlanması Beyaz Saray'da korku yarattı. Bush'un esas kabusu ise, şimdilik aday olmayan New York valisi Demokrat Cuomo'nun ansızın seçimlere girmesi

Başkanlık seçimleri kasım ayında, ama önseçimler nedeniyle Amerika'da politik ortam şimdiden oldukça kızışmış durumda. Genelde ülkeyi yakından ilgilendirmesi gereken önemli politik sorunların, seks skandalları, kişilik tartışmaları ve televizyondaki seçim reklamlarının gölgesinde kaldığı Amerika'da, aynı senaryo bu kez de yeni ilavelerle tekrarlanıyor.

On ay süren başkanlık seçimi maratonunun "start"ı ve sonuçları açısından ilk göstergesi olarak kabul edilen New Hapmshire eyaletinin parti içi önseçimleri geçtiğimiz hafta yapıldı. Son 40 yıldır, New Hampshire yarışının galipleri hep müstakbel başkanlar oldular. Amerika'daki seçim sistemine göre, partiler, ey letlerde yapılan önseçimlerde yüksek oyu alanı partilerinin başk adayı olarak seçiyorlar ve bu pa içi önseçimlere yalnızca o parti kayıtlı seçmenler katılıyor.

Maratona beş adayla katılan D mokratlar arasında en yüksek oy yüzde 34 ile Massachusetts senatö Paul Tsongas alırken, Arkansas va si Bill Clinton yüzde 26 ile arkas da kaldı. Cumhuriyetçi Parti'de i Başkan Bush yüzde 57 ile önde k mayı becerdi ama tek rakibi. e CNN yorumcusu muhafazakar P rick Buchanan, Cumhuriyetçi oy rın yüzde 41'ini alarak beklenmey bir başarı elde etti. Başkan Bush' tekrar aday olması nedeniyle, Cu huriyetçi Parti'den fazla güçlü rak ler ortaya çıkmamıştı. Ama bu rağmen önseçimde Buchanan yüksek oranda oy toplaması herk şaşırttı ve Beyaz Saray'a korku sal

İFTE SKANDAL. Esas çekişmelerin yan ettiği Demokrat cenahta ise, eçim kampanyalarının başladığı k ayınından beri, yarışı beş Dekrat aday arasında sürekli önde irmüş olan Bill Clinton bir seks ndalı ve Vietnam savaşı anıları ünden, New Hampshire önselerine bir hafta kala liderliği Yuasıllı Paul Tsongas'a kaptırdı ve öneçimde kaybetti.

Ocak ayı sonunda, bir kabare şarısının, New Hampshire'da çıkan magazin gazetesine, Cilton'ın 12 lık metresi olduğunu açıklaması alığı oldukça karıştırdı. Cilton'ın kiyi ısrarla yalanlaması ve karısıı tüm gezilerinde bulunup destek rici konuşmalar yapması da yeterolmadı.

Clinton, tam seks skandalını utturmaya çalışırken, bu sefer son rece ciddi olan ABC televizyonu, ayın 1969'da bir subaya yazmış duğu mektubu, "Vietnam'a gitmeek için çevirdiği dolapları ispatlağı" gerekcesiyle yayınladı. Clinn'ın "o zamanlar Amerikalıların ğunluğu gibi ben de savaşa karydım, o yüzden gitmek istemiyorım" demesi de, onu aklamak bir ına, kamuoyunun gözünde prestijidaha da düşürdü. Clinton, Körfez avaşı zaferinin, Vietnam'la yerleşiş olan savaş karşıtı olma modasını lip yerine "vatan için savaşmak ıtsaldır" değerini getirdiğini kavraımamış olmasının kurbanı oldu.

BİRAZ DA CİDDİ MESELELER. Clinton'un skandalları bir yana, ülkenin geleceği ile ilgili bazı önemli sorunlar da tartışılmıyor değil. Amerikan ekonomisinin içinde bulunduğu durgunluk ve bu durumdan kurtulmanın yolları en can alıcı konu seçim kampanyasında. Demokrat adaylar, Başkan Bush'un bir ay kadar önce sunmuş olduğu ekonomik önerileri yetersiz bulduklarını sürekli tekrarlıyorlar. Demokratlar'ın önerdiği ortak çözüm ise, hükümetin alt yapıya büyük yatırımlar yaparak durgun ekonomiyi canlandırması.

Uzun zamandır kamuoyunu meşgul eden sağlık, eğitim, vergilendirme ve dış ticaret konuları da önseçim ajandasında yer alıyor. Amerika'da sağlık masrafları o kadar yükselmiş durumda ki, kronik bir hastalığa yakalanıp sürekli tedavi görmek, yüzbinlerce doları gözden çıkarmak demek... Ayrıca, tedavi masraflarını karşılayan sağlık sigortası, kişinin işine bağlı olduğundan, işsiz kalmak, sağlık hizmetlerinden mahrum olmak anlamına geliyor. Sağlık sorununa en radikal çözüm, Demokrat aday California eski [illegible] Edmund Brown tarafından öneriliyor. Brown, hükümetin tüm vatandaşlarına ücretsiz sağlık sigortası sağlaması gerektiğini savunuyor. Başkan Bush, bu planı "sosyalist" bir fikir olarak nitelendirdi. Ancak, bu sistemin komşu ülke Kanada'da yıllardır uygulandığını herkes biliyor.

Vergi konusunda Bill Clinton, orta tabakanın vergi oranının düşürülmesini ve yıllık geliri 200 bin dolar üzerinde olanlardan daha yüksek oranda vergi alınması gerektiğini savunurken, Paul Tsongas, Başkan Bush ve Cumhuriyetçi Parti'nin çok sevdiği "kapitalden kazanılan paranın vergilendirilmemesi" savını benimsiyor.

Son bir-iki aydır moda olan, Amerika'nın bozuk ekonomik durumundan Japonları sorumlu tutma stratejisi de seçim kampanyasında oldukça iyi iş görüyor. Japonya, kendi ürünleri Amerika'ya kolaylıkla girerken, Amerikan ürünlerine kapılarını tam açmadığı için suçlanıyor. Bu suçlamaların öncülüğünü Başkan Bush yapıyor olsa da, Demokrat adaylar da ondan geri kalmıyorlar.

BUSH'UN KORKULARI. Başkan Bush, geçtiğimiz haftaya kadar önseçimlere Demokratlar kadar önem vermedi, çünkü Cumhuriyetçi partiden karşısında yalnızca politik tecrübesi olmayan eski gazeteci Patrick Buchanan vardı. Buchanan'ın New Hampshire'de oyların yüzde 40'ını alması da "hükümetten hoşnut olmayan Cumhuriyetçilerin Bush'a gönderdiği mesaj" olarak nitelendi. Ki

arizmatik bir kişiliğe sahip New York Valisi Cuomo er an Demokrat Parti'den adaylığını koyabilir. Bu da, ek çok kişiye göre Bush'un sonu demek

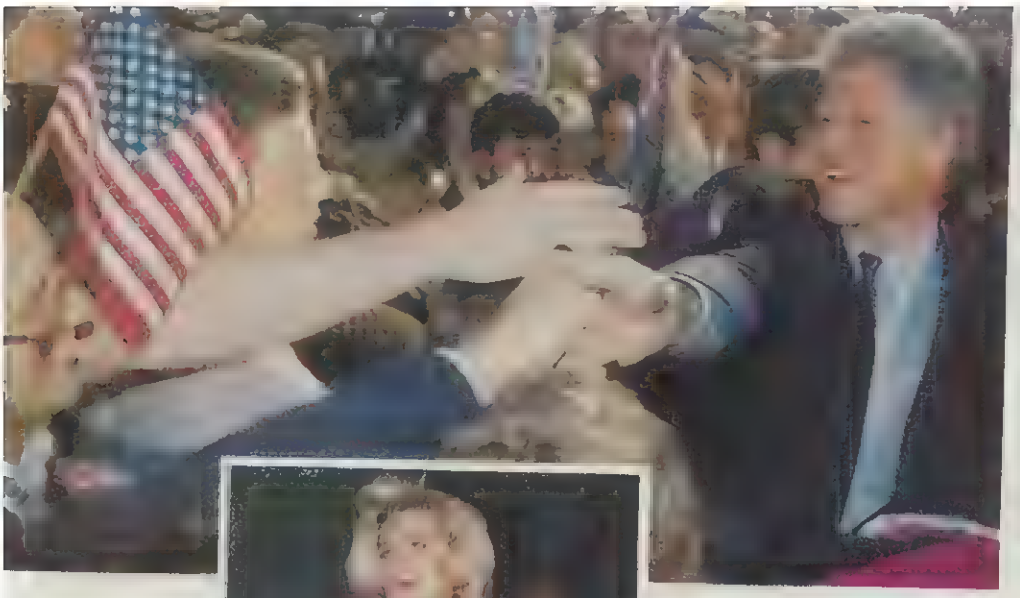

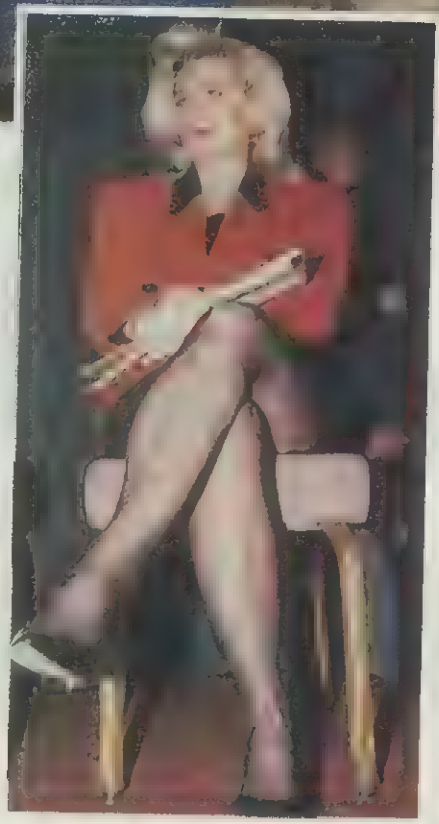

Şarkıcı Gennifer Flowers'la (yanda) ilişkisinin ortaya çıkması Demokrat aday Clinton'un (üstte) durumunu sarstı. Ve bundan rakibi Yunan asıllı Tsongas (üste solda) kazançlı çıktı

sacası Bush için önseçim, Buchanan'la çekişme değil, son iki-üç ayda yüzde 50'nin altına düşmüş olan halk arasındaki onay oranını yükseltme çabası. Ama, Bush'un zayıflığı sayesinde güçlenen Buchanan'ın giderek daha tehlikeli hale gelebileceği görülüyor.

Tabii, New Hampshire önseçimlerine katılmamasına rağmen başka eyaletlerde Cumhuriyetçi parti önseçimlerine katılacak olan, eski Klu Klux Klan lideri David Duke'u da unutmamak gerek. Duke, Louisiana eyaletinde valilik seçimini kazanamamış olmasına rağmen, aldığı yüksek oy oranıyla tüm ülkeyi, daha ılımlı olan Cumhuriyetçiler de dahil, korkutmuş durumda. Ülkenin sorunlarının fakirlere (zenciler arasında fakirlik, diğer etnik gruplara göre daha yüksek oranda) sağlanan sosyal yardımlar yüzünden meydana geldiğini savunan Duke, zaten tamamen hiç bir zaman yok olmamış olan ırkçılığın, bu sefer iki ana partiden birinden başkan adayı olmaya çalışan biri tarafından savunulabileceğini ortaya koyduğu için korku verici.

Aşırı muhafazakar Buchanan ve ırkçı Duke, önseçimlere katılmalarıyla, Başkan Bush'un, Cumhuriyetçi Parti'nin muhafazakar taraftarlarını kaybetmemek için sağ kanada yönelmesine neden oluyorlar.

Yine de Başkan Bush'u asıl korkutan ne iki Cumhuriyetçi rakibi, ne de Demokrat adaylar. Asıl korkusu tüm ısrarlara rağmen Demokrat Parti'den adaylığını koymamış olan New York valisi Mario Cuomo.

Cuomo, henüz aday olmamasına rağmen, hemen herkes tarafından Bush'a karşı en güçlü rakip olarak görülüyor. Cuomo'nun kendi isteği dışında, onun adına açılan önseçim kampanyası, aday olmadığı halde New Hampshire'da Demokrat oyla-

rın küçük bir oranını alı
nı dahi sağladı. New
valisi, eyaletin bütçesi k
sunda, Cumhuriyetçileri
ğunlukta olduğu eyalet s
tosuyla anlaşamadığı için
çimlere katılmayaca
açıklamıştı. Bir çok yo
cu, bütçe konusunda a
maya varıldığı anda
mo'nun seçime katılabil
ğini söylüyor. Bu da Bus
sonu olarak değerlendi
yor.

LİDER DEĞİL AKTÖR. Ama t
Bush'un gene de çok k
masına gerek yok. "Term
tor" filmlerinin ünlü ak
Arnold Schwarzenegger
kasında oldukça Sup
man'dan bile korkmaması laz
Başkan Bush'un samimi arkad
olan Schwarzenegger da, çorb
katkıda bulunmak için Bush'un b
konuşmalarına katılıp desteğini
lirtti.

Ciddi konular, kamuoyunun i
sini biraz çekse de, seçilmek ya
seçilmemek meselesi daha
adayların televizyonda yarattığı ir
ja dayanıyor. Önseçim kampanya
nın ilk yedi haftasında adaylar, te
vizyon reklamları için toplam 2 m
yon 425 bin dolar harcadılar.
reklamlara, haberlerde ve sohl
programlarında görüldükleri süre
de katılırsa, adaylar her gün saatl
ce meşgul ediyorlar ekranı. TV r
lamları için en çok para harcama
korunu şimdilik 540 bin dola
Tom Harkin elinde tutuyor. Başk
olduğu için zaten haberlerde süre
görünen Bush dahi, yedi hafta
reklamlara 360 bin dolar yatırı
durumda.

Birbirinden ilginç adayları, s
derece profesyonel TV reklamla
skandalları ve azıcık da olsa poli
tartışmalarıyla Amerika'nın başk
lık seçimleri oldukça canlı geçiy
Amerikalı seçmen henüz ülkenin
runlarını hangi adayın çözebilec
konusunda pek fazla fikir yürüte
yor, ama zaten bu hep ikinci pla
seçimlerde. Birinci planda iyi li
değil, iyi aktör olmak geliyor. Bi
da, Reagan gibi aktör olmadığ
hayıflandığı için olsa gerek, Schw
zenegger'i bu eksikliğini doldurm
üzere yanında taşıyor...

Yalman ONARAN / NEW YO

usavi'nin cenaze töreninde Hizbullah taraftarları intikam yemini ettiler ve Güney Lübnan'ı bir anda yine ateş sardı

)RTADOĞU / BARIŞA BİR TAŞ DAHA

Şamir'in kanlı senaryosu

lizbullah lideri
lusavi'nin öldürülmesi,
on zamanlarda
evşeklikle suçlanan
srail ordusunun "parlak"
ir çıkış yapma ihtiyacı ve
gal altındaki topraklarda
ilistinlilere tavizkar
avranmakla suçlanan
amir'in seçim öncesi
ararlılık gösterisi olarak
eğerlendiriliyor. Ancak
onuçları tüm bölge
alklarına yine pahalıya
atlayacak

Üç İsrail askeri Tel Aviv yakınlarındaki Galed askeri kampına giren üç kişi tarafından, balta, tırmık ve bıçaklarla gece uykularında öldürülmüştü. Ertesi gün aşırı sağcılar ve basın veryansın etmeye başlamıştı. Bu, İsrail ordusu için büyük bir skandaldı, tedbirsizliğin, ihmalin ordu içinde başını alıp gittiğini gösteriyordu. Ayıptı, soruşturma açılmalıydı. Nasıl olur da bir askeri birim kendini savunmaktan aciz olurdu? Şamir bile sözünü sakınmıyor, zaten bir süredir işgal altındaki topraklarda "gevşek" davranmakla suçlanan orduyu o da, "bu büyük bir ihmaldir" diye eleştiriyordu.

rail'e girerek altı kişiyi öldürmelerinden bu yana İsrail topraklarında askerlere karşı girişilen en büyük saldırıydı. Göze bir kaç göz, dişe birkaç diş almaya alışık İsrail ordusunun "parlak bir intikam"a ihtiyacı vardı. Ve de hemen...

Ertesi gece derhal helikopterlerle Güney Lübnan'daki iki Filistin mülteci kampına saldırılar düzenlendi: İkisi çocuk, biri kadın dört ölü, on yaralı... Ama İsrail'e yönelik saldırılardan sonra, Filistin mülteci kamplarının bombalanması artık rutin bir işti ve neredeyse Pavlov'vari bir tepki haline gelmişti. Daha "parlak" bir şeyler gerekiyordu.

Bir kaç saat sonra bu da geldi. İsrail helikopterleri bu kez Güney

rında bir araç konvoyuna saldırarak İran yanlısı Hizbullah örgütü lideri Şeyh Abbas Musavi'yi, eşi ve oğlunu öldürdü. Ve ayrıca 10 ölü, 12 yaralı. Tam da Ortadoğu barış görüşmelerinin başlamasına bir hafta kala...

NİSPETEN ILIMLI. Musavi'yi bulmak, öldürmek İsrailliler için çok zor olmamıştır. Ama bundan sonra bölgede yaşanacaklar da hiç kimse için kolay olmayacak. Hizbullah liderinin öldürülmesi, İsrail halkına ve ordusuna biraz moral sağladı belki ama, Şii örgütün saflarında moral bozukluğu yaratacağını da düşünmek yersiz. Aksine, cenaze töreni sırasında, intikam ve cihadı sürdürmek için edilen yeminler, barış umutlarını bastırır nitelikteydi. Nitekim çok geçmeden Hizbullah'ın intikam roketleri İsrail mevzilerini vurmaya, bir süre sonra da İsrail tank birlikleri Güney Lübnan'daki güvenlik kuşağını geçerek örgütün üslendiği bölgeleri ele geçirmeye başladı.

İran yanlısı Hizbullah örgütü, İsrail'e ve Batı'ya karşı girişilen terör eylemleri, intihar saldırıları ve adam kaçırma olaylarıyla adını duyurdu. Bu yüzden de İsrail için "meşru" bir hedef olduğu kadar, Batı'nın da Musavi'nin öldürülmesine gözyaşı dökmesi beklenemezdi. Ne var ki, Musavi 1990 yılında, Tahran tarafından Hizbullah örgütünün liderliğine getirildiğinde, Batılılar onu nispeten "ılımlı" kanadın temsilcisi olarak görmüştü. Batı'ya bir nebze yakınlaşmak isteyen İranlıların Lübnan'daki uzantısıydı.

Şamir seçim öncesi kararlılığını göstermek isterken bölgeyi yeniden kana buladı

Nitekim, Musavi dönemi, yeni adam kaçırma değil, aksine en çok rehinenin serbest bırakıldığı dönem olmuştu. Ölümünden sonra örgüt içinde daha radikal olan kanadın ağırlık kazanma tehlikesini hesaba katmayışı, Şamir'in senaryosundaki aksaklığı daha doğrusu dargörüşlülüğü gösteriyor. Örneğin, Hizbullah'ın önde gelen simalarından biri olan ve bundan sonra ağırlığının artmasından korkulan Şeyh Suphi Tufeyli'nin, örgüt eylemlerini Güney Lübnan'ın dışına taşırmaktan yana ve adam kaçırma olaylarında özellikle etkili olduğu ileri sürülüyor. Zaten intikam ve savaş ateşinin bu kadar körüklenmesinden sonra, en radikal ve en sert kanadın işbaşına geçmesi artık kaçınılmaz. Yeni Hizbullah lideri Hasan Nasrullah'ın daha şimdiden yolu böylece çizilmiş oldu: "İsrail'in saldırılarına yüz misliyle cevap vereceğiz ve pazarlığa oturmayacağız."

SEÇİM YATIRIMI. Musavi'nin öldürülüşü, İsrail ordusuna prestij kazandırmasının yanı sıra, aşırı sağ tarafından işgal altındaki topraklarda Filistinlilere tavizkar davranmakla eleştirilen Başbakan İzak Şamir'in, seçim öncesi bir kararlılık gösterisi olarak da değerlendirenler var. ABD'nin zoruyla ayaklarını sürüye sürüye Madrid Barış Konferansı'na ve sonraki buluşmalara giden Şamir'in, bu saldırı nedeniyle görüşmelerin aksaması pek umurunda olmasa gerek. Suriye, Lübnan ve Filistin heyetinin, bu hafta Washington'da yapılacak barış görüşmelerine katılmaktan vazgeçmesi ise İsrail parlamentosunda Şamir'e eleştiri yöneltilmesini gerektirecek bir konu değil. Aksine böyle bir şey gerçekleştiği takdirde, İsrailliler ve dolayısıyla Şamir hükümeti, barış isteyen bir taraf olarak hazır ve nazır bir vaziyette Washington'da bulunurken, diğerleri yani zaten barış istemeyen Araplar görüşmeleri aksatmış olacaklar.

Yine de Şamir için bu kısa vadeli yararlarının dışında, Musavi'nin öldürülmesinden kim ne kazandı diye sorulduğunda, İsrailliler ya da Araplar diye cevap vermek mümkün değil. Olsa olsa, gerek Hizbullah, gerek İsrail'deki en sertlik yanlıları bundan bir takım yararlar umabilirler. Yani yine savaş barışı altetti.

Hizbullah'ın içinde bir "ılımlı"

Peygamber soyundan geldiği göstermek amacıyla siya kavuğuyla dolaşan Şeyh Abba Musavi, 1952 yılında Lübnan'ı doğusunda Nebaşit kentinde doğ du. Şiilerin çoğunlukta olduğ Irak kenti Necef'teki Şii Medrese sinde Humeyni'nin öğrencisi ola rak dini eğitim gören Musavi ora da onun fikirlerinin etkisi altın girdi. 1982'de, İsrail'in Güne Lübnan'ı işgal etmesinden sonra Humeyni yanlısı bir rejim içi mücadele etmek amacıyla Hiz bullah örgütünün kuruluş çalış malarına katıldı. Hizbullah örgü tü, adını ilk kez Sayda'da üç İsra askerini öldürerek duyurdu 1983'te, Beyrut'taki Amerikan el çiliğinde 241 kişinin ölümüyl sonuçlanan intihar eylemi de ör güte atfedildi. Lübnan'daki İsra birliklerine düzenlediği intiha saldırıları ve adam kaçırma ey lemleriyle Hizbullah adı hep gür demde kaldı. Musavi, "tabii lider Ayetullah Hüseyin Fadlallah'ı 1990'da artık sadece dini liderli yapacağını açıklamasından sonra Tahran'daki bir toplantıda örgü tün genel sekreterliğine seçild Batılılar tarafından nispeten dah "ılımlı" olarak değerlendirile Musavi, Batılı diplomatlarla reh ne pazarlığını bizzat yürüttü.

ABD / CİNSEL YÖNELİM VE GENETİK

Eşcinsel mi doğdular?

aba baskısından mı, ana sevgisinden mi derken, BD'li bilim adamı Simon Le Vay çıktı, eşcinselliğin enetik olduğunu kanıtlayan bir araştırma yaptı. şcinsellere azınlık statüsü tanınmasından, şcinselliğin "solak olmak gibi doğal bir şey" olduğuna adar binbir fikir uçuşuyor ortada. Newsweek dergisi, şcinselliğin kaynağı ile ilgili tartışmaları yeniden ündeme getirdi

Doug Barnett, 28 yaşına kadar hayatını heteroseksüel olarak sürdürdü. Erkeklere belli belirsiz bir çekim duyardı ama, üstüne titreyen ailesi, spora duyduğu ilgi ve kadınlarla kurduğu düzenli işki, eğilimlerini sorgulamasını gerekz kıldı. Günlerden bir gün hayret veri- bir şey oldu... Aynı yumurta ikizi lan kardeşi, eşcinsel olduğunu söyledi oug'a. Cinsel yönelimin genetik oldu- una inanan Doug, kardeşinin eşcinsel lduğunu öğrendikten sonra kendini orgulamaya başladı. "O eşcinselse... şcinsellik genetikse... Biz aynı yumur- ikiziysek..." En sonunda "seçim"inin olacağını kestirebilmek için hayatın- a bir erkekle birlikte oldu. "İlk kez ınlar çaldı. Eşcinsel ilişki çok daha tatın ediciydi" dedi bu "ilk"in ardından. ir yıl sonra da, ikizler, ailelerine eşcin- l olduklarını söylediler.

Simon Le Vay, 12 yaşındayken eşnsel olduğunu biliyordu."Hanım evla- " bir çocuktu. Babasıyla düşmanca bir işkisi, annesine de güçlü bir bağlılığı ardı. Le Vay, Freud'un eşcinsellik tanı- uygun bir çocukluk geçirdiğini de edemiyor, "Oğullarına karşı düşmanca tavır alan babalar evlatlarını eşcinsel yapmıyorlar, oğullarının "erkeksi olmayan" tavırlarını görüp, düşmanca davranmaya başlıyorlar".

Şimdi Kaliforniya'daki Salk Enstitüsü'nde nöroloji uzmanı olan Le Vay, geçen yıl aralarında 19 eşcinselin de bulunduğu 41 kadavranın beynini inceleyerek yaptığı araştırmada beyinde cinsel aktiviteyi yönettiğine inanılan bölgenin eşcinsellerde, heteroseksüellere oranla yarı yarıya küçük olduğunu saptadı. Bu, bugüne kadar yapılanların içinde, eşcinsellerin farklı olmayı seçmediklerini, doğuştan farklı olduklarını kanıtlayan ilk araştırmaydı.

Doug Barnett, bu davaya hizmet için kendine düşeni yaptı. Northwestern Üniversitesi'nden psikolog Michael Bailey ve Boston Tıp Fakültesi'nden psikiyatrist Richard Pillard tarafından gerçekleştirilen eşcinsel ikizlerle ilgili araştırmaya katıldı. Le Vay'inkinden bir kaç ay sonra, geçen Aralık'ta yayımlanan bu araştırma, aynı yumurta ikizlerinden

Beyindeki farklılık mı eşcinselliğe neden oluyor, yoksa eşcinsellik mi, beyinde farklılığa?

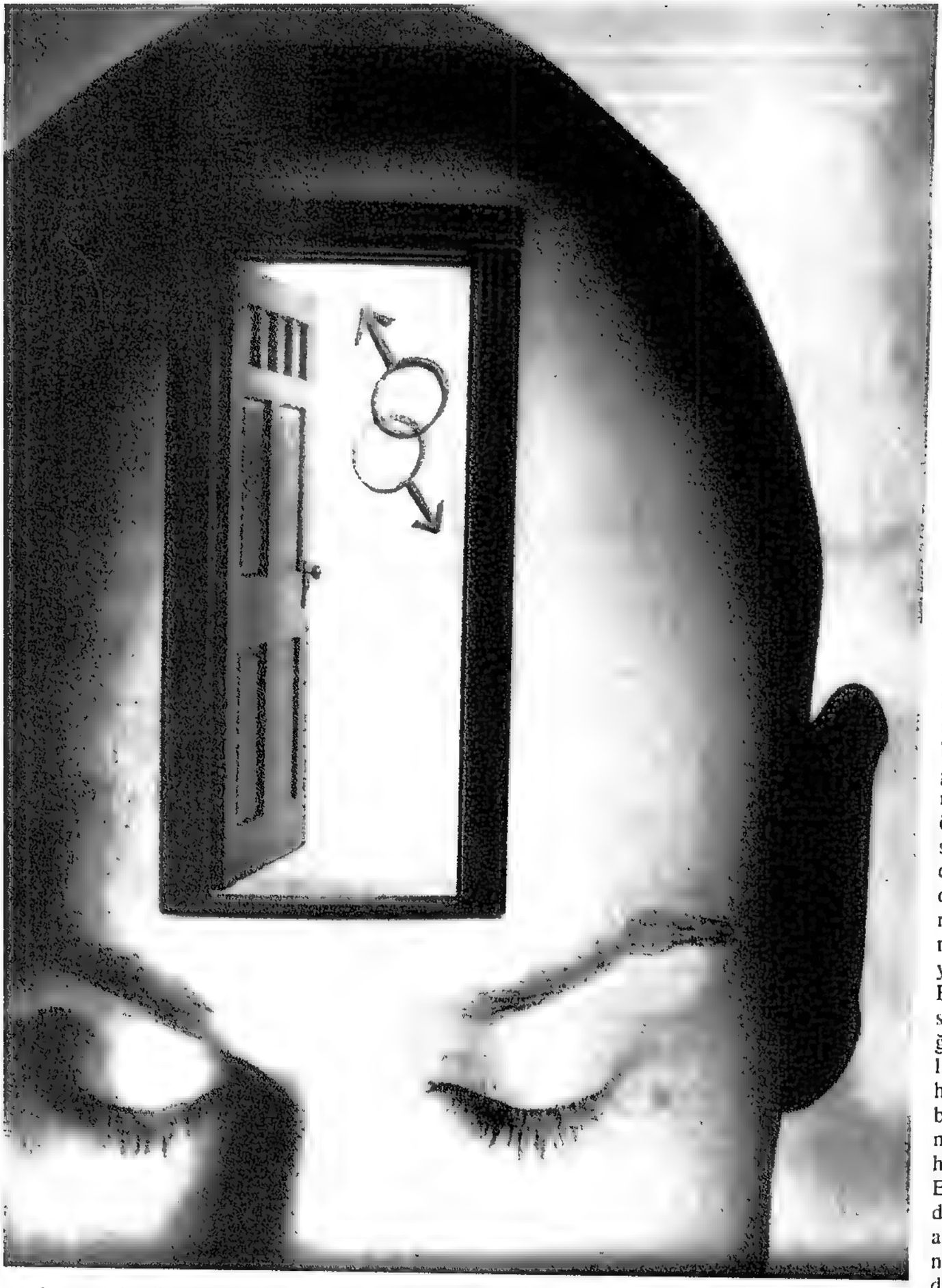

durumunda, diğer ikizin ayrı yumurta ikizine göre üç kez daha fazla eşcinsel olma olasılığı olduğunu ortaya koydu. Böylece, aynı yumurta ikizlerinin paylaştığı genetik yapının cinsel seçimlerini etkilediği bilimsel olarak ortaya kondu.

ABD'deki bu iki araştırmada kanıtlanan gerçek, eşcinselliği seçenler üzerindeki yetişme koşullarından, ya da çevreden kaynaklanan etkilerin rolünü en aza indirgiyor. Eşcinsellerin, eşcinsel olarak doğduklarının bilimsel temele oturtulması, yüzyıllardır onlara karşı varolan nefreti yokedebilir. San Fransiskolu eşcinsel gazeteci yazar Randy Schilts, "Bu araştırmalarla, eşcinsel olmanın so-

lak olmak
bir şey old
belirlendi, k
edildi zaten
tan beri bu
böyle kabul e
mesi gerekiy
du" diyor.

EŞCİNSELLERE AZINLIK STATİ

Son bulgu
yüzyıllardır
ren tartışm
çözümlemek
rine, arttırdı.
zı bilim adam
rı, Le Vay'ın
yinsel farklılı
ilgili bulguları
şaşırtıcı olma
ğını söylüy
Johns Hopki
Üniversitesi p
kologlarında
John Mone
"Cinsel yöne
min kaynağı ta
ki beyindir. A
sorun, sinyalle
beyne nered
gittiğidir. Ka
nakları doğu
öncesinde, som
sında ya da ç
cukluk dönemi
de mi aramak g
rek, bilmedikle
miz bunlar" d
yor.

Eşcinseller ar
sında eşcinsell
ğin kromozor
larda başladı
hakkındaki ye
bulgulara sev
nenlerin sayı
hiç de az değ
Eşcinseller b
durumda ABD'
azınlıklara tan
nan yasal hakla
dan kendilerin
de yararlanacaklarını düşünüyorla
Dr. Richard Pillard, "Cinsel yöneli
genetikle ilgili bir şeydir, hata değ
hele hele sizin hatanız hiç değil" d
yor.

Bazı bilim adamları, eşcinsell
gibi karmaşık bir olaya bir tek gen
neden olabileceğine inanmanın sa
lık olduğunu söylüyorlar. Amerik

usal Sağlık Enstitüsü de dahil olak üzere, eşcinselliğe neden olan nler üzerine ABD'de hali hazırda ı az üç araştırma yapıldığı biliniır.

Genlerin cinsel yönelim üzerinde kili olduğu tam anlamıyla kesinlerse, ana karnındaki fetusun da "eşnsel gen" taşıyıp taşımadığı saptabilir. Böylelikle, Nazilerin yaptıkrından hiç de farklı değil ama, eşnsel bebeklerin daha doğmadan öldürülmeleri bile gündeme gelebilir. ir anne, bebeğinin eşcinsel olduğuu öğrendikten sonra onun öldürülnesini isteyebilir mi? Lezbiyen ve şcinsel Aileleri Federasyonu müürü Laurie Coburn, "Hiç bir ebeeyn, çocuğunun yaşamında kendiine sorun çıkaracak bir faktörle lünyaya gelmesini istemez" diyor.

LEZBİYENLERİN SEÇİMİ İDEOLOJİK. Eşcinselliğin kaynağına ilişkin tarışmalara, lezbiyenler farklı tepkiler gösteriyorlar. Lezbiyen kadınlar, cinsel seçimlerinde feminizan yaklaşımlarının da rolü olduğunu söylüyorlar. Bu konuda yapılan tartışmalar, eşcinselliğin menşei bu anlamda onları pek de ilgilendirmiyor. Lezbiyen haber dergisi Deneuve'ün genel yayın yönetmeni Frances Stevens, bireysel geçmişinin son bulguları doğruladığını, ilk günden beri kendini eşcinsel hissettiğini söylüyor. "Fakat, benim kafamda yanıtlanmayan sorular var. Eğer eşcinsel bir erkeğin hipotalamusu daha küçükse, beynin diğer yerleri de mi daha küçük, yoksa heteroseksüel erkeklerinkiyle aynı boyutta mı?" Bu, gerçeklen de araştırmacıların incelemesi gereken bir konu.

Eşcinseller, bu araştırmalarda norm olarak heteroseksüelliğin alın-

Nöroloji uzmanı Simon Le Vay

Lezbiyen Haber Dergisi Deneuve'nin Yayın Yönetmeni Frances Stevens

masına karşı çıkıyorlar. San Francisco Devlet Üniversitesi profesörlerinden ve "Journal of Homosexuality"nin yönetmeni John de Cecco, sınıfta eşcinselliğin nedenlerini tartışırlarken bir öğrencinin, "Kimin umrunda?" dediğini ve sınıfın alkışa boğulduğunu söylüyor.

Eşcinseller yüzyıllar boyu ya aşağılandılar, ya ikinci sınıf insan muamelesi gördüler, ya da horlandılar. John Boswell, 1980 tarihli "Hıristiyanlık, Sosyal Tolerans ve Eşcinsellik" adlı kitabında 13. yüzyıldan beri eşcinsellere karşı davranışın değişmediğini söylüyor. Ne mi olmuştu 13. yüzyılda, Saint Thomas Aquinas, onları hem doğaya aykırı, hem de tehlikeli olarak nitelendirmişti.

Sigmund Freud'la başlayan çağımızın cinsellik anlayışında ise psikiyatristler eşcinselliğin köklerini erken çocukluk dönemindeki bilinç dışı çatışmalarda aradılar. Eşcinselliğe, psikolojik sorunların dışavurumu olarak yaklaşan bilim adamlarından sonra, ilk kez Le Vay cinsel farklılıklar için beyni araştırmaya başladı.

KÖRÜN PARMAĞI GİBİ. Le Vay'in araştırmasından sonra ortaya çıkan sorulardan biri de, cinsel yönelimin beyni etkileyip etkilemeyeceği. Sonradan görmemeye başlayanlar üzerinde yapılan bir araştırmaya göre, körlerin okumada kullandıkları parmağı kontrol eden beyin bölgesi önceki duruma oranla gelişiyor. Bundan hareketle, beyindeki farklılığın eşcinselliğe neden olduğu değil, tam aksine eşcinselliğin, beyinde farklılık yarattığı söylenebilir mi? Şimdilik, tüm bu tezler ve anti-tezler biraz havada ve muğlak bir görünüm sergiliyorlar.

Le Vay de yaptığı araştırmanın aksayan yanları olduğunu kabul edi-

kadavralardan oluşması ve cinsel geçmişleri hakkında Le Vay'ın elinde çok az veri olması bu aksaklıkların başında geliyor. Eşcinsel erkekler, sekste pasif mi, yoksa aktif rol mü üstleniyorlardı? Aralarında biseksüel olan var mıydı? Böylesi bir araştırmanın belkemiğini oluşturacak soruların bile yanıtlanmamış olması Le Vay'ın "bilimselliğine" gölge düşürüyor. Le Vay, açığını gidermek için düşünmeye şimdiden başlamış, bundan sonraki araştırmasını MRI (magnetik yankı imgelemi) tekniğini kullanarak yaşayan insanların beyinleri üzerinde yapacağını söylüyor. "Cinsel yönelimin kültürel bir konu olduğu konusunda çok şüpheliyim" diyor. Ve şüphesini doğrulamak için çalışmayı hiç bir zaman bırakmayacağını hissettiriyor.

Bailey ve Pillard'ın ikizler üzerinde ortaklaşa yaptıkları araştırmanın sonuçları da bir hayli şaşırtıcı. Araştırmada kullanılan aynı yumurta ikizi deneklerin yüzde 52'sinde her iki kardeş de eşcinsel olmasına rağmen ayrı yumurta ikizi kardeşlerin sadece yüzde 22'sinde her iki kardeşin birden eşcinsel olduğu saptanmış. Ayrı yumurta ikizlerinin, aynı yumurta ikizlerine oranla daha zayıf genetik bağlara sahip oldukları herkesçe malum. Bununla birlikte, ikiz olmayan kardeşler üzerinde yapılan araştırmada, deneklerden sadece yüzde 11'inde kardeşlerden biri eşcinselse, diğer kardeşin de eşcinsel olduğu saptanmış.

Baskıcı anne, uzak baba teorilerinin gerçekle alakası olmadığı, hem fen bilimleri, hem de sosyal bilimler açısından ortaya konuyor. ABD, Orta Amerika, Filipinler gibi birbirinden farklı kültürlerde eşcinselliği araştıran Frederick Whitam, "Eşcinsellik, aynı türden davranış tarzlarıyla ve aynı oranlarda ortaya çıkıyor. Bu, biyolojik olduğunun göstergesidir" diyor.

Peki eşcinseller için, eşcinsel olmalarına neden olan şeyi öğrenmek gerçekten önemli mi? Whitam, önemli olduğunu düşünüyor. "Eşcinsellerin, eşcinsel olarak doğduğunu öğrenmek her şeyden önce suçluluk duyan aile bireylerini rahatlatacaktır. Ayrıca toplum eşcinsel öğretmenlerden, doktorlardan endişe etmenin yersiz olduğunu fark edecektir" diyor. ●

TRİNK

Şimdi su faturası ödeme zahmetinden kurtuluyorsunuz. Bu görevi bankanıza veriyorsunuz... Üstelik bankaya bile gitmiyorsunuz.

İster bankanıza telefonla talimat veriyorsunuz. Bir kaç tuşa basıyorsunuz. Su faturanız anında ödeniyor... TRİNK!

İster banka kartınızı kullanıyorsunuz. Kendi hesabınızdan size verilen özel hesap numarasına anında havale yapıyorsunuz. Bir kaç tuşla... TRİNK!

İster aylık sabit ödeme olanağından yararlanıyorsunuz. Bankanız bir yıl önceki su faturalarınıza orantılı olarak her ay sizin adınıza ödemenizi otomatik olarak yapıyor... TRİNK!

Günün 24 saati, yılın 365 günü istediğiniz an, istediğiniz şekilde ödeme yapıyorsunuz... TRİNK!

İSKİ TRİNK! şimdi Pamukbank'ta, yakında diğer bankalarda.

DAĞLIK KARABAĞ

Olumlu adımlar

Dağlık Karabağ bölgesinde Azerbaycan birlikleri ile Ermeni militanlar arasında haftardır süren kanlı çatışmaları sona irmek amacıyla iki ülkenin dışişi bakanları Sadık Sadıkov ile Raf Hovanisyan geçtiğimiz perşembe nü Moskova'da masaya oturdular. örüşmeler sırasında, Türkiye ve ızakistan'ın da Rusya'nın yanısıra rüşmelere arabuluculuk etmesinin alındığı, ancak kabul edilmediği dirildi. Rus diplomatik kaynakları afından açıklandığına göre, Azerycan heyeti Türkiye'nin arabululuk etmesini önerdi ama, Ermeni buna karşı çıktılar.

Toplantının ardından taraflar, yayınladıkları ortak bildiride bölgede çatışmalar devam ederken müzakere olamayacağını belirterek, hemen ateşkes ilan edilmesi ve yerleşim bölgeleri üzerindeki ablukanın kaldırılması konularında görüş birliğine vardılar. Gözlemciler, bu belgenin işlerlik kazanmama olasılığının yüksek olduğunu belirtiyorlar. Görüşmeler bittikten sonra düzenlenen basın toplantısında konuşan Ermenistan Dışişleri Bakanı Raffi Hovanisyan, bugünkü görüşmelerde sorunun Ermenistan meselesi değil, Azerbaycan'la Dağlık Karabağ "Cumhuriyeti"nin içişleri olduğunun anlaşıldığını söyledi. Bu açıklama Azerbaycan tarafından olumlu bir gelişme olarak karşılandı.

GEÇEN HAFTA

Tutuklamalar sürüyor

Cezayir Yüksek Devlet Komitesi Başkanı Muhammed Budiaf, ülkedeki olağanüstü hal uygulaması sırasında tutuklama kamplarına beş ya da altı bin kişinin gönderildiğini söyledi. Daha önce yaptığı açıklamalarda 10 bin civarında tutuklunun bulunduğunu yalanlayan Budiaf, kamu düzenini tehdit eden herkesin tutuklanabileceğini belirtti.

Hırvatistan'a Barış Gücü

Hırvatistan'da Sırp azınlık ile Hırvatlar arasında barış anlaşması imzalanması konusundaki uyuşmazlık üzerine Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Butros Gali, bölgede barışın sağlanması için Hırvatistan'a 14 bin kişilik BM Barış Gücü yerleştirilmesi çağrısında bulun- [illegible] sunduğu rapora göre, bölgede savaşan tarafların onay vermelerinin ardından gönderilecek olan Barış Gücü, en az bir yıl süreyle bölgede görev yapacak. Bu arada AT, Yugoslavya'dan bağımsızlığını ilan eden Makedonya Cumhuriyeti'ni resmen tanımak için bir süre daha bekleyeceğini bildirdi.

Seçimde çatışma

Geçtiğimiz çarşamba günü Hindistan'ın Pencap eyaletinde seçmenler Federal Parlamento ve Eyalet Meclisi üyelerini belirlemek üzere sandık başına gittiler. Ayrılıkçı Sih militanların boykot ettiği seçimlerin ardından beş yıldan beri federal yönetim altında olan Pencap'ta yerel hükümet oluşacak. Sıkı güvenlik önlemlerine rağmen oy kullanma işlemi sırasında eyaletin çeşitli yerlerinde çatışmalar çıktı.

Sosyalistlere ültimatom

Bulgaristan'da iktidarda olan Demokratik Güçler Birliği (DGB), muhalefetteki sosyalistleri toplumda dehşet, korku ve reformlara yönelik güvensizlik havası yaratmaya çalışmakla suçladı. Devlet Başkanı Jelou Jelev de iktidar partisinin seçim öncesi vaatlerini gerçekleştirdiğini görünce, sosyalistlerin kışkırtıcı faaliyetlere giriştiklerini söyledi.

UMMAN

Kuran ve Arkeoloji

Arabistan çöllerinin masal şehri; "cennetin taklidi", "kuleler şehri" Ubar gerçekmiş!.. Batı basınının tüm ciddi organlarında geçen hafta ilginç bir arkeolojik buluşa yer veriliyordu. Üstelik bu buluşun Müslüman dünya için daha özel bir anlamı vardı. Eski çağ yazarları Arabistan'ın güney çöllerinde bir serap şehrinden hep sözetmişlerdi. Binbir Gece Masalları'nda da sözü edilen, binaları mücevherden yapılmış Ubar (İslami gelenekteki adı İrem) şehri ya kumlar içinde yokolup gitmiş bir uygarlık merkeziydi, ya da sadece bir efsane... Kuran bu efsane'ye yeni bir bakış getirmişti: " Görmedin mi Rabb'in ne yaptı Ad kavmine/ Yüksek sütunlarla dolu Ad-i İrem'e ?" (Fecr Suresi.89) Bugünkü Umman'ın uçsuz bucaksız çöllerine rastlayan bölgede 1947 ve 1953'de yapılan kazılar sonuç vermedi. Ancak başını belgesel filmci Nicholas Clapp'ın çektiği bir grup amatör arkeolog altı hafta önce şehrin kalıntılarına ulaştıklarını açıkladı. Çalışmalar 1982'de başlamıştı. Ama şehrin tam yeri uzaydan alınan uydu görüntüleriyle saptandı. Henüz yazılı bir belge bulunamamasına karşın eldeki çömlekler M.Ö 2 ile 4 bin yıllık bir geçmişi gösteriyor. Ortaya çıkan yapı ise Kuran'da sözü edilen yüksek binaları ve kentin birden yok oluşunu doğrular nitelikte. Akla Şuara Suresi'nden yine İrem kavmini konu eden şu ayetler geliyor: "Siz her yüksek yere koca bir bina kurup boş şeyle mi uğraşırsınız?/ Temelli kalacağınızı umarak sağlam yapılar mı edinirsiniz ?"

ABD

90'ların Carmen'i

Çağa uyarlanmış yeni kostümleri, pop-rap dansı il Bizet'nin baştan çıkaran afeti Carmen yeniden sah nelerde... 19 yaşındaki Cincinnatili güzel, Prin ce'nin Avrupa turnesinde açılış dansını yapacak Kendine "Carmen" adını layık gören, ter-ü taze gü zelin en büyük hayali Broadway müzikalleri imiş Carmen'e de o yaraşır zaten.

İTALYA

Reklam olan ölüm

Reklam fotoğraflarıyla her defasında gürültü kopa ran Benetton, gene şöhretine gölge düşürmedi. Bi kez ölmek üzere olan AIDS'li bir hastayı ve ailesin poster yapan firma, ölümü bile reklama alet etmel suçlamasıyla şimşekleri üzerine çekti. Postere konı olan hasta adına konuşan baba William Kirby ise firmayı sonuna kadar desteklediğini, ve eğer insan ları uyararak hayat kurtarabilecekse, böyle bir fo toğrafın kullanılmasında hiç bir sakınca görmediği ni söyledi.

DUNYA

AIDS haritası

Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nun açıkladığına göre, dünya üzerinde AIDS virüsünü taşıyan toplam 10 milyon kişi bulunuyor. Sanıldığının aksine, virüsü taşıyanların büyük çoğunluğunu heteroseksüeller oluşturuyor.

REHA MUHTAR

Redd-i entel

Yüce Türk milletinin, **yüce Türk aydınları...** Bizim köşede, zat-i alilerinizin aydın kişilikleri üzerine yazılan yazılardan hoşnut kalmayarak, bendenizin aynı düşmanı olduğum yolunda, **psişik saplantılar** içine girdiğiniz haber verilmekte...

Yata etmektesiniz **yüce Türk aydınları...** Okumuş yazmış bir adamın, kendisi gibi okumuş yazmış insanlara karşı olması, okumaya yazmaya karşı çıkması anlamına gelmektedir ki, buna; **redd-i nefs,** yani **kendi kendini inkar,** denilmektedir.

Redd-i nefs ile **redd-i entel** farklı anlamlar ihtiva etmektedir, **yüce Türk aydınları..** Halktan sakladığınızın aksine, gelişmiş çağdaş ülkelerde, yüce **İngiliz aydınları,** yüce **Fransız aydınları** ya da yüce **İtalyan aydınları** gibi **kıymeti aydın'lıktan menkul** sınıflar henüz oluşmamıştır.. Sizin Türkiye ve geri kalmış ülkelere özgü aydın sınıfınızın, gelişmiş toplumların da **ilerisinde bir sınıf** olup olmadığına, elbette **tarih** karar verecektir. Ancak ben kulunuz, sizin aydın havası sınıfınıza, daha tarih görüş belirtmediği halde itibar etmeyenlerdenim..

Çünkü **yüce Türk aydınları, aydın;** nam-ı diğer **entellektüel, Larousse**'daki tanımıyla **"düşünsel etkinliklere yönelmiş kişi"** anlamına gelmektedir. Düşünsel etkinliklere yönelmek ise sadece felsefe, edebiyat, şiir, resim gibi alanlarda vuku bulmaz.. Mühendislik de doktorluk da, ekonomistlik de birer düşünsel etkinlik alanıdır.. Mesleğinde zirvelere çıkabilmiş iyi bir **mühendis,** iyi bir **banka yöneticisi,** iyi bir **doktor** da sırf bu yoğun zihinsel uğraşları sonucu **aydın** ya da Frenkçesiyle **entellektüel** kategorisine girebilirler. Ve bu insanların, sizlerin şart koştuğunuz gibi, müzikten, resimden, heykelden, edebiyattan ve felsefeden anlamaları gerekmez aydın sıfatı kazanabilmeleri için.. Hele hele **yurt ve dünya sorunları** üzerine görüş bildirmeleri hiç mi hiç beklenmez..

Gelişmiş çağdaş toplumlarda, o insanlardan sadece üst düzey **mesleki yaratıcılık** beklenir. O insanlar da alanlarında daha iyisini daha güzelini yaratabilmek için vargüçleriyle daha **mükemmeli** ararlar. Bilirler ki, kendi alanlarında yaratacakları her yeniliğin bizzat kendisi, yaşadıkları toplumun yararınadır ve sizin deyiminizle **toplumu kurtarmaktadır. İşte sevgili Türk aydınları,** herkes kendi alanında daha mükemmeli yaratmaya çalıştığından, o toplumlarda işler **tıkır tıkır yürür..** Sizin çokça bulunduğunuz üçüncü dünya ülkelerinde ise aydınlar, **kendi işlerini daha iyi yapmak yerine** sadece ülke ve yurt sorunları üzerine ahkam kestiklerinden yıllar yılı hiçbir şey kurtarılamadığı gibi, toplumda kendi işini yapmayıp, **herşeye maydanoz olma** içgüdüsü de alabildiğine geliştirildi. Sizler herşeyden anlayan, ama aslında hiçbir şeyde **tam olarak uzmanlaşmayan** okur yazarlarsınız. Sizin okuyup yazmayan benzeriniz ise, **"ne iş yaparsın"**, sorusuna **"her işi yaparım bi"** diyen **zonta maganda işsizler ordusudur yüce Türk aydınları..**

Rus ruleti

Uğraş vererek yaptığınız bir şeyin yıkılması canınızı sıkar değil mi?.. Peki, uğraş vererek yaptığınız şeyi kendi ellerinizle yıkmanızı isteseler tepkiniz ne olur?.. Daha da kötüsü bir yaşam boyu yapmaya çalıştığınız şeyi, yaşamanızın bundan sonraki bölümünde de **imha etmenizi** isteseler ne hissedersiniz?.. Neye yanacaksınız?.. **Bugüne kadar yaptığınıza mı, bugünden sonra yaptığınızı yıktığınıza mı?..** İşte **Rus bilimadamları** bugünlerde bu duygular içindeler. Yıllarca **silah üretim programlarında** çalıştıktan sonra bunların dağıtılmasıyla **işsiz** kaldılar. **Amerikan, Alman** ve **Rus Dışişleri Bakanları** bilimadamlarının üçüncü dünya ülkelerinde **"zanaatlarını"** sürdürmelerini istemedikleri, işsiz kalmalarına da gönülleri elvermediğinden, bu bilimadamlarına yeni bir **iş sahası** açtılar. Silah üretim programlarında çalışmış işsiz bilimadamları bundan böyle, **nükleer, biyolojik ve kimyasal silahlarla, füze sistemlerinin** imha edilmesi programlarında çalışacaklar. Ne de olsa bu sistemleri en iyi onlar imha edebilir!.. Hepsinde üstadların az mı **göz nuru** ve **alın teri** var?..

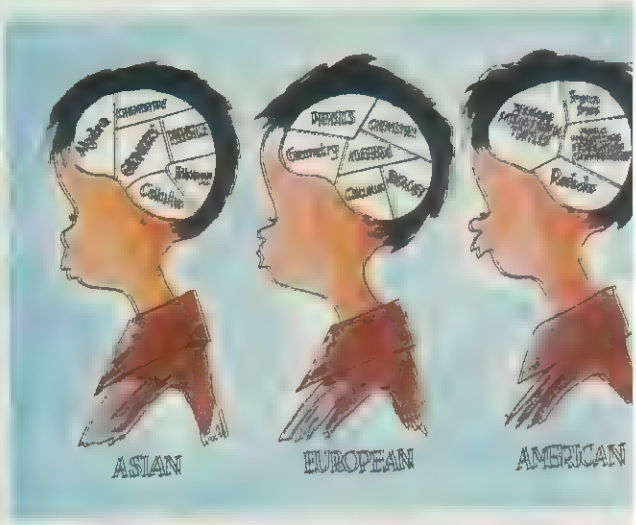

Amerikan **Newsweek** dergisinde çıktı **Amerikalı, Avrupalı** ve **Asyalı** çocukların kafalarının neyle dolu olduğu.. Dergiye göre, **Avrupalı** ve **Asyalı** çocukların kafaları, **cebir, geometri, biyoloji, fizik** gibi derslerle dolu. **Amerikalı** çocukların kafları ise, **patates kızartması, Reebok** spor ayakkabıları, **çizgi film** gibi konularla meşgul.. Ama uzun vadede nedense, patates kızartmasıyla meşgul beyinler, cebir geometriyle dolu beyinleri yarı yolda yaya bırakıyorlar...

NOKTA'NIN ÖNERDİKLERİ

Vincent ve Theio - Robert Altman
Teorem / Dekameron / 1001 Gece Masalları / Salo ya da Sodom'un 120 Günü / Canterbury Öyküleri - Pier Paolo Pasolini
Yaban Çilekleri / Sessizlik / Çığlıklar ve Fısıltılar / Yüz Yüze - Ingmar Bergman
Sarhoş Melek / Raşomon - Akira Kurosawa
Leyleğin Geciken Adımı - Theo Angelopoulos
Bugün Bana, Yarın Sana - Dani Levy
Hassas Yavru - John Waters
Orman Ateşi - Spike Lee
Lola Montes - Max Ophüls
L'Atalante - Jean Vigo
French Cancan- Jean Renoir
New York'taki Tüm Vermeer'ler - Jon Jost
Ay, Carmela! - Carlos Saura

özgü yönetmenlerinden Robert Altman'ın Vincent ve Theio'su. Unutulmaz Kaos filminin yönetmenleri Paolo ve Vittorio Tavianni'nin Gece Güneşi. Kumpanya, Avcılar, Puslu Manzaralar filmleriyle sinema sanatına ilgi duyan herkesin önünde şapka çıkarttığı Theo Angelopoulos'un Leyleğin Geciken Adımı. Geçen yıl Ustalara Saygı bölümünde dört filmini izlediğimiz Macar yönetmen Miklos Jancso'nun Tanrı Geri Geri Gider'i.

...VE DİĞERLERİ. Bunun dışında, çeşitli kaynaklardan (daha önce filmlerini izleyip beğendiğimiz yönetmenler, yabancı dergilerde yazılanlar, yurtdışında izleyenler, izleyenlerden dinleyenler ve aktaranlar) duyduğumuz kadarıyla, programın üzerinde konuşulan diğer filmleri şunlar:

Amerikan sinemasının avant-garde yönetmenlerinden Jon Jost'un New York'taki Tüm Vermeer'leri. John Waters'in halen UİP'nin gösterim listesinde bulunan, ancak sansür korkusuyla bir türlü sinemalara çıkartamadığı Hassas Yavru'su. Geçtiğimiz yıllarda Yuvana Hoş Geldin Yoldaş adlı filmini izlediğimiz Yunanlı yönetmen Lefteris Xanthopoulos'un Gölge Ustası. Bir başka Yunanlı yönetmen, geçtiğimiz yıllarda Fotoğraf adlı çalışmasını izlediğimiz Nico Papatakis'in Cambazlar'ı. Bir zamanlar korsan videolarda Çiçek Adam ve Altın Saç Örgüsü adlı filmlerini görme imkanı bulduğumuz, Avrupa sinemasına çokça yakın duran Avustralyalı yönetmen Paul Cox'un filmleri.

Biyografiler konusunda uzmanlaşmış Dani Levy'nin iki filminden, öncelikle çok hoş bir komedi olan Bugün Bana, Yarın Sana'sı. Geçtiğimiz yıl Sıfır Yılı'nı izlediğimiz Sovyet yönetmen Shaknazarov'un Çarın Katili. Son yıllarda hayal kırıklığını alışkanlığa dönüştüren, ama her şeye rağmen insanın ümit etmekten kendini alamadığı Alain Tanner'in Gölgesini Yitiren Adam'ı. Peter Weir'ın Hanging Rock'ta Piknik'i. Amerikalı siyah yönetmenlerin en popülerlerinden Spike Lee'nin zenci bir erkekle beyaz kadının ilişkileri çerçevesinde bir kez daha ırkçılığa bakan filmi Orman Ateşi. Salıncak, Bağda Cafe, Son Beş Gün gibi filmlerinden tanıdığımız giderek ticarileşen Percy Adlon'un Kutup Çilekleri. Metro Derinlik Sarhoşluğu, Nikita gibi filmlerinden tanıdığımız Amerikan sinemasını Fransız sinemasına ustalıkla taşıyan Luc Besson'un Atlantis'i. Ve son olarak sinemalarımızda Siyah Gözler adlı filmi gösterilen Sovyetlerin önde gelen yönetmenlerinden Nikita Mikhalkov'un Urga'sı.

Elbette hepsi bu kadar değil. Ama zaten hepsini izlemek de mümkün değil. Bir seçim yapılacak işte. Bazı sürpriz filmler çıkacak, güvenilen bazı dağlara kar yağacak. Ama önümüzde tatmin edici bir yekün olduğunu kimse inkar edemez. Hele en fazla 20-30 film seyredilebileceği düşünülürse, sağlam oynamak isteyenlerin, film elemekte güçlük çekebilecekleri bile söylenebilir. Unutmayın rezervasyon formları 24 Şubat'tan itibaren dağıtılacak, 29 Şubat-2 Mart tarihleri arasında da toplanacak. Başka hayatlara, başka renklere, iyi yolculuklar.

Serhat ÖZTÜRK

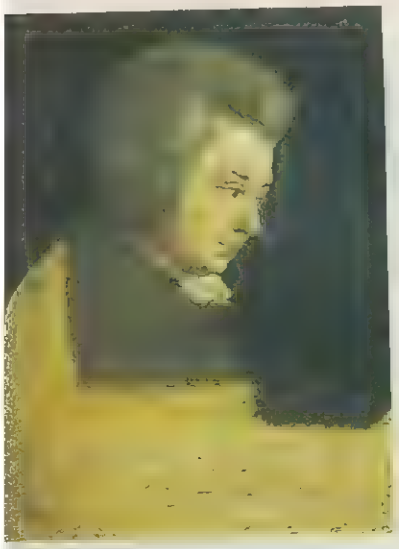

"MOZART TURİZMİ" REKOR KIRIYOR...

Bitmeyen senfoni!

Mozart'ın ölümünün 200'üncü yılı anma etkinlikleri, bestecinin adına yapılan çikolatalar kadar tatlı geldi Avusturya'ya... "Mozart turizmi"ni milyarlarca dolarlık bir endüstriye dönüştüren ve kaymağını yiyen müteşebbisler, bu sanat şölenini uzun yıllar sürdürmeye azmetmiş görünüyor. Mozart sayesinde sanat, Avusturya'ya Alpler'deki ünlü kış turizminden çok daha fazla prim veriyor...

Salzburg'un yorgun ve romantik nehri Salzach'ın kıyısında, Mozart Platz'a uzanan tenha bir sokağın duvarına asılı, şehirdeki yüzlerce Mozart konser afişinden biri... Bir keman ve klavye silüeti, Mozart'ın el yazısıyla yazılmış notalar ve solgun bir Mozart" resmi... Afişin kenarında, ünlü Avusturyalı şair Franz Grillparzer'ın Mozart adlı şiiri, bir özür gibi: Sonsuz sessizliğe kavuştuğu mezarını bilmemek / hüzün vermesin, korkutmasın sizi, o ölmedi! / Bütün Alplerde o, aramızda ve hâlâ yaşıyor işte / Yanımızda yürüyor, içinizde, hayatın ta kendisinde / Kalbinin yüreklice gurur ve sevgi dolu çadelerinizi / Dinleyin; işte bir senfoni, Mozart selamlıyor bizi..."

Akşam St. Peter Kilisesi'nde, Wolfang Amedeus Mozart'ın "Requiem"i seslendirilecek... Dindar ve Mozart aşığı turistler ve Salzburglular için, sanki vazgeçilmez bir ayin gibi. Halen, Mozart yılı nedeniyle İstanbul Devlet Opera ve Balesi'nde de sergilenen "Requiem", bir ölüm duası. Ölümden sonra insanın yargılanmasını anlatıyor; İsa'nın öğretisinin hatırlanması ve ebedi huzura kavuşmanın şiirsel anlatımı. Hıristiyan Aylar öncesinden bilet alarak, civar şehirlerden konsere gelen Avusturyalı turistler, kilisenin yakınındaki cafe'de, sıcak ve karanfilli kırmızı şaraplar içip elmalı tart yiyor. Sanki konserden önce, kutsanır gibi. Mozart'la randevu az sonra kilisede... Alışılmış bir Salzburg manzarası... Mozart turizmi!

Ölümünden 200 yıl sonra bile, Mozart'ın eserleri hâlâ insanları baştan çıkartıyor. Resitaller, konserler, opera gösterimleri, seminerler, sergiler, kitaplar ve hatıra eşyaları... Salzach kıyılarında sokak konserleri veren şehir orkestrası, kiliselerde düzenlenen Mozart günleri... "Eine Kleine Nachtmusik" yapan kolej öğrencileri, Mozart müziği eşliğinde paytonlarla şehir içinde turistik aşk turları... Hatta bir otelde, asansörde bile "Figaro'nun Düğünü" nü dinliyorsunuz. Hastanelerde hastalar, son saatlerini Mozart dinleyerek geçirmek istiyor... Tam bir Mozart sendromu yaşanıyor. Doğduğu şehir Salzburg, Mozart dinliyor! Öldüğü şehir Viyana ise, Mozart'la inliyor!

MOZART'IN RÜYA KENTLERİ...

Londra peşpeşe Mozart konserleriyle atağa kalkıyor. İsveç'te çertosu eşliğinde doğum yapıyor! Paris Mozart'la kendi evladıymış gibi gururlanıyor ve Champs Elysee'deki bulvar cafe romantizminde, special cafe-cognac'ları, fondanlı Mozart çikolatalarıyla servis ediliyor. İtalya da Mozart turizminden Mozart imzalı üç büyük İtalyan operasıyla nasibini alıyor: "Figaro'nun Düğünü", "Don Giovanni" ve "Cosi Fan Tutte"... Boy göstermek için, her sanat olayına mink kürkler ve Rolls Royce'leriyle maydonoz gibi serpilen Avrupa Jet sosyetesine, bi-

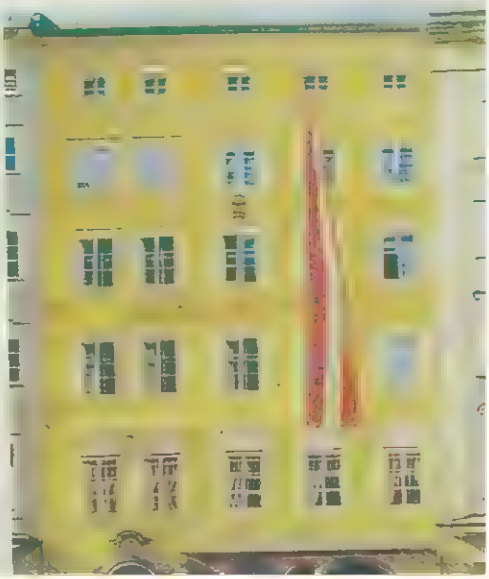

lerler ayları öncesinden, küçük bir servete satılıyor. Prag'da bestelenen "Sihirli Flüt" (Zauberflöte), Prag gecelerine marş oluyor. Almanya'da Faşing geceleri, pudralı peruklar takınmış genç Mozart'ların çılgın danslarıyla, Mozart'la başlıyor, Mozart'la bitiyor. İlk Alman lirik komedisi "Entgührung aus dem Serail" (Saraydan Kız Kaçırma), yüzlerce kez sahneleniyor.

Salzburg'ta doğduğu ev "Mozarts Geburtshaus" ve Mozart ailesinin yaşadığı "Wohnhaus", milyonlarca turist ağırlıyor. Mozart'ın olduğu iddia edilen kafatası, Salzburg Mozarteum'da, kadifeler içinde, mücevher gibi sergileniyor. Bırakın notalarını, enstrümanlarını, mektuplarını; Mozart'ın sıcak su torbasından, su ibriği ve leğenine, lâzımlığına, saç tutamlarına, peruğuna, neredeyse donuna kadar hemen her şey teşhir ediliyor. Plak şirketleri, Mozart eserleri yayınlama yarışında. Liderliği Hollanda firması Philips ele geçiriyor ve 181 tane compact disc (CD) yayınlıyor. Avrupa'da satılan klasik plakların yüzde 14'ü Mozart eseri iken, yüzde 17'ye fırlıyor... Mozart imzasını taşıyan likör, şarap, şampanya, konyak, çikolata, fondan ve şekerlemeler, sweat shirt'ler, eşarplar, mendiller, sigaralar, çakmaklar, biblolar, Mozart büstleri, posterler, albümler, video kasetleri, kapış kapış satılıyor.

SALZBURG AŞKI... 1781'de, Mozart henüz 25 yaşındayken, Viyana'ya taşındığında babasına yazdığı ilk mektupta, hayatındaki iki önemli şehri, şöyle tanımlamış: "Viyana, benim için çalışacak en iyi yer. Salzburg'tan, dini duyguların çok yoğun yaşandığı bir kent olduğu için, sıkılmaya ve nefret etmeye başlamıştım. Viyana'da daha mutlu olacağımı umut ediyorum..." Geçekten de Salzburg, insanların aşk ve din duygularını kamçıladığı ve göğerttiği iddia edilen efsunlu bir şehir... Romantizmin tapınağı sayılan S burg'a, gerçek aşıklar ve Tan adanmışların mutlaka uğrayacak na, aşklarının burada sonsuzlaş ğına inanılıyor. Bu yüzden, zart'ın "dindar Salzburg"tan du ğu sıkıntı ve kaçış, Salzburglu H tiyanlarca, Mozart'ın Viyana' hazin sonuna bir ceza olarak yor lanıyor. Viyana Mozart'a gerçel önce mutluluk vermiş ama son hüsran... Viyana burjuvasizin yoruluş, dostlukları ve arkadaş yitiriş, tükeniş ve acı son! Yaşa konforlu evden çıkarak, kentin roşlarına taşınmak ve oradaki yok hayata 35'inde veda etmek! Rom lara, filmlere geçmiş gerçekten hazin bir hikâye!

52 senfoni, 27'si piyano oln üzere, 50'yi aşkın konçerto, 20 o ra, 70'i aşkın arya ve şarkı ve 40 yaratan Mozart, dört yaşında piy

Salzburg'ta Mozart'ın doğduğu ev müze haline getirilmiş. Küçük Mozart'ın ilk bestelerini gerçekleştirdiği odası, klavyesi ve piyanosu aynen korunuyor. Viyana'da ki heykeli ise, Burggerten'de... Her yerde Mozart var!

almaya başlamış, beş yaşında ilk estesini gerçekleştirmiş, yedi yaında kızkardeşi Maria-Anna "Nanerl" ile birlikte, piyano çalarak onserler verdiği Avrupa turnesine ıkmıştı. Papa, Mozart'a "altın asa" işanı vermiş, dehası ile Viyana'yı ethetmişti. Mozart yapma bir bebek gibi giyinir, öğrencileriyle ve sopranolarla umutsuz aşklar yaşar, geceleri dans eder, kumar oynar, babası ve kızkardeşine sayısız mektuplar yazardı. Yeryüzünde, Mozart'ın hayatı kadar dökümanlaştırılabilen hayat azdır. Zamanının bütün büyük adamlarıyla, Haydn'dan Geothe'ye, 3. George'den Maria Antoinette'ye kadar tanışmış, saraylarda ağırlanmış, konserler vermişti... Sayısız portresi yapılmış, düzinelerce biyografisi yazılmıştı. Buna rağmen, hâlâ modern entellektüel tarih içinde, Mozart kadar gizemli kalan bir başka kişi yok. Ölümünün 201'inci yılına girildiği halde, cevaplanmamış yığınla soru var. Mozart bir melek miydi, yoksa şeytan mı? Bir ilâh mıydı, yoksa seks delisi mi? Politik olarak liberal mıydı, yoksa tutucu mu? Özgür düşünceye mi sahipti, yoksa katı bir Hıristiyan inancına mı? His olarak kendini daha çok İtalyan mı hissediyordu, yoksa Alman mı? Mozart sanatında uzman mıydı, yoksa ilâhi sesler mi duyuyordu?

man bestecisi" olarak nitelendirdi. Nazi Almanya'sı, Mozart'ın dehasını "saf Alman" olmasıyla açıkladı. Auschwitz'deki Yahudiler, Nazilerce gaz odalarına gönderilirken, Yahudi müzisyenler Mozart'ın parçalarını çalmaya zorlandılar. Herkes sahiplendi ama şimdiye kadar hiç kimse, Mozart'ı katagorize etmeyi başaramadı.

Peki ya Mozart? O kendini, "kadınların hayalindeki erkek" gibi lanse etmeye çalıştı. 21 yaşındayken, "eğer çıktığım her kızla evlenseydim, iki yüz karım olurdu" diyordu. Ama hayatında bir kez, gerçekten aşık oldu; besteci Weber'in kızı, Soprano Aloysia Weber'e... Ancak umutsuz bir aşktı bu. Aloysia onu reddedince, küçük kardeşi Constanse ile evlendi ve şarkıcılarla, öğrencilerle olan aşklarını sürdürdü. Mozart'ın siyasi görüşü ve dini inanışları seks hayatı kadar karmaşıktı. Kilise müziği yazdı ama yalnızca para kazanmak için yazdığı iddia edildi. Babasına yazdığı mektuplarda dinine ne kadar bağlı bir adam olduğundan sözediyordu ama mektuplar yalan ve yarı gerçekle doluydu...

von Wallseg adlı bir müzikseverin uşağıydı. Mozart, o çağlarda sanat çevrelerinde yaygın olan, "sifilis" hastalığına yakalanmıştı. Zehirlenmenin, tedavide kullanılan civa ile olduğu sanılıyordu. Mozart'ın ölümünde şaibeli üç kişi vardı. Öğrencisi Franz Xaver Sussmayr, karısı Constanse'ın aşığıydı. İkincisi olan Franz Hofdemel'in genç karısı Magdalene da, Mozart'tan piyano dersleri alıyordu ve bestecinin metresiydi. Mozart'ın ölümünden bir gün sonra, Hofdemel Magdalene'nin yüzünü bıçakla parçaladı ve intihar etti. Üçüncü şüpheli, Saray kütüphanecisi, "Freemason"lara üye, Baron Gottfried von Swieten'di ki, güya Mozart'ın arkadaşı ve destekçisiydi. 1980 yapımı Peter Shaffer'in yönettiği "Amedeus" filminde, onu hayatı boyunca kıskanan can düşmanı besteci Antonio Salieri, Mozart ölürken yanında gösteriliyordu ama asla şüpheliler arasında değildi... Mozart, ateş ve depresyon içindeyken, artık iyice kendisi için yazdığına inandığı "ölüm duası Requiem"i bitirmeye, yattığı yerden notaları öğrencisi Sussmayr'e yazdırmaya çalışıyordu. Ama 5 Aralık 1791'de sabaha karşı dörtte, yüzünü dünyadan çevrip duvara dönerek, sessizce son nefesini verdi.

Mozart Turizmi yalnız konser salonları ve kiliselerde değil, her yerde... İşte bir sokak ressamı caddeye Mozart çiziyor. Alışılmış bir Salzburg görüntüsü bu... Mozart imzası, çikolatadan tişörte, her şeye atılmış....

MOZART KATAGORİZE EDİLEMEZ! İki yüz yıl boyunca yazılan on bin kitap, bütün bu nosyonlara cevap arıyor ve Mozart'ı tartışıyor. Mozart, Viyana'daki liberal, "Freemasons Lodge" yani "özgür masonlar locası"na üyeydi." Don Giovanni" operasındaki birinci perdenin sonundaki "Viva la Liberta" şarkısından dolayı, Fransız devrimcileri, onu kendilerinden addettiler. Hıristiyanlar ise, bestelediği kilise müziğinden ve bitmeyen dini "Requiem" orotoryosu nedeniyle onu gerçek bir Hıristiyan saydılar. 19. yüzyıl biyografi yazarları, Mozart'ın "her şey insan için" düsturundan yola çıktığına inandılar. Wagner, Mozart'ı "İtalyan operasını ideale ulaştıran Al-

ÖLÜM DUASI REQUIEM! Mozart öleceğini hissetmişti ve kendisini birilerinin zehirlediğine inanıyordu. Ölümünden kısa bir süre önce, gri elbiseli esrarengiz bir kişi kapısını çalmış ve bir kese altın uzatarak, ona bir ölüm duası, "Requiem"i ısmarlamıştı. Mozart, bu kişinin Tanrı tarafından kendi ölüm duasını bestelemesi için gönderilen bir elçi olduğuna vehmetmişti. Oysa gelen, Kont

Mozart'ı, 1791'in fırtınalı, soğuk ve yağmurlu 6 Aralık akşamı, Viyana'daki St. Marx Mezarlığı'ndaki yoksullara ayrılmış toplu mezara gömdüler, üzerine kireç döktüler. Mezarı bir daha bulunamadı. Cenazesinde kimsecikler yoktu. Defin işlemini gerçekleştiren iki mezarcı, sırılsıklam ve homurdanarak dönerlerken aralarında şöyle konuşuyordu: "Tam da ölecek günü bulmuş, kimmiş bu zavallı?" "Yoksul bir müzisyen... Adı, Wolfang Amedeus Mozart'mış..." Aynı saatlerde, yoksul evinde, "Ölüm Duası" Requiem, öğrencisi Sussmayr tarafından Mozart için çalınıp tamamlanıyordu. İşte, Avusturya'ya dolar basan "Mozart turizmi"nin hazin hikâyesi bu ●

BEST OF PHILIPS

COMPACT DISC PLAYER'IN YARATICISI PHILIPS'TEN MUHTEŞEM BİR YENİLİK: PHILIPS CD CHANGER TÜRKİYE'NİN İLK 5'Lİ DISC PLAYER'I. OLAĞANÜSTÜ TEKNİK ÖZELLİKLERİYLE PHILIPS'İN YILDIZI. TEKNOLOJİNİN MÜKEMMELLİĞİNİ YAŞAYIN!

F 330 *UZAKTAN KUMANDALI MÜZİK SETİ*

● Çok fonksiyonlu uzaktan kumanda ● 30 hafızalı digital FM stereo /MW/LW radyo ● İstasyon ismi yazabilme ● Timer ● Autoreverse çift kaset çalar ● Dolby B/C ● 2 x 140 Watt ● 2 x 7 band elektronik ve 10 hafızalı ekolayzer ● 3 yollu bas refleksli hoparlörler ● Surround Sound ve Loudness Control

CDC 345 *COMPACT DISC CHANGER*

● 5 diski arka arkaya çalabilme ● Bir diski dinlerken, diğer değiştirebilme ● 16 bit, 4 x Oversampling ● 5 disc'ten karışık olarak 50 parçaya kadar programlama ● Introscan ● Shuffle ● Repeat ● İleri/geri bölüm ve parça arama

Detaylı bilgi için lütfen Philips Tüketici Danışma Merkezi'ni arayınız Tel 900 16 46

PHILIPS

PHILIPS

GECEYİ SEVMEYEN RESSAM ÇOCUKLAR

Masalları boyadılar

Aytül Akal'ın yazdığı ve küçük okurlarının resimlediği çağdaş masal kitabı "Geceyi Sevmeyen Çocuk" satış rekorları kırıyor

Yıldızların, göktaşlarının oynaştığı ışıltılı bir gece. Ve orta yerde geceden daha ışıltılı bir ev... Evin sarılı kırmızılı perdeleri arasından anne ile çocuk geceyi seyrediyorlar... Kimbilir belki yıldızların öyküsünü anlatıyordur anne. Birazdan anne çocuğu yatağına yatıracak, çocuk da aydınlık düşlerle dolu bir uykuya dalacaktır. Bunlar "Geceyi Sevmeyen Çocuk" adlı masal kitabının, gece mavisi kapağındaki resimde görülenler.

İçinde ise, her masal ayrı bir dünyayı yansıtıyor... Küçücük sanatçı ellerden çıkmış, 17 tane çocuğun kendi dünyalarının yedi rengine boyanmış özgün resimler, "Geceyi Sevmeyen Çocuk" masal kitabını baştanbaşa canlandırmış. Bu masalı gerçekleştiren Aytül Akal ise, Türkiye'de denenmemiş bir alanda kalemini oynatmış, gazetecilik ve şairlik vasıflarına, masal yazarlığını eklemiş...

"Masal türünü özellikle seçmiş değilim. Masal kendiliğinden gelip beni buldu. Kafamda yarattığım fantezilerin, birden çok güzel birer masala dönüştüğünü farkettim. Bu fantezilerin, benim kendi çocuklarım veya çevremdeki çocuklarla doğal konuşma tarzımdır. Toparlayıp yazıya dökünce, baktım hepsi ancak birer masal olmuş" diyor Akal.

Peki kitabının resimlerini çocuklara çizdirmek fikri nasıl oluşmuş? Anlatıyor Akal: "Benim çocuklara

Yazar Aytül Akal ve kitabını resimleyen küçük ressamlar, Mavibulut yayınları'nda

ler kadar akıllı, büyükler kadar yetenekli olabilirler. Onlara sordum "Masal resimlemek ister misiniz?" diye. Kiminden hemen cevap geldi, kimi cevap bile vermedi. Resim ve Heykel Müzeleri Derneği'nin çocuklar için açmış olduğu resim kurslarına gidip, yetenekli ve hevesli çocuklarla tanıştım. Her cumartesi derslerine girdim, onlara masallar okudum. Elif Kayaman, Gözdem Yıldırım, Deniz Ürgün, Feryal Usta, Mustafa Çelik, Ferhat Nutku, Dehiz Özcan, Özgecen Uğurlu, Duygu Özmekik ve Bergen Coşkun'u orada tanıdım. Bu arada resim yarışmalarına katılan çocukların adreslerini aldım. Bu arada Doğan Kardeş ve Milliyet Kardeş gibi dergilerin resim yarışmalarına katılan çocukların adreslerini aldım. İstanbul'daki çocuk resimleri sergilerini dolaşıp, sergide resimlerini beğendiklerimin isim ve adreslerini topladım. Sonra hepsine mektuplar yazmaya, masallar göndermeye başladım. Çocuklar resimler yapıp bana postaladılar".

En az 100 çocuğa masal yollamış Akal. Birbirinden güzel resimler gelmiş... Sonra titizlikle seçmiş masalların resimlerini... Böyle bir kitabın yayınlanması için türlü zorluklarla karşılaşmış... Sonra da Mavibulut Yayınları ile anlaşmış. Kitabın kapak resmi ise, yazarın kendisinin. "Kapaktaki gece, benim gözlerimi kapadığımda gözümün önünde olan pırıl pırıl bir gecedir. Masallar için çizilen hiçbir resim için tutucu olmadım. Ama düşlerimdeki bu geceden ödün vermedim. Oysa ben hiç resim çizemem ve bunun için de çok üzülürdüm. Masa çizsem eğri olur, üzerine vazo koysam devrilir... Öylesine kötü... Bu nedenle olsa gerek, bu resim bana müthiş gurur verdi" diyor Aytül Akal.

Ve bir masal kitabı, yayın dünyasında satış rekorları kırıyor şimdi... Geceyi sevmeyen çocukların masalları resimlediği çok özgün bir kitap, sanki büyüklerin özlemlerini dile getiriyor... Kimbilir, belki de Türkiye'de yayınlanmış en popüler, en özgün masal kitabının yazarı olan, iki çocuk annesi Aytal Akal'ın da, çocukluğundan beri duymak istediği masallar bunlar...

Oktay ANKIN

PETER
STUYVESANT
100s
25'lik
9000TL
Daha çok
keyifli için
Peter
Stuyvesant

Wenders atmosferi

Fotoğraf Makinası *Jean Philippe Toussaint* Fransızca'dan Çeviren: Uğur Ün. Ayrıntı Yayınları. 78 sayfa. 12.000 TL.

on dönem Fransız yazınında sivrilen isimlerden olan Toussaint'in anlatısı "Banyo" geçtiğiniz yıl Ayrıntı Yayınları aracılığından dilimize kazandırılmıştı. "Banyo"nun kahramanı, kendi yaşamı dahil hiç bir şeye mütehammale etmiyor, varoluşunun onu sürükleyeceği sulara yelken açıyor ve Alain Resnner'in "Beyaz Kentte"ki kahramanını anımsatıyordu.

Fotoğraf Makinesi'nin kahramanında da benzer bir izleği sürüyor yazar: "Hırçınlaşmaktansa, umudunu kesmek daha iyi değil mi hayatta." Ama bu kitabın sinemasal karşılığını bulmak gerekirse, daha çok bir Wenders filmiyle karşı karşıya olduğumuzu söylemek yanlış olmaz.

Toussaint'ın kahramanı, tıpkı Wenders kahramanlarının içinde yitip gittikleri uzamı (gökyüzü, açık alanlar ve bunların içinde beliren nesneler: telefon kulübesi, benzin istasyonu vb.) çağrıştıran bir atmosferde, en ufak bir karşı koyma çabası göstermeksizin, rastlantılarla oradan oraya sürükleniyor.

Ne adını biliyoruz onun, ne de şeklini şemalini. Zaten gerekte yok bunları bilmemize. Çünkü fiziksel özellikleriyle değil, ruhundaki dingin ve çalkantılı sularla tanı(mlı)yabiliriz onu. Farkını olay örgüsünden çok, anların usulca akıp gitmesinde arayan, entrikadan zerrece beslenme ihtiyacı duymayan, ama yine de sürükleyici bir anlatı.

Kitabın sonunda, hayatın enstamatik bir makinayla çekilmiş bir fotoğraftan başka bir şey olmadığını söylüyor bize yazar. Bir düzine fotoğrafın içinde, 11. karede, arkalarda bir yerde apansız farkedilen Pascal'ın uykulu yüzü, bunun en belirgin kanıtı olarak sunuluyor. Ama bu da bir arayışın sonucu olmaktan ziyade, kendiliğinden bir şey.

Mekan duygusunu minimuma indiren, yaşamın basit olarak nitelenen yanını kazıya kazıya derinleştirmeye çalışan, çarpıcı olmaktan titizlikle kaçınan bir yazar. Toussaint'in bir yanıyla, Peter Handke'nin açtığı yazınsal yoldan yürüdüğü de söylenebilir. (S.Ö.)

Bebelikten yaşlılığa

İnsan Yaşamında Psikolojik Gelişim Derleyen: *Psikolog Füsun Ataç*. Beta Yayıncılık. 419 sayfa. 50.000 TL.

Büyük boy birinci hamur kağıda basılan bu çalışmada Füsun Ataç, doğum öncesinden başlıyarak, ölüme kadar, sosyo-kültürel, emosyonel, kognitif (bilişim), psikosomatik, beceri ve yetenek fenomenlerinin, insan yaşamının her aşamasındaki gelişmesini anlatmış.

Ataç, konuyla ilgili dünyaca ünlü gelişim psikolojisi otoritelerinin araştırma ve deney çalışmalarından, kuramlarından yararlanarak bir sonuç değerlendirmesine gitmiş. Bugüne dek bebeklik-çocukluk-gençlik evreleri üzerine sayısız kitap, dergi, makale yazıldı. Oysa orta yaş ve yaşlılık psikolojisine pek fazla değinilmedi. Bu kitabın ayrıcalığı bütün bir yaşamı içermesi. Konuya ilgi duyanların adınmesinde sayısız fayda var.

YAYIN DÜNYASI

● Yapı Kredi Yayınları tarafından yılda dört sayı çıkan "Sanat Dünyamız" dergisinin kış 1992 sayısı yayımlandı. Yayın Yönetmenliğini Enis Batur'un yaptığı derginin bu sayıdaki kapak konusu, Yapı Kredi'nin 1954 yılında, uluslararası bir jüriyle gerçekleştirdiği resim yarışmasına ayrılmış. Sarsıcı bir dosya çıkmış ortaya. Akademili ünlü ressamların katıldığı yarışmayı, o tarihe kadar gravür yapan Aliye Berger adlı amatör bir ressamın tablosunun kazanması üzerine kopan kıyamet mutlaka okunmalı.

Bedri Rahmi Eyüboğlu ve Cemal Tollu'nun, bütün akıllarını (bundan da çok emin olmamak gerekir ya) rafa kaldırıp yazdıkları yazılar akıl alır gibi değil. Gerçi Adnan Benk ve Bülent Ecevit meydanın o zamanlar da boş olmadığını yazılarıyla ispatlıyorlar... Ayrıca olay öylesine dallanıp budaklanıyor ki Şevket Rado, Va'Nü, Selmi Andak da kıyısından köşesinden bulaşıyorlar tantanaya. "Dedikodular" başlıklı sütun ise, yolu şaşırtılmış günümüz dedikodu yazarlarına tavsiye edilir. Aliye Berger'le yapılan konuşma, yeğeni Füreya Koral'ın ağzından "Alyoşa Efsanesi" cabası

"Yönteme hayır!"

Sinematograf Uzerine Notlar *Robert Bresson*
Türkçesi: Nilüfer Güngörmüş.
Nisan Yayınları. 101 sayfa. 12.000 TL.

Fransız sinemasının olduğu kadar, dünya sinemasının da en nevi şahsına münhasır yönetmenlerinden biri olan, yapıtlarını en ufak bir ticari kaygı gözetmeksizin gerçekleştiren Robert Bresson'un, bugüne kadar tek bir filmini izleme imkanı buldu Türkiye seyircisi; iki yıl önce Uluslararası İstanbul Sinema Festivali'nde gösterilen "Rasgele Balthazar". Yayın konusunda ise biraz daha şanslıyız. Önce Nisan Dergisi bir Bresson özel sayısı yayımladı. Şimdi yine Nisan Yayınları'ndan çıkan, Bresson'un 1950-58 ve 1960-74 arasında sinematograf üzerine düşünürken aldığı notlardan oluşan bir kitap var elimizin altında.

Sinemaya, tiyatroya, oyunculuğa ve genel olarak sanata ilgi duyanların çok şey öğrenebilecekleri bir toplam. Öğrenilemeyecek tek şey hazır bir yöntem. Yöntem arayanlara nanik yaparak, bir kaç alıntı verelim:

"İçi boş bir "sanat sineması", "sanat filmi" düşüncesi. Sanat filmleri, sanattan en yoksun filmlerdir."

"Ne çok filmin boşlukları müzikle gelişi güzel dolduruluyor. Filmi müziğe boğuyorlar. Görüntülerde bir şey olmadığını görmemize engel oluyorlar."

"Özel olarak belirli bir seyirci için çalışmak hem saçmadır, hem de boşuna. Bir şey yapıyorsam, onu ancak o sırada, kendi üstümde deneyebilirim. Sonuçta önemli olan da iyi yapmaktır."

"Filmlerimizin güzelliği, görüntülerinden değil (kartpostalcılık), görüntülerden yayılan o sözle anlatılmaz şeyden gelecek."

"Güzel fotoğraflar, güzel görüntüler değil, gerekli fotoğraflar, gerekli görüntüler."

KISA KISA

Ordu - Siyaset İlişkisi *Dr. Ümit Özdağ* Gündoğan Yayınları. 15.000 TL.

Gazi Üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğretim üyesi Ümit Özdağ, hep yapıldığı gibi ordunun sivil iktidara müdahale ettiği tarihi momentleri (27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül) incelemek yerine doğruda Cumhuriyet'in kuruluş yıllarına gidiyor ve yönetici kadronun orduyu nasıl bir konuma yerleştirdiği, nasıl bir ideolojiyle yetiştirdiği üzerinde duruyor. Kitabın alt başlığından da belli bu: Atatürk ve İnönü dönemleri.

Tersi ve Yüzü *Albert Camus* Türkçesi: Tahsin Yücel. 10.000 TL.

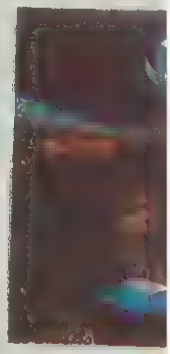

Albert Camus'nün daha 22 yaşındayken yazdığı denemeler var "Tersi ve Yüzü"nde. Bu denemeler "Camus'nün yapıtlarının kaynağı değildir yalnız, yaşamının, duygularının, davranışlarının da kaynağıdır bir bakıma." Kitaba yazdığı önsözde bu saptamayı yapar Tahsin Yücel ve ekler: "Tersi ve Yüzü düz bir yolun başlangıç noktası değildir yalnız, her zaman dönülen, her zaman özlenen, her şeyi besleyen kaynaktır, ışığın fışkırdığı noktadır." Camus'nün sorunsalını kavramak, yaşamın anlamı üzerinde durup düşünmek için temel kitaplardan biri...

Kadın Psikolojisi *Karen Horney* Çeviri: Selçuk Budak. Öteki Yayıncılık. 25.000 TL.

Kadın erkeğin kaburga kemiğinden mi yaratılmıştır? Kadın, "iğdiş edilmiş bir erkek" midir? Kadın doğası gereği mi mazoşisttir? Erkekler kadınlardan niçin korkar? Cinsler arasındaki güvensizliğin nedenleri nelerdir? Kadın neden erkek olmak ister? Analık içgüdüsü diye bir şey var mı? Neden mutlu evlilikler yok denecek kadar azdır? Horney'in, Freud'un klasik kadın psikolojisine yönelik eleştirel yaklaşımlarını içeren denemelerinden oluşan bu kitap, yukarıdaki sorulara yanıtlar arıyor ve Freud'un kadın psikolojisine ilişkin temel önermelerini bir kuşku bulutuyla sarmalıyor.

İsrail Amerika ve Bomba *Seymour M. Hersh* Beyan Yayınları. Çeviren: Belma Aksun. 27.500 TL.

Bu kitap, İsrail'in nasıl gizlice bir nükleer güç haline geldiğini anlatmaktadır. Ayrıca, Eisenhower döneminden itibaren üst düzey ABD siyasi ve askeri yetkililerinin bu sırrı nasıl paylaşıp tasdik ettiklerini ve kimi zaman isteye dileye göz yumduklarını da dile getirmektedir. Yazar kitabı hazırlarken üst düzey Amerikan yetkilileriyle olduğu kadar, İsraillilerle de konuşmuş.

Oda Müziği *Tuğrul Tanyol* Telos Yayıncılık.

Tanyol'un dördüncü şiir kitabı, iki bölümden oluşmuş. İlk bölüm "Oda Müziği" adlı tek bir şiirden oluşuyor. İkinci bölümde ise yedi şiir var. İlk bölümden bir alıntı:

XIV (XXVI)

"denizin üstünde kayalıklar / zamanın adımlarını ölçer /../ oturup saymak için gelip geçeni / suyun kenarındaki deli /../ balıkların telaşından / göremez kendi gözlerini"

VI. KIŞ OLİMPİYATLARI

Bir şölenin ardından

ransa'nın Albertville kentinde 8-23 Şubat rasında düzenlenen XVI. Kış Olimpiyat Oyunları, 6 bini spor yazarı olmak üzere bir nilyona yakın seyirciyi konuk etti. Yaklaşık iki nilyar kışı de kış olimpiyatlarını televizyon başında izledi. Ama Albertville de bir tatlı rüya olma yolunda artık. Belki birkaç isim kalacak geriye, belki de heyecanın neredeyse somutlaştığı bir iki an. Ve hem "favori"lerin, hem de "sürpriz"lerin üstüne titreyeceği madalyalar

Bir kayak yarışını, gelmiş geçmiş en iyi dereceyi yaparak (erkekler slalomundaki 1.50.37 gibi) birinci bitirmek ne demektir? Ya da, olabilecek en kötü dereceyle (aynı yarışta sonuncu ve

fark vardır arada. Çünkü olimpiyat

oyunlarında "an"lar kutluluk mer

onun saatlik zamanın ziyan zel

olup gittiğinin resmidir.

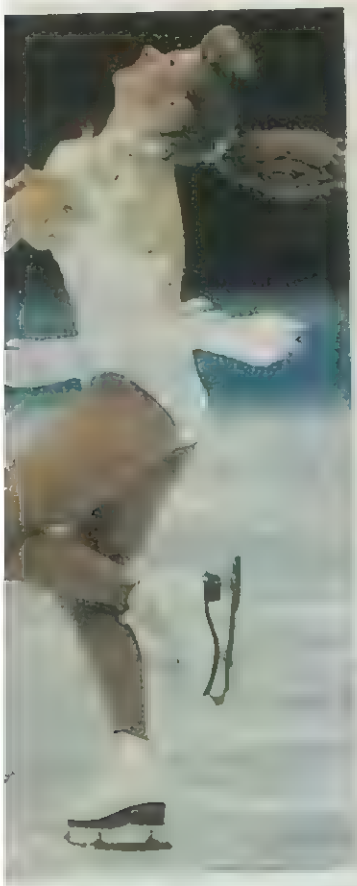

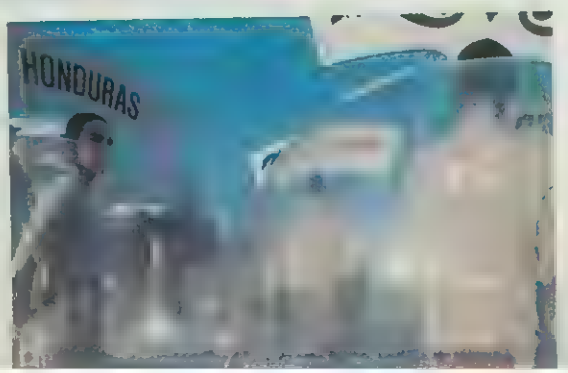

Upuzun idmanların ardından, kısacık bir süre içinde heyecanı yaşamak ve başarıya bazen ulaşmak, bazen de çok uzağında kalmak. İşte Albertville'de de bütün sporcular aynı şeyleri yaşadı. Kayakçısı, kızakçısı, patencisi, buz hokeycisi ile. Ünlülerin de katıldığı muhteşem açılış töreni gibi, bütün bu eşsiz "an"lar da artık

leri'nin kuşatması altındaki yalnız yarışçı, dikkatini önünde aşağı doğru uzanan Olimpik yarış parkuru üzerinde yoğunlaştırır. Başlangıç noktasından kısa bir mesafe sonra 63 dereceyle kıvrılan yol, onu, sıfır süratle başladığı yarışta saatte yüz kilometreye ulaştıracaktır. Tepeden yola çıkışının üstünden 20 saniye geçince sert dönüşlerin başlayacağını bilir. İki muazzam kayanın arasındaki dar bir geçitten sıyrılmaya çalışacaktır, hızını kesmeden. Sonra yol gene düzelecektir. Yola çıkışından 2,900 metre sonra ise kendini bir kere daha kalabalıkların arasında, finiş hattında bulacaktır. Ne kadar zamanda mı? İşte mesele de o ya...

Tek kişilik kızaklarda uçup giden yarışçılardan biri "Hissetme işi bu" diyor. "Çok iyi bir yarış çıkartabilirsin. Ama kulvarı içinde hissetmiyorsan eğer, bir saniye geç kalırsın ve zamanın nereye gittiğini de bir türlü anlayamazsın." Zaman bu anlamda her olimpiyat oyununun mecburcu hakemi, bilgisayardaki hayalettir. Sporcu olimpiyatlarda bir an için sahne ışıklarına çıkar, bir saniyecik. Sonra da dört yıl boyunca unutuluşa terkedilir.

Albertville'de ilk altın madalyayı alan Avusturyalı slalomcu Patric Ortlieb'e sorulan ilk soru şuydu: "Acaba kayarken, geçen yıl bir yarışta ölen takım arkadaşınız Gernot Reinstadler'i düşündünüz mü hiç?" Koca adam da, nezaketi elden bırakmadan (ama hiç düşünmeden) cevap verdi: "Düşünemedim. Yarış parkurundan başka bir şey düşünmem de mümkün değildi zaten." Bir an hislere kapılmak, bir hayat boyu pişmanlık çekmek anlamına gelebilir. Kısacık bir an bile yeterli bunun için. Kadınlarda, daha oyunların başında iki altın madalya alan Amerikalı sürat patencisi Bonnie Blair için, Çinli Ye Quiaobo'yu yenerken, zafer farkının toplamı sadece .20 saniye anlamına geliyordu.

Günahıyla sevabıyla, hayhuyuyla, sevinciyle, pişmanlığıyla bir Kış Olimpiyatı daha sona eriyor. Kıyasıya mücadelesi, talihsizliklerri, küçük mucizelerri ve Mitterrandlı, Palatinili, Farah Dibalı muhteşem açılış da bir hatıra olup kal acak. Tıpkı daha önce kupalar, şampiyonalar ve olimpiyatlar gibi. ●

BU İLANI DİNLEYİN

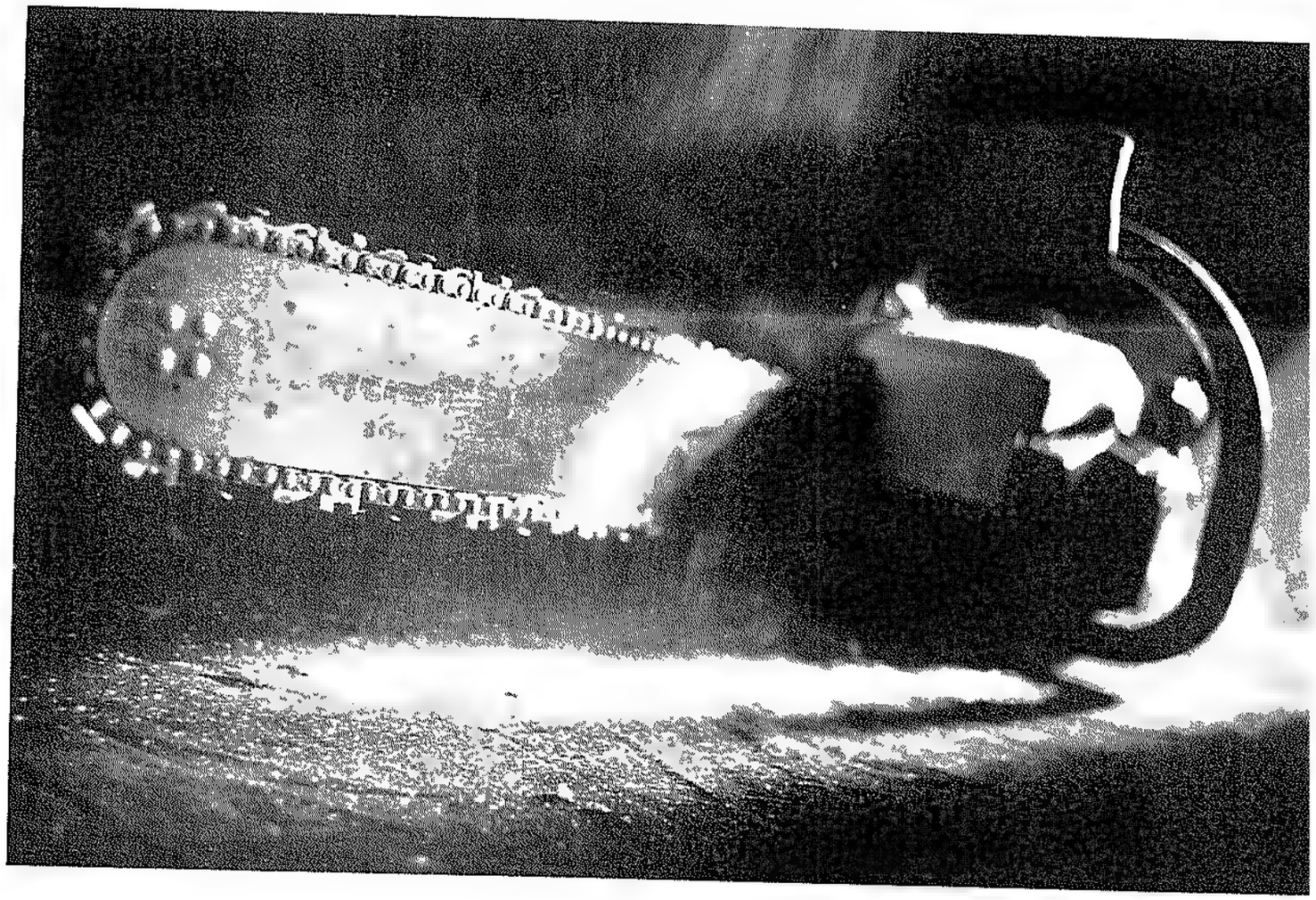

YOKSA, BU MOTORLU TESTEREYLE EN CÜSSELİ AĞAÇLAR BİLE BİRKAÇ DAKİKA İÇİNDE YERE DEVRİLECEK. GÜPEGÜNDÜZ, HERKESİN GÖZÜ ÖNÜNDE. BELKİ SİZİN DE! LÜTFEN, KENDİ ÇIKARI İÇİN İZİNSİZ AĞAÇ KESENİ UYARIN. GEREKİYORSA, POLİSE, JANDARMAYA YA DA ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ'NE BİLDİRİN. ÇEVRENİZDEKİ YEŞİLDEN, RÜZGÂRDAN, NEFES ALACAK HAVADAN DAHA FAZLA MAHRUM KALMAYIN. BİZ TÜRKİYE'NİN DOĞAL ÇEVRESİNİ KORUMAYA KARARLIYIZ. SİZİN DE KATILMANIZI BEKLİYORUZ.

DOĞAL HAYATI KORUMA DERNEĞİ

DERNEĞİMİZE UYE OLMAK İÇİN AŞAĞIDAKİ KUPONU DOLDURUP P K 18 BEBEK 80810 ISTANBUL ADRESİNE GÖNDERİN

Adım, soyadım

Adresim

Abidik mobidik

Canlılığın denizlerde başladığı, türlerin bir kısmının bir süre sonra karada yaşamaya başladığı iddia edilir... Bunun tersi de düşünülemez mi?.. Örneğin dinozorların gökten sıkça düşen meteorlar tarafından yok olmaya başladığı sanılan zamanda, bir tür insan azmanı memeli, gökten yağan taşlardan kurtulmak için denizlerde saklanmış olamaz mı?.. Deniz ortamının gereği olarak da iri elli ayaklı bir tür olmaktan çıkarak, yüzgeçli, memeli iri balıklar biçiminde yaşamaya başlamış olamazlar mı?.. Hava ortamının gereği olan seslerle iletişim yerine sonar denilen dalgalarla iletişim organlarını giderek geliştirmiş olamazlar mı?..

Karadeniz'in misafiri yavru balina sayesinde bugün herkes "balina" konuşuyor... Beyaz balina konuşulunca da tabii ki akla hemen ***Moby Dick*** *geliyor... Amerikalı Herman Melville'in 1851'de yazmış olduğu ve her memeliyi ilgilendiren muhteşem romanın giriş bölümü balinalarla ilgili çeşitli alıntılardan oluşuyor... Balina hakkında tarihte kim ne demiş... Örneğin Fuller adlı biri, balinalar denizin içinde yaşar ama onların da içinde bir yağ denizi dalgalanır, demiş... Goldsmith diye biri, eğer küçük balıklar için bir masal yazacaksan, onları büyük balinalar gibi konuştur, demiş... ... ... Taa tarihin başından beri her zaman bir hayret ve hayranlık denizi içinde tüketilmemiş midir muhteşem balinalar testusuna buyur ola bu kez de, fışşş...*

1 Balinaların beyinleri genel olarak insanınkine çok benzer... Ancak, yetişkin bir *ispermeçet* balinasındaki gibi, balina beyni insan beyninin yedi misli ağırlığında ve büyüklüğündedir... Beyinlerinin düşünme merkezlerinde yani kortekste insandakinden beş misli daha çok kıvrım vardır... Hücre sayısı ise tam 10 mislidir... Yani balina insandan daha akıllı bir hayvan olamaz mı?.. Peki *ispermeçet* ya da "*sperma* balinası" denen bu dişli balina türüne niye bu adı takmışlar acep?..

a. Kafatasında spermaya benze yen yağ depolanmış olduğu için
b. Biçim olarak çok büyük bir sperma hücresine benzediği için
c. Spermalar gibi biri yaşayıp, gerisi telef olduğu için
d. Yağından üretilen *ispermeçet* mumu ve misk-i amberin insandaki sperma üretimini artırdığına inanıldığı için

2 Dünyanın en ünlü romanlarından biri olan *Moby Dick*, adını eserin kahramanı olan büyük beyaz balinadan alır... Kapitalizmin en çılgın yıllarında Herman Melville'in yazdığı bu müthiş romanda, insanın doğaya karşı sürdürdüğü "kan davası" sergilenir... Moby Dick adlı balinaya kaptırdığı bacağının acısıyla deliren zıpkıncı Kaptan Ahab'ın korkunç "kan davası" ünlü yönetmen John Huston tarafından filme alınmıştı... Eksantrik Kaptan Ahab'ı kim oynamıştı, ürpererek kestirebilir misiniz?..

a. Gregory Peck
b. Behiç Pek
c. Suna Pekuysal
d. Sam Peckinpah

3 Karadeniz bitti bitiyor, ölüyor derken kapkaralığın ortasında belirip oynaşmaya başlayan son günlerin ünlü yavru balinası bütün lazları ve özellikle de Gerze'lileri sevince garketti... Bürokratlar ve bakanlar boş durur mu?.. Yavru balinayla özel bir dikkatle ilgilenen çevre bakanımız kimdir acep?..

a. Bedrettin Dalan
b. Bedrettin Doğancan Akyürek
d. Bedrettin Koraman
e. Bedrettin Simavi

4 Yunus balığı da bir balinadır... Biz Yunus'u çok severiz... Dünyaca ünlü halk ozanımız bir balinadır: Yunus Emre... Cumhuriyet'i Yunus Nadi'ye borçluyuz... Yunus Peygamber çok büyük bir balina tarafından yutulmuştur... Kuranın 10. cu suresi Yunus suresidir... Eskiden İstanbul Boğazında yunuslar teknelerle yarışırdı... Bugün Karadeniz'de dolaşan yavru beyaz balina da yunusgillerin *Beluga* türünden sayılabilir... Beyinleri çok gelişmiş olan yunusgiller bugün çekici gösteri ve numaralar yapmak üzere özel havuzlarda yetiştirilmekte... Karadeniz'deki misafir beyaz balinanın da Rusya'daki bir havuzdan kaçmış olabileceği söyleniyor... Peki, yunusgillerin yetiştirildiği özel havuzlara ne deniyor?..

a. Jakuzi
b. Delfinaryum

AHİN ERKOÇAK / NOKTA

c. Teraryum
d. Akvaryum

5 Bugün yaşanan balina macerasının benzerinin anlatıldığı bir öykü var: *Balina ile Mandalina*... Sonunda gemicilerin balinayı Akdeniz'den ait olduğu sulara götürdükleri bu manzum masal kimin?

a. Halikarnas Balıkçısı
b. Nazım Hikmet
b. Fazıl Hüsnü Dağlarca
d. Behrengi

6 Genellikle bütün balinalar ve özellikle yunus balinası iyilikseverdir, kurtarır, taşır... Antik çağdan kalma *"Boy on a Dolphin"* yani "Yunusun Sırtındaki Oğlan" efsanesi vardır... Sırtında yunanlı bir ozanı taşıyan bir yunusu anlatır...

Bu efsane kimi zaman Tevrat'ta, İncil'de ve Kuran'da zikredilen Yunus Peygamberi yutan *"Leviathan"* yani dev balinayla karıştırılır... Yunus Peygamber tek tanrıcı dinlerin bir inanışıyken, yunus balinasının kurtarıp sırtında taşıdığı insan efsanesi yunan mitolojisine aittir... Peki, yunusun sırtında taşıdığı şairin adı nedir?..

a. Nana Muskuri
b. Livanelidis
c. Arion
d. Teodorakis

7 Evet, yunusgillere aşinayız ama beyaz balinayla yeni tanıştık... Artık bizim de bir balinamız var... Milli balinamız o bizim...

Aslında balinalar eskiden beri aramızdaydı ama nerede, kestirebilir misiniz?..

a. Eskiden beyaz gömleklerin yakalarında... Yakalara balina!..
b. Kaşalot olarak Devlet Balesinde
c. İstanbul Kumkapı'da Beyaz Balina meyhanesinde
d. Şişman politikacı olarak tebdili kıyafet içinde

8 Onaltıncı yüzyıl İngiliz filozofu Thomas Hobbes'un ünlü eseri *Leviathan*'da çok büyük bir balinaya benzettiği şey nedir, kestirebilir misiniz?..

a. Kraliçe I. Elizabeth
b. Devlet
c. Müstakbel ABD
d. İngiltere

9 Katil sanılan ama gerçekte show-man tipinde bir balina türü var... Siyah beyaz bölümleriyle penguene benziyor... Su yüzünde kısa süreler penguen gibi dik durabiliyor... Ona katil balina adını takmışlar ama bu haksızlık... Uysal bir memeli o, ehlileştirilebiliyor.. Bu güya katil balinayla ilgili Richard Harris ve Charlotte Rampling'in oynadığı bir film çevrilmişti... Bu balina türünün diğer adını korkmadan kestirebilecek misiniz?..

a. Orson Welles
b. Orca
c. Korka
d. Jaws balina

10 Bugünlerde Karadeniz ortaya çıkan ve Sinop Gerze sahillerinde dolaşan yav beyaz balinanın *Beluga* türünd olduğu söyleniyor... *Beluga* sözc ğü Rusça'daki *"byelii"*den geliy muş... Anlamını kestirebilir misin da?..

a. Artık değer
b. Sperma
c. Havyar
d. Beyaz

11 Aşağıda *Moby Dick* rom nından aldığım bir liste var Solda balinanın değişik dillerde adları, sağda ise diller var... Yalnı balinalarla diller karışmış... Onla etimolojik bir başarıyla doğru ol rak sıralayabilir misiniz?..

Örneğin, 1 a, *Cetus*, Latince

1. *Cetus*	a. Latince
2. *Hvalt*	b. Eskimoca
3. *Pekee Nuee Nuee*	c. İzlandaca
4. *Wal*	d. Danimarka
5. *Ballena*	e. İngilizce
6. *Whale*	f. İsveççe
7. *Hval*	g. Fransızca
8. *Whale*	h. Felemenkç
9. *Balleine*	i. İspanyolca

Yanıtlar :
1) **a**, 2) **b**, 3) **c**, 4) **b**, 5) **b**, 6) **c**, 7) ?
8) **b**, 9) **b**, 10) **c**, 11) = **1a, 2d, 3b 4h, 5i, 6e, 7f, 8c, 9g**

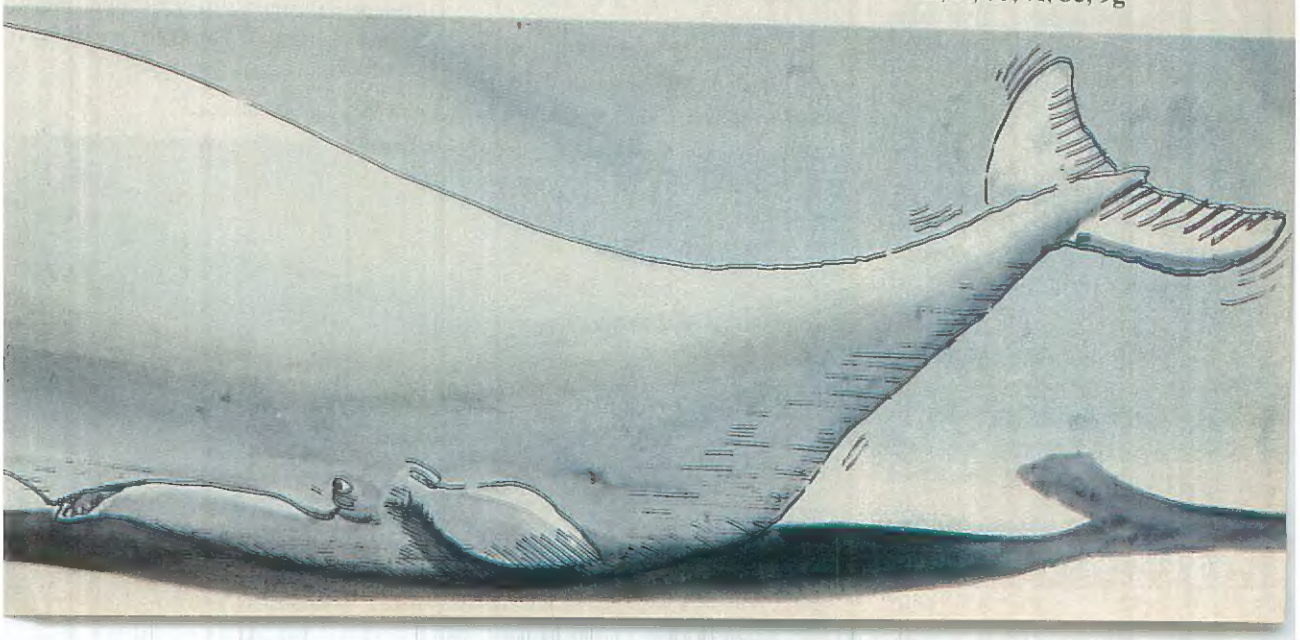

El birliği gerekiyor...

Porno sinemalarda meydana gelen olayların bu boyutta olduğunu tahmin etmek çok zor. Sinemanın içinde geçenler çok canlı anlatılmış. Her gün önünden geçtiğimiz bu sinemaların çocuklar için ne büyük tehlike oluşturduğunu bir anne olarak dehşetle okudum. Hepimizin çocukları için bu tehlike var. Bu denetimsizliğin bir an önce kalkmasını diliyoruz. Bu sinemaları denetlemek o kada zor birr şey mi? Madem böyle birr şey var, bir ikisine yasal izin verilsin. Ama bunlarr da iyi denetlensin Böylece bu çirkinlikler kendiliğinden ortadan kalkar.

Ama tek çözüm sinemaların kontrolü mü? Sokağa atılmış, evsiz barksız bir sürü küçük yavruyu arka sokaklarda bekleyen kimbilir daha ne tehlikeler var. Çocuklarımıza iyi bir gelecek vermek için devlete önemli görevler düşüyor. Devletin yapması gereken şeylerri yapmadığı aşikar. Yine de sadece devletin birşeylerr yapmasını beklememek gerekiyor. Biz aileler siz de basın olarak el birliğiyle her türlü yardıma hazır olmalıyız.

Ayşe Kınalı / Konya

Adalete güven gerek

Terör tabii ki tehlikeli. Hele vatandaşları korkutmak ve sindirmek amacıyla yoğunlaştığını düşündüğüm eylemler daha da tehlikeli. Çünkü terörü yapanların amacının, oluşmaya başlayan iyimser havaya yönelik olduğunu sanıyorum. Hepimiz dikkatli olmalıyız.

Yalnız bizi bu konuda yalnız bırakmayacak olan güvenlik güçleri, geçen hafta sizin de konu ettiğiniz gibi "adalete güvenmiyorsa" bu bizim için de çok tehlikeli. Çünkü bana göre, adalet sisteminin dolaylı parçası olan polisler adalete güvenmezse biz neye güveneceğiz.

Polisin suçluyla suçsuzu ayırması için adalet sistemine ihtiyaçı vardır. Eğer bu olmazsa yakında Amerikan filmlerine özenip adaleti uygulamak isteyen polislerin sayısında artış olacağını düşünüyorum. Terörü el birliğiyle engelleyelim diyor ve polisin bu düşüncesini ben de yanlış buluyorum.

Keramettin Aksan / Ankara

Girişimci ruhlar.

99 gencin holding kurmasıyla ilgili haberiniz gerçekten cesaret verici. Girişimci ruha sahip gençlerin bugüne kadar harcandığı ülkemizde olumlu gelişmelere tanık oluyoruz. Üniversiteden mezun olup, iş bulma paniğiyle açık bulduğu ilk kapıdan girmek zorunda olan gençlerimiz belki de son dönemde çıkan teşvik yasalarıyla biraz daha özgürleşebilir. Kredi almadaki kolaylıklar, devletin verdiği destek umarız hayata geçer. Yeni uygulamalara göre bir girişimcinin bir masa ve sandalyeyele işe başlamasını sağlayacak imkanlar yaratılıyor.

Bu ülkenin gelişmek için herzaman genç ve girişimci ruhlara ihtiyacı var...Sevgiler.

Ersen Gündal /İstanbul

Yeşil Bursa, gri oldu

Nokta'nın Yeşil Sayfalarının tutkunuyuz. Bir zamanların Yeşil Bursa'sında oturuyorum. Alman bilim adamları yıllarca önce şehrimizde yaptıkları bir çalışmada yeşilin en çok çeşidinin Bursa'da olduğunu tesbit etmişlerdi. Şimdi gelin de Bursa'ya bir bakın.

Plansız şehirleşme Türkiye'nin en verimli ovalarından birisini yoketti. Tarımın her türü için en yüksek verime sahip birinci sınıf topraktan oluşan Bursa Ovası sanayi kuruluşlarına teslim olmuş durumda. Bursa, hava kirliliğinde de Türkiye ikincisi. Bu arada Uludağ'da pist yapacağız, otel yapacağız derken, çeşitli devlet kurumları da eğitim tesisi adı altında dinlenme tesişi yapalım derken binlerce çam ağacını yok etti. Daha neler neler. Yeşil Bursa artık gri Bursa oldu. Yeşil sayfalarda Bursa'ya da yer vermeniz dileğiyle.

Rıza Kahraman \ Bursa

Düzeltme

Dergimizin 8 sayısında " Porno sinemalarda erkek çocuk pazarı" başlıklı haberimizde porno film oynatan sinemalar arasında Pendik'te bulunan Ark sinemasının da adı geçiyordu. Bir dizim hatası sonucu listeye giren Ark sineması Pendik ve çevre halkına kaliteli filmler sunan bir sinemadır. Yanlışlıktan dolayı özür diler, düzeltiriz.

İki milyar sermayeli şirketin 99 ortağı da üniversiteli ve genç

FAVORİ, PLASE, SÜRPRİZ HİSSELER!

1991 BİLANÇOLARI ANALİZİNE GÖRE: ZOR YILIN SAĞLAM HİSSELERİ, KÂRLI ŞİRKETLERİ, CANLI SEKTÖRLERİ

VE 16 SAYFALIK ÖZEL EK:

ŞİRKETLERİN 1991 BİLANÇOLARI

SEKTÖRLERİN GELECEĞİ

ÇİMENTO, ELEKTRONİK, BİRA, TEKSTİL 1992'DE YATIRIMCIYA NE VAAD EDİYOR?

İSO'DA SEÇİM HEYECANI

MEMDUH HACIOĞLU'NUN "RAPOR"U VE KULİS FAALİYETLERİ....

YENİ SAHNEDE YENİ DİSK

GENEL BAŞKAN NEBİOĞLU, "YENİ DİSK"İ ANLATIYOR.

● AMBALAJCILAR KÖŞEYE SIKIŞTI: YA DEPOZİTO, YA KOTA! ● TEKSTİLDE ABD GÜMRÜĞÜNÜ DELMENİN YOLU ● TEK'TE YENİ UYGULAMA: KARTLI SİSTEM NASIL İŞLEYECEK? ● ÖZEL TV'LER YEŞİLÇAM'I KURTARACAK MI? ● OTOMOBİL SÜRÜCÜLERİNİN PROFİLİ ● DPT'NİN RAPORU: EN KÂRLI KİT'LER BİLE, 1991'DE NİÇİN ZARAR ETTİ? ● HOLDİNGLER NİÇİN BANKA ALIYOR? FURYA SÜRECEK Mİ? ● BİR HAFTA SONU PROJESİ: PEGASUS COUNTRY CLUB ● YURTDIŞINDAKİ VADESİ GEÇMİŞ ALACAKLARA ÇÖZÜM ● ZONGULDAK TARTIŞMASI SÜRÜYOR ● VERGİ AFFI SUÇLARI, AV. ÖMER GÖREN YAZDI

INTERPRESS

EKONOMİK PANORAMA

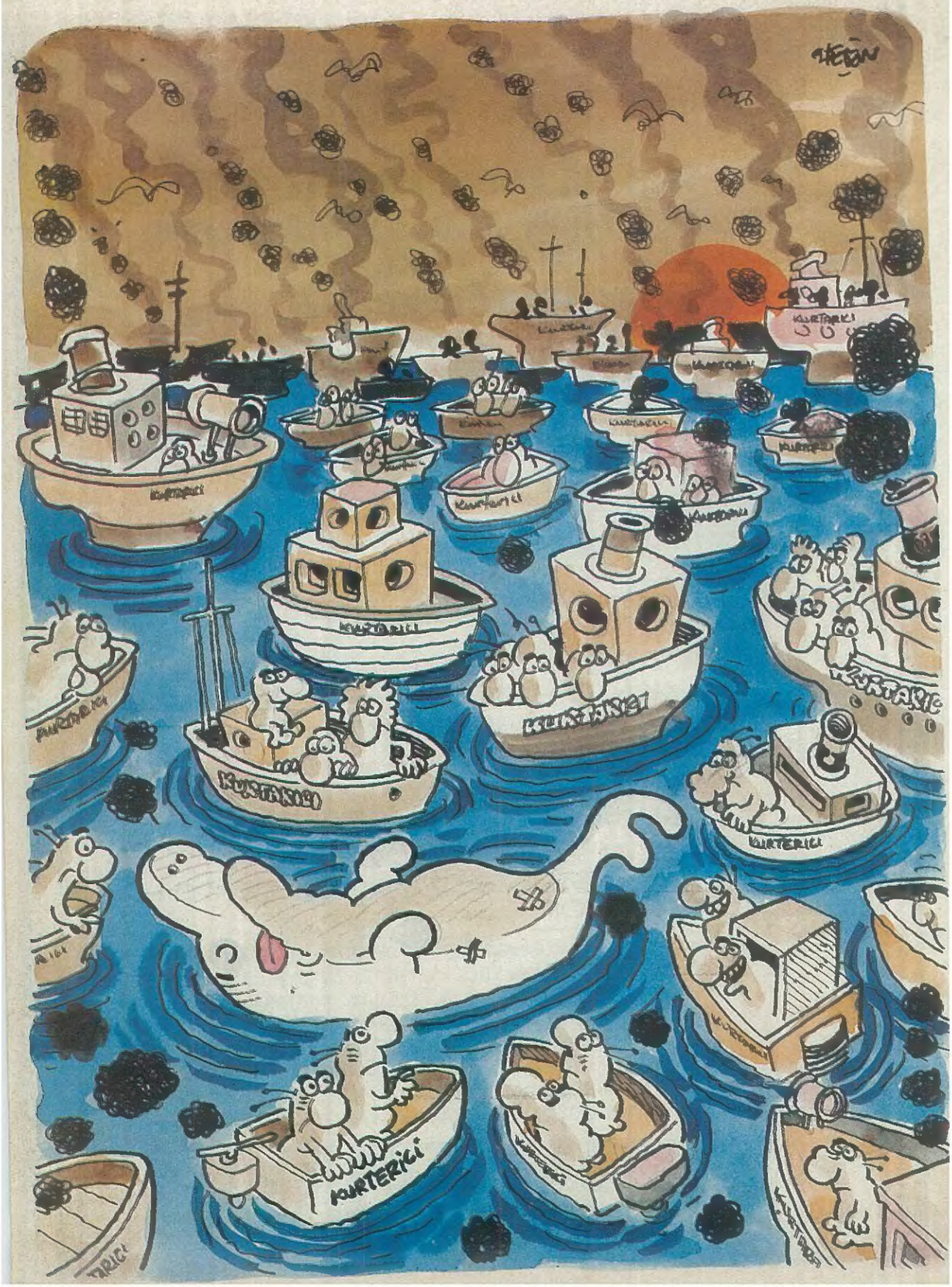
KURTERICI